

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

МІСТОБУДУВАННЯ

(кафедра)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

на тему:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ (НА
ПРИКЛАДІ ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М.КИЄВІ)»**

Виконав: студент 6 курсу, групи Арх-61Б
191 «Архітектура та містобудування»,
спеціалізація «Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»
(шифр і назва спеціальності, спеціалізації)
Совсімов Андрій Юрійович
(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Совсімов А.Ю.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Київ - 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

МІСТОБУДУВАННЯ

(кафедра)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри містобудування
д. арх., проф. _____ Н.М. Шебек
“ _____ “ _____ 20 22 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РЕОРГАНІЗАЦІ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ (НА
ПРИКЛАДІ ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М.КИЄВІ)»**

(назва)

Виконав студент групи Арх-61Б

Совсімов Андрій Юрійович

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: Містобудування. Архітектурно-ландшафтне
проектування

Науковий керівник:

В'язовська Анна Віталіївна

(прізвище, ініціали)

Доцент, кандидат наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини:

В'язовська Анна Віталіївна

(прізвище, ініціали)

кандидат наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: Дзиба Анжела Андріївна

(прізвище, ініціали,)

К.С-Г.Н., доцент

науковий ступінь, вчене звання

Київ – 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Архітектурний**

Кафедра: Містобудування

Освітній рівень: ОНП

Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: «Містобудування. Архітектурно-містобудівне проектування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан архітектурного факультету

„___” _____ 20 22 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Совсімов Андрій Юрійович

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи «Сучасні тенденції реорганізації регіональних ландшафтних парків (на прикладі парку «Партизанська Слава» у м. Києві)»

затверджена наказом ректора КНУБА № 495/2 від «02» квітня 2022 року

2. Науковий керівник

В'язовська Анна Віталіївна, кандидат наук

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини

В'язовська Анна Віталіївна, кандидат наук

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту 25.05.2022 р.

4. Зміст пояснювальної записки:

Вступ. *(Актуальність теми, мету і завдання та об'єкт і предмет дослідження)*

Розділ 1. **ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ
ЛАНДШАФТНИХ ПАРКІВ**

(Назва розділу)

Розділ 2. **ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛАНДШАФТНОЇ
РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ**

(Назва розділу)

Розділ 3. **ПРОПОЗИЦІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО
ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» У М. КИЄВІ.**

(Назва розділу)

Розділ 4. **ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ**

Розділ 5. **ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ**

5. Перелік графічного матеріалу (з точними назвами обов'язкових креслень)

1. Схема розташування території у планувальній структурі населеного пункту

2. План існуючого використання території

3. Схема планувальних обмежень

4. Проектний план (Генеральний план)

5. Схема функціонального зонування

6. Схема організації руху транспорту і пішоходів

7. Схема культурно-побутового обслуговування
8. Схема озеленення і благоустрою території
9. Фрагмент проектного плану з детальною розробкою озеленення і благоустрою території
10. Креслення поперечних профілів вулиць
11. Розгортки
12. Техніко-економічні показники
13. Перспективні зображення.

6. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	14.02.2022
Розділ 2.	04.04.2022
Розділ 3.	27.04.2022
Розділ 4. Естетика містобудування	30.04.2022
Розділ 5. Цивільний захист	05.05.2022
Остаточне оформлення роботи	11.05.2022
Перевірка роботи на плагіат	12.05.2022
Попередній захист роботи на кафедрі	25.05.2022
Захист роботи	26-27.05.2022

7. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Транспорт	Г.Г. Лисюк, доцент		
Естетика містобудування	Н.М. Шебек, професор		
Цивільний захист	В. І. Корінний, старший викладач		
Дендрологія	А.А. Дзиба		

8. Дата видачі завдання 27.01.2022 р.

Зав. кафедри	_____	<u>Н.М. Шебек</u>
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Наук. керівник	_____	<u>А. В. В'язовська</u>
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник пр. част.	_____	<u>А. В. В'язовська</u>
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Студент	_____	<u>А. Ю. Совсімов</u>
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до атестаційної випускної роботи студента: Совсімова Андрія Юрійовича			
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Сучасні тенденції реорганізації регіональних ландшафтних парків (на прикладі парку «Партизанська Слава» в м. Києві)»		
Освітній ступень	Магістр за освітньо-науковою програмою навчання		
Факультет	Архітектурний		
Кафедра	Містобудування		
Спеціальність	191 «Архітектура та містобудування»		
Спеціалізація	Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування		
Наук. керівник	Доцент, кандидат наук В'язовська А.В.		
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А1</i>
	131	5	10
Розділ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛАНДШАФТНИХ ПАРКІВ	Проаналізувавши наукові роботи можна зробити висновок, що дослідження планувальної організації регіональних ландшафтних парків є актуальним. Наукових робіт, присвячених цій теми, небагато, саме тому потрібно розвивати та досліджувати ландшафтну організацію регіональних парків, які є важливими рекреаційними просторами в містах багатьох країн. Відомо, що парки відіграють важливу роль у збереженні природного середовища, історико-культурної спадщини народу, сприяють рекреаційній та туристичній активності містян. Регіональні ландшафтні парки є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.		

<i>Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛАНДШАФТНОЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ</i>	Теоретично обґрунтовано основні принципи планувальної організації регіонального ландшафтного парку: - раціональність розташування парку; - наявність зручних транспортно-пішохідних зв'язків; - максимальне озеленення території; - достатня площа парку. Описано модель сучасної ландшафтно-організації регіонального парку, яка включає в себе сприятливе розташування парку, наявність рекреаційних зон притаманних парку, освітлення всієї території та інше. Сформовані вимоги до основних функціональних зон на території парку, які рекомендуються проектувати в структурі регіональних ландшафтних парків.

<i>Розділ 3. ПРОПОЗИЦІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М. КИЄВІ</i>	На основі одержаних теоретичних положень щодо планувальної організації регіональних ландшафтних парків, розроблено проектну пропозицію реорганізації території парку «Партизанська Слава» у місті Києві. Проведено містобудівний і ландшафтний аналіз території парку, який дозволив встановити, що ця територія має значний природоохоронний та рекреаційний потенціал, який, однак, недостатньо використовується. Для поліпшення ситуації поставлені і виконані в проекті наступні задачі з реорганізації території: 1) удосконалення пішохідної та велосипедної мережі парку; 2) впорядкування функціональної організації, створення певного композиційно-просторового сценарію; 3) проектування необхідних майданчиків для відпочинку та інфраструктури (урни, громадські вбиральні тощо); 4) забезпечення необхідною кількістю паркувальних майданчиків; 5) належна організація заповідної зони парку, створення належних умов для тваринного та рослинного світу і, разом із тим, оглядових маршрутів для спостереження за живою природою для відвідувачів.

<i>Розділ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ</i>	Після проведення досліджень з естетики містобудування, можна зробити такі висновки: • територія є історичною пам'яткою та має історико-культурну цінність; • на території парку присутня мала кількість тротуарів та велодоріжок; • існує конфлікт функцій: ландшафтно-рекреаційної та комунальної; • територія майже повністю має природній ландшафт, також функціонує три гідрологічні об'єкти – три озера (Велике, Блакитне, Рибальське), що формують декілька цікавих видових точок; • забудова даної території розпочалась у 70-80-тих роках. У 1965 році для організації районного парку культури і відпочинку «Партизанська слава» до меж Дарницького району міста була включена частина Микільського лісового масиву. Парк створено у 1970 році; • хоча території і бракує насичення функцією, окремі ділянки можуть генерувати потужні асоціації. В основному відчуття позитивні, але в деяких людей у певних зонах можуть виникнути інші асоціації; Територія потребує реструктуризації та, частково, ревіталізації та відновлення втрачених функцій; • у теплий сезон будуть більше використовуватися рекреаційні території, ніж у зимовий період. Але можливе використання водойми як ковзанки взимку; • До громадської зони входить вхідна зона та зони відпочинку. Рекреаційні зони будуть розподілені по всій території парку: місце для пікніку, біля озер; історична зона буде у вигляді музею та місце пам'ятника; спортивна зона буде на «Стежці здоров'я» та канатної доріжки; • Під час прогулянки у парку людину будуть переповнювати різні емоції від радощів до співчуття, від екстриму до спокою; • Зранку буде більш задіяна спортивна зона, в обідній час буде задіяна зона ігрових майданчиків, а ось ввечері буде задіяна більша частина всіх зон, так як саме ввечері люди ходять на відпочинок та прогулянку у парк; • У рекреаційній зоні можна буде відпочити з друзями, подивитись концерт, дізнатись історію, відпочити та насолодитись моментом відпочинку. Біля трьох озер можна буде помилуватись заходом сонця та половити рибу. Історична зона стане пізнавальною.
<i>Розділ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ</i>	Ділянка для проектування частково знаходиться в зоні можливої екологічної небезпеки. Зі збірного евакуаційного пункту існують пішохідний та автотранспортний маршрути, які забезпечать евакуацію відвідувачів та персонал до безпечного місця. При правильній організації евакуації люди своєчасно уникнуть ризику хімічного отруєння.

<i>Висновки по роботі:</i>	Виділено сучасні тенденції реорганізації парку «Партизанська Слава» у місті Києві. До факторів і умов, які мають враховуватися під час реорганізації парку віднесено: соціально-економічні, естетичні та художньо-композиційні, природо-кліматичні, науково-виборничі, еколого-містобудівні, а також охорона природи та вирішення комунікацій. Щодо умов, які мають братися до уваги під час реконструкції: клімату, рельєфу, суспільного устрою держави. Складено класифікацію громадських зон сучасних регіональних ландшафтних парків за домінуючим функціональним процесом, відповідно до рівнів соціальної взаємодії, за розташуванням, за конфігурацією, за часом використання, за застосуванням технічних засобів та за здатністю до трансформації. Сформульовано принципи формування громадських зон сучасних ландшафтних парків, а саме: раціональність розташування парку, наявність чіткого транспортно-пішохідного зв'язку, максимальне засадження території, відповідна площа парку. Сформульовано основні завдання з реорганізації регіонального ландшафтного парку «Партизанська Слава» та визначено основні види проектних робіт на території проектування, а саме: збільшення та модернізація існуючих пішохідних доріжок, облаштувати велосипедні доріжки, закрита комунальна зона не повина перекривати прохід до ландшафтних об'єктів. Проведено аналіз благоустрою та озеленення території проектування та виявлено існуючі проблеми території, які свідчать про недоглянутий стан зелених насаджень, відсутність композиційного рішення при посадці та незаконне вирублення дерев на території парку. Запропоновано ряд заходів з благоустрою та озеленення ділянки проектування.
Ключові слова: реорганізація, регіональний парк, ландшафт, рекреаційна зона. Keywords: reorganization, regional park, landscape, recreational area.	

Укладач: _____ /Совсімов А.Ю.
(прізвище та ініціали)

Наук. керівник: _____ /В'язовська А.В.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	7
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛАНДШАФТНИХ ПАРКІВ	13
1.1. Теоретичні передумови ландшафтної організації регіональних парків	13
1.2. Досвід проектування міських парків.....	20
1.3. Фактори і умови проектування сучасних ландшафтних регіональних парків	36
Висновки до розділу 1.....	Error! Bookmark not defined. 39
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛАНДШАФТНОЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ	42
2.1. Принципи організації багатофункціональних парків.....	42
2.2. Модель сучасного ландшафтного парку.....	45
2.3. Вимоги до організації основних функціональних зон регіональних ландшафтних парків.....	48
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М. КИЄВІ	51
3.1. Аналіз містобудівної ситуації у зоні впливу регіонального ландшафтного парку.....	51
3.2. Благоустрій регіонального ландшафтного парку «Партизанська Слава» ...	56
3.3. Озеленення території парку з урахуванням сучасних тенденцій ландшафтної організації	67
Висновки до розділу 3.....	81
РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ	82
4.1. Художня концепція парку «Партизанська Слава»	82
4.2. Енерго-інформаційне моделювання парку «Партизанська Слава».....	84
4.3. Просторово-часове моделювання парку «Партизанська Слава».....	87
Висновки до розділу 4.....	90

РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	92
5.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт.....	99
5.2. Характеристика об'єкту проектування.....	106
5.3. Розрахунок заходу Цивільного захисту	109
Висновки до розділу 5.....	114
ВИСНОВКИ	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	117
ДОДАТКИ	121

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Регіональний ландшафтний парк (РЛП) – природоохоронна рекреаційна установа, яка створюється з метою збереження в природному стані унікальних природних комплексів та об'єктів. РЛП забезпечують умови для організованого відпочинку населення [25].

Природно-заповідний фонд – ділянки суходолу і водного простору, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу довкілля [26].

Багатофункціональний парк – тип парків, на території яких гармонійно поєднано організацію різноманітних форм культурно-просвітницької діяльності: розваги, спортивні заняття, прогулянки в оптимальних природних умовах. Такі парки розраховані на десятки тисяч відвідувачів різних вікових і соціальних категорій [16].

Елементи благоустрою – об'єкти планувального, технічного, конструктивного, декоративного призначення, різні види обладнання, освітлення та оформлення, малі архітектурні форми, розміщені в функціональних зонах паркув процесі проведення заходів по благоустрою [27].

Велодоріжка – шлях для велосипедів на тротуарі, відмежований від пішохідної зони та відокремлений від проїзжої частини [28].

ВСТУП

Актуальність дослідження

В Україні на даний момент багато міських парків знаходяться у занедбаному стані через малу фінансову підтримку та недостатню увагу міської влади до якості міського простору. Україна, має бути зацікавлена у реорганізації парків, адже вони є візитівками кожного міста, де люди здебільшого проводять свій вільний час. Парки можуть стати осередком культури та економічного зростання у місті. Функціонально-необґрунтоване використання цінних природних територій та пристосування парків до сучасних потреб, відсутність їх комплексної наукової обробки на предмет архітектурно-композиційної організації згодом може призвести до поступового порушення історичного середовища, що склалося, та втрати первинного вигляду існуючих парків. Є необхідним комплекс заходів, які здатні стимулювати розвиток паркових територій.

Таким чином, встановлено необхідність дослідження сучасних тенденцій реорганізації регіональних ландшафтних парків, на прикладі парку «Партизанська Слава» в місті Києві з метою удосконалення методики ефективної ландшафтно-планувальної та архітектурно-композиційної організації такого типу парків. Дослідження проводиться, по-перше, з метою встановлення теоретичної бази для вирішення проблем збереження та відновлення регіонально ландшафтних парків та подальшого підтримування їх у належному стані; по-друге – для виявлення та дослідження прийомів ландшафтного проектування, які вже були застосовані в існуючих регіонально ландшафтних парках.

Інформацію за темою магістерської роботи було зібрано в наступних організаціях:

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>);

- Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного (<http://www.dnabb.org/>);
- Державне підприємство "Український державний науково-дослідний інститут проектування міст "ДІПРОМІСТО" імені Ю. М. Білоконя (<http://dipromisto.gov.ua/>);
- Державне підприємство «Український науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва» (<http://www.civilbud.com.ua/>);
- Комунальну організацію виконавчого органу КМДА «Інститут Генерального плану м. Києва» (<http://kievgenplan.grad.gov.ua/uk/>);
- Комунальне підприємство виконавчого органу КМДА по охороні, утриманню та експлуатації земель водного фонду м. Києва «Плесо» (<http://pleso.org/>);
- Науково-дослідний і проектний інститут містобудування (<http://ndpi.com.ua/>).

Актуальність цієї проблеми засвідчують наступні документи:

- Закон України «Про внесення змін до закону України «Про природно-заповідний фонд України» частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI від 21.01.2010. [3]
- Проект організації території регіонального ландшафтного парку «Партизанська Слава», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів. [4]
- Закон України Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України «Про заходи подальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні», щодо виконання закону України від 21.09.2000 р. № 1989-III. [29]
- Положення про парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення парк «Партизанської Слави» [8]

Дані публікації та закони свідчать про намагання пошуку вирішення проблеми, про її нагальність у сьогоденні.

Обрання науково-проектного рішення потребує багатофакторного аналізу території, опрацювання наукових досліджень, узагальнення досвіду та аналізу державних програм, аналізу досвіду проектування аналогічних об'єктів.

Дослідження і публікації:

- Тимофієнко В. І. «Архітектура і монументальне мистецтво».
- Дударець В.М. «Ландшафтна архітектура і морфологія, культура України».
- Голуб А.А. «Зарубіжний та вітчизняний досвід формування національних природних парків».
- Какула Р. «Роль парків у структурі міста».
- Панченко Т. Ф. «Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови».
- Крижановська Н.Я. «Основи ландшафтно-архітектури та дизайну».
- Царик П. Л., Царик Л. П. «Регіональний ландшафтний парк «Загребелля» у системі рекреаційного і заповідного природокористування».
- Ковальський В.П. «Фактори, що впливають на формування та розміщення садово-паркових об'єктів».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами.

Обрана тема магістерської роботи пов'язана з темою науково-дослідної роботи кафедри містобудування КНУБА «Проблеми формування та перспективи розвитку архітектурно-містобудівних і ландшафтних об'єктів» на період 2018-2023 (№ держреєстрації 0117 U005341).

Мета і задачі досліджень:

Мета: розробка та обґрунтування сучасних тенденцій реорганізації регіональних ландшафтних парків (на прикладі парку «Партизанська Слава» в м. Києві).

Задачі дослідження:

- 1) проаналізувати та узагальнити вітчизняний і закордонний досвід ландшафтно-планувальної організації регіональних ландшафтних парків;

- 2) виявити прогресивні тенденції та визначити ефективні методичні прийоми ландшафтної реорганізації регіональних парків;
- 3) за допомогою результатів дослідження надати пропозиції з реорганізації регіонального ландшафтного парку «Партизанська Слава» в м. Києві.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження: регіональні ландшафтні парки.

Предмет дослідження: Сучасні тенденції реорганізації регіональних ландшафтних парків.

Методи дослідження:

- порівняльний аналіз (існуючих парків світу);
- опитування (для виявлення проблем ландшафтної організації парків);
- архітектурно-композиційний аналіз (метод графоаналітичного аналізу планувальних структур садово-паркових об'єктів, аналіз картографічного матеріалу, цільове натурне обстеження садово-паркових об'єктів міста Київ, ландшафтно-планувальний аналіз, типологічний аналіз);
- аналіз результатів науково-дослідницьких робіт і проектних робіт;
- графоаналітичний метод (для виявлення зон впливу парку; об'єктів обслуговування, промисловості тощо, пішохідно-транспортний рух)
- метод експериментального проектування (багатофункціональних зон на території парку)
- метод розрахунку кількісних показників (для визначення необхідних параметрів та кількості об'єктів обслуговування, потужності транспортних зв'язків тощо)

Передбачувана наукова новизна:

- визначення сучасних тенденцій організації регіональних ландшафтних парків;

- визначення ефективних прийомів удосконалення функціональних зон парку та їх розвиток;

Передбачувана практична цінність.

Результати дослідження можуть бути впроваджені в наукові та проектні роботи, використані у навчальному процесі, а також під час розробки проекту-пропозиції реорганізації регіонального ландшафтного парку «Партизанська Слава» у місті Києві.

Апробація результатів: IV Науково-практична конференція. Містобудування: проблеми та перспективи розвитку, 22 березня Київ – 2022.

Структура та обсяг роботи.

Робота складається з п'яти розділів: дослідницький, теоретичний, експериментальний. Кожний розділ містить три параграфи і висновки. Додатки включають завдання на проектування та усі зображення проектної частини.

РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛАНДШАФТНИХ ПАРКІВ

1.1 Теоретичні передумови ландшафтної організації регіональних парків.

Рівень урбанізації призводить до того, що передмістя займають весь вільний простір, витісняючи природний ландшафт. У наші дні урбанізація стала одним з основних факторів забруднення навколишнього середовища. Саме з нею пов'язано більше 75% загального обсягу забруднення. Великі міста суттєво впливають на екологічний стан регіону. Жителі називають їх «смогополіси». Нині Україна, як держава прагне увійти у європейські структури, надає значної уваги проблемам охорони навколишнього природного середовища та біорізноманіття. В Україні за останні роки паркова мережа перебуває у стадії регресії, практично не розвивається, йде невпинний процес її занепаду та скорочення: відбулася руйнація структури мережі, зменшення базових паркових комплексів (ЦПКіВ), міських та регіональних парків.[30] Відповідно до «Проекту нового Генплану Києва» передбачається створення у місті 17 нових парків площею 1714 гектарів за рахунок лісопарків прилеглих до лісових масивів, а також створення парків та скверів у межах міста. Парк, як частина в системі міста. Під час вивчення питання паркової системи було встановлено, що проблема розміщення паркових комплексів у місті потребує всебічного розгляду з урахуванням інтересів відвідувачів, функціональності, високих естетичних якостей і потреб людини у комфорті. Адже парки є невід'ємною частиною системи організації дозвілля людей. Вони органічно пов'язані із загальними процесами соціального та культурного життя сучасного суспільства. Об'єктивні потреби суспільного розвитку актуалізують перед педагогічною наукою проблеми пошуку нових напрямів, моделей, форм і методів виховання. Зростання ролі, значення, популярності парків у сучасній життєдіяльності обумовлено процесами урбанізації життя, інтелектуалізації праці, нарощенням психологічного навантаження на виробництві. В умовах загрози екологічної кризи роль парків дедалі зростає: вони стають необхідними

природними осередками, створюють сприятливий мікроклімат для повноцінної життєдіяльності як багатофункціональні культурно-рекреаційні центри. В умовах урбанізаційних процесів усвідомлюється важливість ролі парків, яку вони відіграють у соціально-культурній сфері як один з найбільш соціально-демократичних інститутів. [16]

Водночас, нові політичні, соціально-економічні умови, гуманізація суспільства, корекція методологічних поглядів на роль людини в розвитку цивілізації вимагають внесення суттєвих уточнень у визначення мети, завдань, змісту й методів роботи парків. [16]

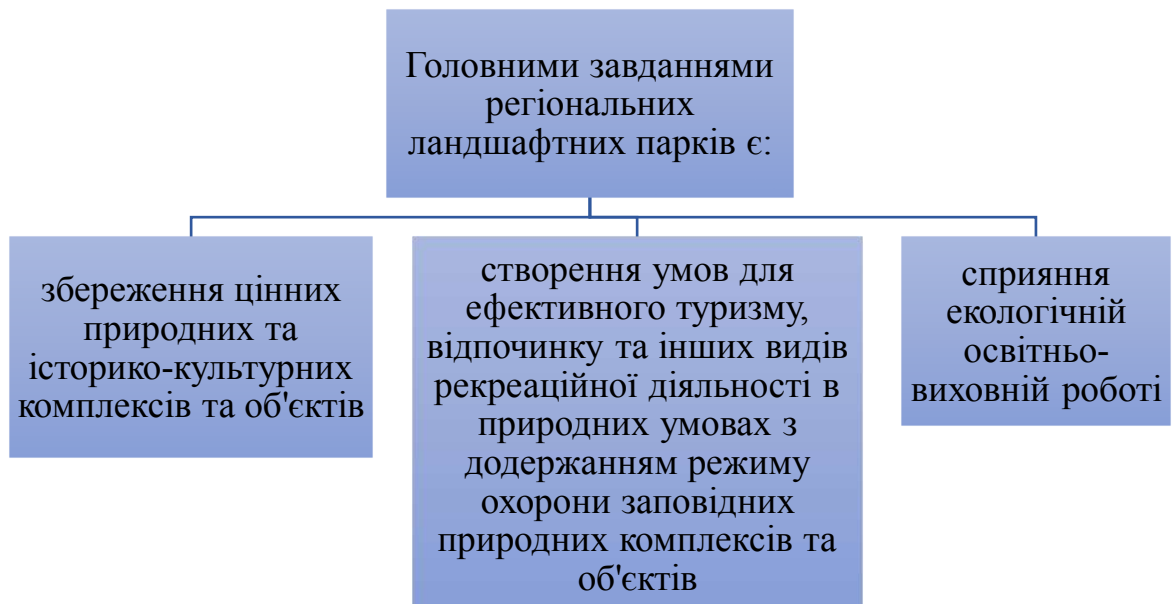

Табл.1.1.1. Головні завдання регіональних ландшафтних парків [16]

Паркова система України – органічна складова її єдиного соціально-економічного комплексу. Розвиток паркової індустрії передбачає максимальне використання природно-рекреаційних та історико-культурних ресурсних можливостей території, а також інфраструктури виробничої та невиробничої сфер економіки, адміністративно-територіального поділу з урахуванням вимог ефективного природокористування й охорони навколишнього середовища.

Крижановска Н.Я. в книзі «**Основи ландшафтної архітектури та дизайну**» дослідила типологію об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну. Було виявлено основні фактори, що впливають на формування об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну та висвітлено прийоми їх проектування. Подано рекомендації щодо створення малих парків. Викладені особливості формування світлокольорового середовища в аспектах ландшафтної архітектури. Уперше розглянуті особливості проектування природоінтегрованих будівель із використанням засобів ландшафтної архітектури та дизайну. [6]

Какула Р. у своїй роботі «**Роль парків у структурі міста**» розглядав питання збереження у містах ділянок природного ландшафту. Дослідник стверджує, що природні вкраплення в урбанізованому середовищі створюють неповторний образ міста й запам'ятовуються інколи більше, ніж містобудівні ансамблі. Зі зростанням міст кількість відвідувачів парків, що бажають проводити вільний час серед мальовничої природи, інтенсивно зростає. Тому в ландшафтному проектуванні домінує прагнення внести в міське середовище образ «неторканої природи» незалежно від того, робиться це на базі збереженого фрагменту природного ландшафту чи ландшафту, сформованого штучним шляхом і який лише зовнішньо нагадує природний. [14]

Голуб А.А. в статті «**Зарубіжний та вітчизняний досвід формування національних природних парків**» аналізує досвід формування національних природних парків, їх рекреаційний потенціал, функції і заходи при яких сукупний розвиток виключає загрозу руйнування природних екосистем. Створення національних природних парків забезпечує екологічну стабільність та сталий розвиток території, в тому числі сприяє:

- забезпеченню репрезентативних екосистем планети;
- підтримці біорізноманіття у певному рівні;
- охороні генетичних ресурсів тварин і рослин;

- проведенню наукових досліджень та моніторингу за станом природного середовища;
- організації туризму та відпочинку населення.

Національні природні парки є універсальними об'єктами природно-заповідного фонду країни і основою формування національної екологічної мережі. Головними напрямками здійснення різних функцій (природоохоронної, рекреаційної, дослідницької та інших), що характерні для національних природних парків, повинні бути не тільки заборонні заходи, але й раціональні співвідношення цих функцій, при яких сукупний розвиток виключає загрозу руйнування природних екосистем. [18]

Панченко Т. Ф. в роботі «Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови» проаналізувала проблеми міського благоустрою на прикладі м. Києва за чотирма аспектами: проблеми «районного» значення, проблеми «прибудинкових» територій, проблеми озеленення територій, особливості існуючого стану житлових будинків; було також запропоновані шляхи вирішення.

Головними проблемами в Україні, які спричиняють недостатній рівень архітектурно-ландшафтного благоустрою різних видів територій (міських, рекреаційних, прибережних, транспортних комунікацій тощо) є надмірна урбанізація міст, втрачена увага до естетичних якостей забудови, відсутність зацікавлень людей та їх активної участі у формуванні якісного архітектурного середовища. Не враховуються історико-культурні традиції, природно-екологічні умови, переважають споживацькі інтереси щодо використання територій та цілеспрямоване підпорядкування архітектури інтересам будівельного комплексу та інвесторському «лоббі».

Ці та інші проблеми загального характеру породжують певні недоліки щодо благоустрою територій на локальному рівні. Вивчення цих питань здійснено на кафедрі ландшафтно-архітектури КНУБА в рамках наукового дослідження «Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови» (2014р.) [19].

Так, до локальних проблем «районного» значення відносяться: а) низький рівень ландшафтного благоустрою територій громадського призначення; б) недостатня кількість паркомісць; в) неналежне оформлення інформаційних знаків (українською і англійською мовами); г) надмірна кількість рекламних білбордів (billboard); д) нерозвиненість мережі спортивних парків та парків для дітей; е) відсутність велосипедних доріжок, тощо.

Для часткового вирішення подібних проблем необхідно відновити (створити) єдину мережу озелених територій загального користування на території міста, району, яка складається з парків, садів, скверів та інших зелених ділянок, із забезпеченням норми озеленення на 1 жителя: загальноміських – 11-12 м², житлового району – 6-7 м² [20].

У можливих місцях доцільно передбачити створення мережі доріжок для руху велосипедистів за прикладом країн Європи (Нідерланди, Бельгія, Данія), де більше 50% населення користуються велосипедом, як основним транспортним засобом для пересування, що зменшує навантаження на вуличну мережу та на площу паркувальних місць в центрі міста; велосипедна інфраструктура на рівні районів допомагає зменшити таке навантаження щонайменше на 20% [20].

В роботі Царик П. Л., Царик Л. П. «Регіональний ландшафтний парк «Загребелля» у системі рекреаційного і заповідного природокористування» виділено основні типи ландшафтних місцевостей в межах регіонального ландшафтного парку "Загребелля", проведена ландшафтна зйомка території в межах ПТК поперечного профілю річкової долини з їх характеристикою в межах ключових територій, характеристика ПТК схилів подана за описом окремих досліджуваних точок. Досліджено стан природних комплексів ландшафтного парку "Загребелля", який свідчить про постійні зміни і порушення ведучих компонентів та морфологічної структури фацій, які перебувають у стадії антропогенних модифікацій. Ландшафтні дослідження парку "Загребелля" дозволили виявити морфологічну структуру ландшафтів,

яка складається з 4 типів місцевостей та 9 типів природних комплексів рангу урочищ. За результатами досліджень можна ввести поняття про природно-антропогенні екотони та їх модифікації на рівні фацій і урочищ. Стан природних комплексів ландшафтного парку "Загребелля" свідчить про постійні зміни і порушення ведучих компонентів та морфологічної структури фацій, які перебувають у стадії антропогенних модифікацій та відновлення, внаслідок чого виникають ландшафтні екотони різного порядку (екотони урочищ, екотони фацій). Більш досконале теоретичне обґрунтування запропонованих типів екотонів можливе лише на базі тривалих стаціонарних досліджень. [11]

Ковальський В.П. в дослідженні «Фактори, що впливають на формування та розміщення садово-паркових об'єктів» розглянув та проаналізував основні фактори, що впливають на формування та розміщення садово-паркових об'єктів. Досліджено особливості та проблеми формування садово-паркових об'єктів України, створення паркового середовища, надано класифікацію садово-паркових об'єктів. Розглянуті фактори формування садово-паркових об'єктів не вичерпують можливої спеціалізації рекреаційних територій, але дозволяють судити про взаємозалежність функції паркового простору і специфіки його ландшафтної організації. Класифікація паркових територій говорить про різноманітність, багатогранність і неповторність архітектурно-планувальної організації цих ландшафтних осередків. [12]

На сторінках щотижневика «Amusement Business» [31] обговорюються проблеми діяльності парків як рекреаційних зон у США, досить широко висвітлюються питання про заходи, рішення, законодавчі акти й урядові акції. Йдеться про необхідність розширення функцій парків та урізноманітнення форм роботи з соціально обмеженими категоріями населення - іммігрантами, молоддю та підлітками з бідних кварталів, організацію дозвілля людей похилого віку, розширення форм роботи з урахуванням соціально-психологічних особливостей цієї категорії населення, основних завдань

просвітництва літніх людей у сфері їх рекреаційних можливостей і способів проведення дозвілля.

Таким чином, систематичне висвітлення ролі рекреації в цілому, а також проблем паркової діяльності в зарубіжних виданнях, не може не викликати інтересу з боку вітчизняних науковців і практиків і вже самі по собі можуть стати предметом ґрунтовного дослідження.

Автор статті безпосередню приймала участь в розробці таких розділів Інвестиційної програми розвитку матеріально-технічної бази парків культури та відпочинку м. Києва, як:

- Обґрунтування необхідності залучення інвестицій в паркове господарство м. Києва, визначення цілей, завдань та основних напрямків інвестування парків культури та відпочинку м. Києва.
- Аналіз стану паркового господарства м. Києва, включаючи аналіз результатів фінансово-господарської діяльності комунальних підприємств паркового господарства столиці.
- Вивчення та аналіз ринків послуг, що можуть надаватися на матеріально-технічній базі паркового господарства з урахуванням соціального ефекту від функціонування парків культури та відпочинку м. Києва.

По закінченню роботи програма була прийнята замовником (Головним управлінням культури Київської міської державної адміністрації), та затверджена на Координаційній раді з питань інвестицій Київської міської державної адміністрації. На даний момент відбувається реалізації основних положень Інвестиційної програми. [23] , [24]

Таблиця 1.1. Науковці, що досліджували дотичні теми

Час, місце	Тема	Автор, ступінь	Організація
2012, Київ	Національні природні парки України: природно-регіональний аналіз	Третяк І.В.	

2004, Київ	Рослинність регіонального ландшафтного парку парку Кременчуцькі плавні	Гальченко Н.П.	Український ботанічний журнал
2019, Харків	Підручник Основи ландшафтно-архітектури та дизайну	Крижановська Н.Я.	ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2014, Київ	Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови	Панченко Т.Ф.	КНУБА
2002, Київ	Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття	Тимофієнко В.І.	Академія мистецтв України
2010, Київ	Ландшафтна архітектура і морфологія	Мудрець В.М.	Культура України
2013, Тернопіль	Регіональний ландшафтний парк «Загребелля» у системі рекреаційного і заповідного природокористування	Царик П.Л.	ТНПУ ім. В. Гнатюка
2014, Київ	Зарубіжний та вітчизняний досвід формування національних природних парків	Голуб А.А.	Сучасні проблеми архітектури та містобудування
Львів	Роль парків у структурі міста	Какула Р.	Львівський національний аграрний університет

1.2. Досвід проектування регіональних парків

Головним завданням садово-паркового будівництва є створення та організація просторового середовища.

При проектуванні парку слід доцільно і грамотно використовувати середовище і територію, при необхідності, перетворюючи та покращуючи її відповідно до вимог ідеї проекту, враховуючи взаємодію елементів архітектури та ландшафту.

Приділяючи важливе значення функціональній організації, слід намагатися створити виразну композицію паркового комплексу, гармонійно поєднати паркові об'єкти з природним середовищем.

Використання природного середовища в організації дозвілля населення — це одна з характерних особливостей парків як культурних закладів. Саме за парками завжди залишається можливість забезпечити ті форми відпочинку, які потребують психологічного відриву від міського оточення.

Багатофункціональність парків культури і відпочинку дозволяє реалізовувати важливі культурно-виховні завдання, виконувати рекреаційні, просвітницькі, соціальні та інші функції. Провідними напрямками діяльності дозвіллевих центрів залишається організація заходів, занять у природному просторі, в безпосередньому спілкуванні з природою. Більшість фізіологів і психологів вважають, що для оптимальної трудової і суспільної діяльності людини необхідне дозвілля, в структурі якого неодмінно повинна бути діяльність яка б відновлювала фізичні та психічні сили людини. Тому перед громадськістю постає нагальна потреба у вивченні досвіду роботи рекреаційних зон, а також пошуку нових технологій в цій сфері. Слід зауважити, що вітчизняній практиці сьогодні бракує конкретних досліджень про потреби людини в рекреаційному просторі, про ефективність впливу на особистість паркового середовища. Неможливо сказати, що науково-дослідна робота, стосовно рекреаційної діяльності в парках, у нас відсутня. Однак ці дослідження наукових закладів рідко перебували в полі зору, проводилися і проводяться не маючи комплексного характеру. Вирішувалися проблеми, як правило, пов'язані зі створенням, формуванням матеріальної частини паркового середовища. У соціальному аспекті найбільшої уваги заслуговують теми: парк у системі відпочинку, парк у системі закладів культури. З огляду на ситуацію, що склалася і виникає потреба у предметному вивченні зарубіжного досвіду, де проблеми рекреаційних технологій у парковому просторі висвітлюються досить систематично, широко й комплексно.

1. Центральний парк — Нью-Йорк Сіті парк — розташований в самому серці Манхеттена, займає 341 га. У цьому природному парку розкинулися стежки для прогулянок, штучні озера та ставки, спортивні майданчики й поля також є пташиний заповідник (рис. 1.2.1). Під час створення

парку була проблема – перетворити болото на об’єкти придатні парку, в тому числі висадка великої кількості дерев. Парк виконаний у англійському стилі. Найголовніша перевага парку — велика кількість дерев (26 тисяч), які майже повністю покривають муніципальні будівлі. Парк привабливий з ландшафтної точки зору для відпочинку і занять спортом. Є ігрові майданчики для дітей. Існує також багато скульптур та з десяток пам’ятників і Нью-Йоркський зоопарк. Відповідно до проекту, парк повинен був бути місцем для відпочинку і медитації для нью-йоркців, і це, безумовно, вдалося реалізувати. Центральний парк в наш час - це місце для відпочинку в Нью-Йорку, який відвідують щороку 20 мільйонів чоловік.

Рис. 1.2.1. Супутниковий знімок Центрального парку у м. Нью-Йорк

2. Park Bavarian Forest (1970 року). Розташований парк у Німеччині в гірській місцевості зі змішаними лісами на кордоні з Чехією і займає 12 тисяч га, в межах якого передбачається виділення трьох функціональних зон. Перша зона (25% всієї території) передбачена для інтенсивних відвідувань туристами і підрозділяється на декілька підзон, таких як: парк історичних об’єктів, ігрову, альпінізму, демонстрації диких тварин у вольєрах. Ця зона має розвинену інфраструктуру, під’їзди до обладнаних місць та автостоянок, привалів і кемпінгів тощо. Тут розташовано головний і другорядні входи і в’їзди в парк. Друга зона (40% всієї території) передбачається тільки для пішохідного туризму, альпінізму і обмеженим числом стоянок і під’їздів. Третя зона –

резерват (35% всієї території), де відвідування допускаються тільки за спеціальними перепусками. [8] (рис. 1.2.2.)

Рис. 1.2.2. Парк Bavarian Forest

3. Парк Стоу (Stowe Landscape Gardens) знаходиться в 96 км від Лондона. Площа парку 100 га, а разом з прилеглими угіддями, складовими з ним одне ціле - 500 га. Спочатку тут був регулярний парк, створений арх. Дж. Ванберг, в 1714 році його перебудовує арх. Ч. Бриджмен, а в 1738 р.- У. Кент і Л.Браун. Центром композиції є палац, який стоїть на підвищених відмітках рельєфу в створі відкритого луку, витягнутого з півночі на південь і утворює головну вісь парку. У зниженій частині влаштований ставок - його другий композиційний центр. Об'ємно-просторове рішення засноване на поєднанні чергування закритих масивів з відкритими просторами водойм і галявин, де окремі дерева і групи утворюють виразні краєвиди. Парк насичений спорудами в дусі романтизму (їх було близько 30 - храми Бахуса, Дружби, Венери, Грот з каменю, Грот з раковин і т. д.), що стилістично пов'язані з архітектурою палацу і є композиційними вузлами і акцентами паркових пейзажів. Зміна краєвидів побудована різноманітно: на ритмічному наростанні враження (наприклад, під'їзд до палацу від Великий алеї, що веде з півдня, а потім через серію паркових картин виводить до північного фасаду) або поступове розгортанні

відів (наприклад, з включенням архітектурних споруд), або на варіаціях будь-якого сюжету (наприклад, сприйняття палацу через Коринтіанську арку).

Відкриті простори вирішені у вигляді великих лугів з окремими групами, іноді невеликих галявин або витягнуті у вигляді променів, особливо цікава головна вісь, що звужується від палацу до водойми (тим самим поглиблюючи видиму перспективу) і продовжується на протилежному березі в створі Великий алеї.

Одна з головних особливостей парку - злиття з навколишнім ландшафтом.

Відкриті паркові простори переходять в сільські поля і луки, а види спрямовані на архітектурні споруди, розміщені за межами паркової території. Вода також отримує різноманітне рішення - у вигляді світлого відкритого дзеркала перед палацом або замкнутого підступають масивами або лісового струмка і оформляється каскадами, гротами, мостами. Примітний палладіанським міст в східній частині ставка, що послужив зразком для наступних наслідувань, в тому числі і в нашому Царськосельському парку. (рис. 1.2.3.) В асортименті переважають листопадні породи і перш за все бук, потім - ясен, в'яз, дуб, граб. Деякі композиційні вузли акцентуються хвойними – сосною звичайною, кедром ліванським, тиссом.

Тонко продумане і майстерно виконане супідрядність і єдність просторових частин парку, його композиційних елементів і пейзажних картин висувають

Стоу в число шедеврів паркового мистецтва.

(Рис. 1.2.3. Парк Стоу)

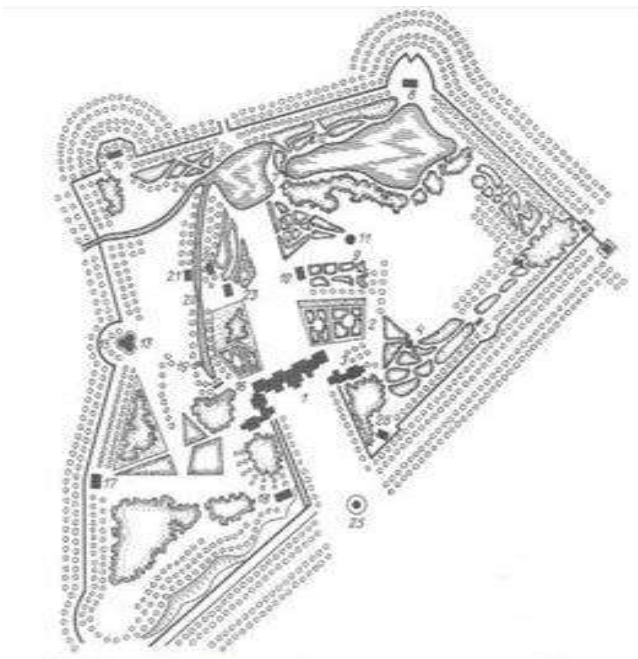

Рис. 1.2.4. План парку Стоу у Лондоні

Парк Стоу : 1 - палац, 2 - город, 3 - оранжерея, 4 - храм Бахуса, 5 - статуя Дріада, 6 - Піраміда, 7 - каскад, 8 - Храм Венери, 9 - Печера Дідони. 10 - Театр королеви, 11 - ротонда, 12 - Грот пастуха, 13 - Готичний храм, 14 - Храм дружби, 15 - півколо саксонських божеств, 16 - Порцеляновий грот, 17- Храм пасторальної поезії, 18 - Грецький храм, 19 - Холодні лазні , 20 - міст з раковин і каскад, 21 - Храм знаменитих британців, 22 - Храм Стародавньої чесноти, 23 -

Храм Сучасній чесноти, 24 - грот з кругляка, 25 - статуя Георга I, 26 - салон Нельсон.

4. Загребелля - регіональний ландшафтний парк у місті Тернополі.

Створено відповідно до рішення Тернопільської обласної ради від 18 березня 1994 року з метою збереження у природному стані окремих типових природних комплексів та об'єктів, забезпечення умов для відпочинку населення.

Організований без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їхніх власників або користувачів.

Дороги, рекреаційні та інші об'єкти, що входять у територію парку, необхідно утримувати у взірцевому стані. Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму та характеру функціонування «Загребелля» визначені у положенні про нього, що розроблене відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України». Його затвердило Державне управління екології та природних ресурсів у Тернопільській області. [11]

Рис. 1.2.5. Регіональний ландшафтний парк «Загребля» місто Тернопіль

Рис. 1.2.6. Супутниковий знімок парку «Загребля»

5. Парк «Софіївка». Національний дендрологічний парк «Софіївка» Національної академії наук України є шедевром світового садово-паркового мистецтва кінця XVIII - початку XIX століть. Це зразок пейзажного паркового мистецтва - композиції води, землі, каменів, рослин, архітектурних споруд і скульптур. Площа парку сягає 180 гектарів. Парк розташований на околиці старовинного міста Умані Черкаської області.

Парк заснований у 1796 році польським магнатом Станіславом Щенсним Потоцьким на честь дружини красуні-грекині Софії, і подарований їй до дня іменин в травні 1802 року. Ідея спорудження парку в романтичному стилі з використанням римської та грецької міфології належала самій Софії. Місце, на якому було створено парк «Софіївка», аж до 1796 року являло собою пагорби майже без рослин, де протікав струмок, що починався поблизу села Війтівка (тепер Родниківка). Береги струмка, затиснуті гранітними брилами, мали за прикрасу лише декілька дерев. В долині, де тепер ми бачимо розбиту колону, росли дві старі груші й десяток верб. Навколишні пагорби, вкриті скелями були місцем, де шукали собі поживи всі тварини. Долина, яка починалася від Красної Греблі, простягалася аж до нижньої частини Умані. Це чудове місце з прохолодними, прозорими й цілющими джерелами колись

називалась Кам'янкою, і було настільки привабливим, що учні василіанського колегіуму обрали його для своїх розваг та ігор.

Долина з природними виходами граніту - ось чим удостоїла природа це прекрасне місце. Щоразу, оглядаючи з пагорбів навколишні дивовижні місця, граф Фелікс Потоцький і Софія з захопленням мріяли, що вмiла рука може створити із цієї дикої степової природи. А тепер, споглядаючи парк, ми бачимо неперевершений шедевр кохання, природи та мистецтва.

Автором топографічного і архітектурного проекту, а також керівником усіх робіт з будівництва «Софіївки» був талановитий польський військовий інженер Людвиг Метцель, який зумів на полотно природи і людської праці покласти образи безсмертних героїв Гомерівської «Одисеї» та «Іліади».

В стислий термін був створений цей шедевр, що понад 220 років вражає відвідувачів своєю красою. Дивні пейзажі, екзотичні рослини, античні скульптури, водойми, каскади, фонтани, кам'яні гроти - все це можна побачити, відвідавши парк.

За цей час нами виділено наступні сім періодів в історії розвитку «Софіївки».

Перший з 1796 по 1832 роки - період заснування парку і його розвитку як власності Потоцьких.

Другий період з 1832 по 1836 р. «Софіївка» перебуває у віданні Київської казенної палати.

З 1836 по 1859 рік парк знаходився у віданні Управління військових поселень. З 21 квітня 1836 р. згідно указу Миколи I «Софіївка» стала називатись Царициним садом. Сюди був запрошений академік архітектури А.І. Штакеншнейдер для будівництва нових архітектурних споруд. Це був період розквіту парку. В класичному стилі будуються Головні в'їзні ворота з вхідними баштами, Рожевий павільйон на острові Анти-Цирцеї, павільйон Флори, Китайська альтанка й інші малі архітектурні форми. Прорізається Головна алея та з'єднується з містом вулицею Садовою.

В 1859 році парк перейшов у відання Головного училища садівництва, переведеного з Одеси до Умані. Парк стає навчальною базою училища, збагачується його рослинний світ; з рідкісних видів та форм рослин вченим-натуралістом В. Пашкевичем створюється Англійський парк. Нині Англійський парк займає площу близько 2 гектарів в північній частині «Софіївки». На заході межує з Партерним амфітеатром, на півдні - з Єлисейськими полями. В Англійському парку росте близько 100 видів і форм дерев кущів віком від 15 до 150 і більше років.

Після революції 1917 року і громадянської війни «Софіївка» перейменовується в Парк імені III-го Інтернаціоналу. Існуюче училище садівництва стало агротехнікумом, згодом сільськогосподарським інститутом, а нині - це Уманський Національний університет садівництва.

В 1929 році «Софіївку» оголошено Державним заповідником, їй надається самостійний статус, і до 1955 року вона кілька разів перепідпорядковується різним відомствам і міністерствам.

В часи великої Вітчизняної війни в парку було зруйновано багато архітектурних пам'яток. Після визволення Умані 10 березня 1944 року парк відновив свою роботу.

В 1955 році «Софіївку» передано у відання Національної академії наук України, якій підпорядковується і в даний час. Згорнути Парк «Софіївка» занесений до Державного реєстру національного культурного надбання як музей природи і садово-паркового мистецтва (схвалено рішенням Колегії Держкоммістобудування України 23.12.1993 №12 на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.92 №466). Згідно з указом Президента України від 28.02.2004 №249/2004 «Про надання дендрологічному парку „Софіївка” НАН України статусу національного» парк іменується Національний дендрологічний парк «Софіївка». Постановою Президії Національної академії наук України №68 від 06.04.2005 Національному дендрологічному парку «Софіївка» надано статус науково-дослідного інституту НАН України.

Нині «Софіївка» - найбільший центр з інтродукції та акліматизації рослин Правобережного лісостепу України, де нараховується понад 3 тисячі таксонів різноманітних рослин. Як науково-дослідний інститут НАН України «Софіївка» здійснює фундаментальні та прикладні наукові дослідження з актуальних напрямів біологічної науки з метою одержання нових наукових знань та їх використання для практичних цілей. Науковий колектив забезпечує збереження і вивчення у спеціальних, штучних і природних умовах парку «Софіївка» різноманітних видів дерев, кущів та трав'янистих рослин і їх композицій для найбільш ефективного наукового, культурного, рекреаційного та іншого використання. Саме завдяки праці науковців «Софіївка», як інститут має визнання в наукових колах світу, що підтверджується міжнародними відзнаками та дипломами. В 1995 році «Софіївка» за результатами Міжнародного конкурсу Європа Ностра (Europa Nostra) колектив парку отримав всі відзнаки: медаль, диплом і барельєфний знак за роботу з відновлення його після стихійного лиха 1980 року, а також за збереження пам'яток історії та культури.

При підготовці до святкування 200-річчя заснування «Софіївки» у вересні 1996 року значні зміни відбулися у західній частині парку, де на площі понад 50 гектарів створено практично новий парк з трьома ставками, органічно вписаними в ландшафт тальвегу Грекової балки. З боку вулиці Київської організовано нову вхідну зону в парк з усіма інфраструктурами, що призначені для обслуговування відвідувачів. Тут працюють магазини «Акванарій» та «Флора Софіївки». Ця зона пов'язана з Головним входом з вулиці Садової дорожньо-алеєюною системою. Після реконструкції головний вхід разом з оригінальною будівлею «Будинку творчості вчених» НАН України став візитною карткою «Софіївки». В «Будинку творчості вчених» розміщено музей мармурової скульптури, ресторан та готель.

За ці роки вченими «Софіївки» багато зроблено для вивчення історії будівництва парку, встановлення та відновлення забутих за попередні роки назв окремих об'єктів та паркових композицій, зокрема таких, як острів Ітака, грот

Скілли, грот Поліфема, річок: Ахеронт, Коціта, Флегетон, Лета, Океан, Мнімосіма. По новому вказується місцезнаходження річки Стікс. Нову семантику відображає Острів Ітака, Площа зборів і т.п.

У 2007 році «Софіївку» визнано одним із Семи чудес України. [3]

Рис. 1.2.7. Парк «Софіївка»

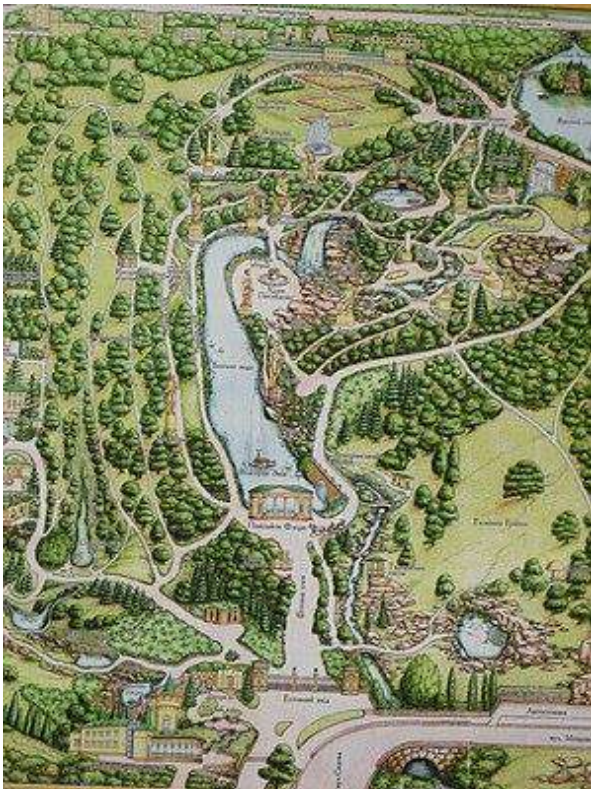

Рис. 1.2.8. План парку «Софіївка»

6. Парк С'ютаделья, Барселона, Іспанія. Парк С'ютаделья (або, як його ще називають, парк Цитаделі) був розбитий у Барселоні в середині XIX сторіччя на місці старої фортеці, побудованої під час Війни за іспанську спадщину. Ця фортеця постійно нагадувала каталонцям про поразку у війні та втрату незалежності, тому, коли влада міста ухвалила рішення знести фортецю, жителі міста з радістю виконали це рішення. А особливо гарним парк став у 1888 році, коли він був обраний місцем проведення Всесвітньої виставки, і його майже повністю реконструювали. Тоді ж з'явилася одна з головних прикрас парку - фонтан Каскад, над яким працювали кілька архітекторів, у тому числі, і нікому не відомий тоді Антоніо Гауді. (Рис.13) Основою дивовижного паркового ландшафту стало велике озеро і три центральні алеї: липова, тополина і в'язова. Біля озера можна насолоджуватись сусідством маленьких черепашок, що гріються на каменях і плескотом у поверхні води рибок. Навколишня зелень і затишна атмосфера, настроюють відвідувачів на романтичний настрій. В одному зі ставків розташована скульптура «Відчай» каталонського скульптора Жузепа Л'їмони. Скульптура була подарована місту Жузепом і стала одним із символів Барселони.

У північному куті парку знаходиться вражаючий каскадний монументальний фонтан — Cascada, виконаний у класичному стилі і прикрашений чудовим скульптурним ансамблем із квадригою Аврори, відлитої з бронзи. Вперше він був відкритий в 1881 році, без скульптурної експозиції, проте протягом наступних шести років був доведений до сучасного вигляду і у 1888 році його представили на Всесвітній виставці. Над композицією цього фонтану попрацював архітектор з Каталонії Жузеп Фонсерє (Josep Fontserè), скульптори Росенд Нобас (Rossend Nobas), Венансі Вальмітжан (Venanci Vallmitjana,) і маловідомий в той час Антоніо Гауді.

На площі Пласа де Армас, в будівлі колишнього Арсеналу, розташовується каталонський Парламент і Музей нового мистецтва, в якому можна побачити роботи майстрів Каталонії. На території парку також

знаходяться Музей геології (найстаріший музей Барселони), Музей зоології, (розмістився в колишній будівлі кафе-ресторану Всесвітньої Виставки).

Близько третини території парку припадає на Зоопарк Барселони.

Рис. 13 Парк С'ютаделья

7. Регіональний парк «Долина Лі», Лондон. - заповідник місцевого значення, що розтягнувся на 26 км вздовж русла річки Лі. Ландшафти парку представлені луками, болотами, річками та озерами, значна частина його площ окультурена. На території заповідника збереглися історичні садиби, млини, сади – всі вони відкриті для відвідування (Рис. 14).

Регіональний парк "Долина Лі" є визнаним спортивним центром. Для людей, які ведуть активний спосіб життя, тут облаштовані майданчики для гри в хокей, легкоатлетичний стадіон, тенісні корти, кінноспортивна школа, льодова ковзанка, поля для гольфу, велосипедна траса. Крім того, в парку проводяться змагання з рафтингу (сплаву на плотах), спортивного орієнтування, бігу з пересіченої місцевості. Для сімей з дітьми та любителів спокійного відпочинку облаштовані пішохідні стежки та місця для риболовлі. Відвідувачам тут пропонують як послуги одного дня, так і багатоденний відпочинок у впорядкованому кемпінгу з автостоянкою.

Рис. 14 Парк «Долина Лі»

8. Ріджентс-парк, Лондон - це дуже популярна і улюблена лондонцями область міста, розташована в багатому районі Хемпстед. Хіт – природний парк з безліччю красивих пейзажів. Тут є пагорби, водойми, лісиста місцевість і відкриті галявини. Для більш активних відвідувачів є 8 бігових доріжок, три басейни, поля для гольфу та велосипедні маршрути. У деяких областях можна побачити незайману дику траву, стародавні живоплоти і старовинні дерева. Витончений зелений куточок в центрі Лондона, улюблений як місцевими жителями, так і численними туристами. Ви повинні виразно включити це місце в списку визначних пам'яток для огляду. Риджентс знаменитий своїми розарій. Парк також є однією з найбільших спортивних областей Лондона. Тут є кілька озер, де люди займаються веслуванням і катаються на водних велосипедах, є навіть окреме озеро для дітей. Парк знаменитий великою кількістю тенісних кортів. Одна з головних визначних пам'яток парку – лондонський Зоопарк ZSL, де мешкає 650 тварин. Тут є де погуляти, перекусити і відпочити, а з великого пагорба відкривається прекрасний вид на Лондон. (Рис. 15)

Створені Несфілдом Евінью Гарденз були прекрасно відреставровані в 1994 р. Вони справляють враження вікторіанських декоративних садів в період

їхнього розквіту. Липова алея розділяє дві паралельні доріжки, де у витонченій гармонії поєднуються стрижені огорожі, колоноподібні і пірамідальні рослини, витончені фонтани, великі кам'яні вази з клумбовими рослинами і море квітів найрізноманітніших відтінків. Все це виконано з великою майстерністю. В кінці алеї стоїть білий колодязь, у вигляді готичної башточки. Тут можна попитувати води.

Схеми посадок троянд, використані в Саду троянд королеви Мері, рідко можна побачити в наш час. Тут є і дуже старі кущі. Величезні клумби присвячені одному культурному сорту, а плетисті троянди обвивають товсті мотузки, що розгойдуються, розвішані між шпалерними башточками. Регулярне зрізання відцвілих квітів, хороший полив і обприскування листя зберігає троянди в цвіту до глибокої осені. Яких відтінків тут тільки ні побачиш! А п'яний аромат настільки сильний, що не всі можуть довго перебувати тут.

Поруч з Садам троянд знаходиться дуже красива композиція в японському стилі, яка включає в себе водойму з островом, містки і великий каскад. На острові влаштований чудовий альпінарій.

В великому ставку, створеному Нешем, відкритий прокат човнів. Озеро майстерно сплановане, через його витягнуті затоки перекинуті мости. Тут гніздиться безліч птахів.

Південна частина Ріджентс Парку насичена декоративними елементами, тоді як північна представляє собою великі відкриті площі, обсажені по периметру деревами. Тут лондонці відпочивають на зелених галявинах або в тіні дерев і займаються спортом.

У північно-східній частині Ріджентс-парку розташований величезний Лондонський зоопарк, де знаходиться понад десятка тисяч особин і більше 750 видів тварин. Це найстаріший у світі науковий зоопарк, створений для дослідницької роботи і існуючий з 1828 року.

На території парку також знаходиться приватна резиденція посла США і Центральна мечеть Лондона з золотим куполом, побудована в двадцятому

сторіччі і здатна вмістити майже 2000 віруючих, що дотримують мусульманські звичаї.

Рис. 15 Ріджентс-парк

1.3. Фактори і умови проектування сучасних регіональних ландшафтних парків

Фактори проектування:

- соціально-економічні (соціально необхідні умови середовища, умови руху та зайнятості населення, функціональна структура обслуговуючої сфери населення)
- естетичні та художньо-композиційні (психологічний та естетичний комфорт, атрактивність паркового середовища, виявлення історико-культурних особливостей, наявність художнього образу (композиція простору), дизайн штучних елементів середовища, раціональне колористичне рішення усіх елементів середовища в цілому, наявність світокольорових ефектів)
- природно-кліматичні (захист від зовнішнього середовища, наявність територій ландшафтів для виробництва і споживання, наявність

природних ресурсів для сфери виробництва і споживання, віровий режим, умови інсоляції (опромінення сонячним світлом))

- охорона природи (геосфери і біосфери)
- науково-виробничі (конструктивно-технологічні рішення елементів штучного середовища, розміщення матеріальних об'єктів споживання, ефективність використання капіталовкладень)
- вирішення комунікацій (засобів зв'язків між елементами системи)
- еколого-містобудівні (величина об'єкта та його профіль, функціонально-планувальна структура, що склалась, параметри комфортності середовища, раціональне використання захисних функцій рослин та забезпечення умов для їх нормального розвитку) [12]

Під час проектування об'єктів ландшафтного дизайну передусім необхідно враховувати природно-кліматичні чиники. Процес створення об'єктів ландшафтно-архітектури та дизайну зумовлює перетворення природних компонентів ландшафту зважаючи на кліматичні особливості місцевості, тобто фізико-географічної зони.

Фізико-географічна зона становить велику частину географічного поясу, що характеризується певним співвідношенням тепла та вологи, пануванням якогось одного зонального типу ландшафту. Вирішальною умовою у відокремленні зон є співвідношення тепла та вологи, на що необхідно зважати під час добору рослинності.

Зважаючи на природно-кліматичний фактор необхідно здійснювати ретельний аналіз ландшафтно-ситуації й розробляти на його основі природноохоронні заходи. Аналіз ландшафтно-ситуації характеризує природний ландшафт: фіксація або поліпшення ґрунтових умов, збереження існуючої рослинності, збереження наявного рельєфу тощо.

Еколого-містобудівний чинник забезпечує раціональне використання території з огляду на функційне призначення об'єкта і його планувальну структуру, особливості транспортного й пішохідного руху на території. Він зумовлює обґрунтоване включення до планувальної структури природних

засобів ландшафтного дизайну, особливо рослинності, зниження негативного впливу природно-кліматичних умов і антропогенного середовища. За урахування екологічного фактора виконується інженерна оцінка проектованого стану середовища (аналіз карт шуму, інсоляції, аерації, загазованості), що дає змогу обгрунтовано використовувати все різноманіття оздоровлювальних і захисних функцій рослинності й забезпечити необхідну стійкість найзеленіших насаджень в умовах значних техногенних навантажень, а також створити параметри комфортного середовища (за шумовим, інсоляційним і аераційним режимом).

Соціально-демографічний чинник уможливорює врахування соціального статусу об'єкта, характеристики соціальних груп. В об'єктах ландшафтно-архітектури та дизайну реалізуються комунально-господарські, трудові, побутові та рекреаційні процеси життєдіяльності. Організація території має задовольняти трьом головним соціальнопсихологічним вимогам:

- забезпечити умови для розвитку індивіда з огляду на його вікові потреби (діти, молодь, доросле населення, люди похилого віку);
- надати соціальні контакти;
- створити умови для повноцінного відпочинку зважаючи на соціальний статус рекреантів.

Естетичний чинник забезпечує індивідуалізацію територій, їхнє органічне поєднання з природним середовищем. Він зумовлює образотворче рішення простору з огляду на національно-історичні особливості і сприяє створенню цілісного високоякісного середовища, яке поєднує вимоги функції й естетики, що досягається завдяки дизайну всіх штучних елементів, раціональному колористичному рішенню малих архітектурних форм, рекреаційного обладнання та середовища в цілому.

Техніко-економічний фактор забезпечує економічну ефективність застосовуваних рішень шляхом розроблення бізнес-планів і бізнес-програм проєктованих об'єктів. Економічна ефективність застосовуваних рішень може забезпечуватися за дотримання таких прийомів:

- максимальне збереження і включення до планувальної структури існуючих насаджень, водосховищ, рельєфу тощо;
- створення функційно інтегрованих озелених ділянок, що поєднують функції рекреації, екологічного захисту, оздоровлення середовища;
- створення озелених ділянок, розрахованих на багатоцільове та поліфункційне використання тощо. [6]

Умовами проектування сучасних регіональних ландшафтних парків є наступні особливості:

- клімату
- рельєфу
- суспільного устрою держави.

Висновки до розділу 1

1. Проаналізувавши наукові роботи можна зробити висновок, що дослідження планувальної організації регіональних ландшафтних парків є актуальним. Наукових робіт, присвячених цій темі, небагато, саме тому потрібно розвивати та досліджувати ландшафтну організацію регіональних парків, які є важливими рекреаційними просторами в містах багатьох країн. Відомо, що парки відіграють важливу роль у збереженні природного середовища, історико-культурної спадщини народу, сприяють рекреаційній та туристичній активності містян. Регіональні ландшафтні парки є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

2. Аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду дає змогу зрозуміти та побачити, що сучасні парки є невід'ємною частиною міста та є обов'язковим для культурного відпочинку у місті. Дивлячись на ландшафтну організацію регіональних ландшафтних парків та розглянуті фактори формування садово-

паркових об'єктів не вичерпують можливої спеціалізації рекреаційних територій, але дозволяють судити про взаємозалежність функції паркового простору і специфіки його ландшафтної організації. Паркові території є різноманітними, багатогранними і неповторними з архітектурно-планувальної організації таких ландшафтних осередків.

Проведений аналіз зарубіжного та вітчизняного паркобудівництва дозволив простежити еволюцію розвитку архітектурно-композиційного формування парків різних країн, виявлено найбільш характерні прийоми побудови садово-паркових композицій різних країн світу такі як: екологізація (збереження або відтворення там, де це можливо, природної основи ландшафту; активний захист об'єктів "зеленої" спадщини від міського середовища й "внутрішнього" рекреаційного впливу). Використання можливостей сучасного науково-технічного прогресу: ландшафтна рекультивация паркових територій; вплив технічних засобів на методи будівництва садово-паркових об'єктів, на процес догляду за насадженнями, формування штучних водойм і рельєфу; поява нових видів озеленення в парку. Пошук нових засобів архітектурно-художньої виразності при створенні об'єктів садово-паркового мистецтва. Прагнення до оригінальних рішень, символіки, образності садово-паркового середовища, використання ефекту несподіванки й теорії "атракціону", а також повернення до традицій минулих епох, облік особливостей психології сприйняття "зеленого" простору людьми з різною ціннісною орієнтацією й рівнем культури. Формування місць відпочинку із врахуванням демографічних відмінностей відвідувачів. Усвідомлення соціально-інтеграційної ролі парку як місця спілкування всіх соціальних груп населення.

Під час архітектурно-планувальної організації сучасних регіональних парків ця територія має високий соціальний потенціал, який сконцентрований в історичному центрі міста, побудований, як правило, в різні часові періоди, слугує своєрідною «візитною карткою» міста. При цьому необхідно враховувати те, що даний об'єкт є місцем для прогулянок та відпочинку тому варто зазначити, що він психологічно та естетично комфортний та збагачений

ландшафтом. При цьому потрібно враховувати ряд факторів та умов таких як: екологічні, соціально-економічні, естетичні, санітарно-гігієнічні, соціально-психологічні та науково-виробничі.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛАНДШАФТНОЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ

2.1. Принципи організації багатофункціональних парків

Організація системи міських відкритих і озелених просторів має перш за все будуватись на засадах гуманізму, відповідати загальнолюдським цінностям, спиратись на наукові методи пізнання, будуватись як комплексний та системний об'єкт в структурі міста.

Науковий підхід до явищ і фактів об'єктивного життя, в теперішній час і в конкретних обставинах, дозволяє обґрунтовано визначати і ставити завдання на проектування об'єктів ландшафтної архітектури, що будуть найкраще відповідати соціальним, економічним та містобудівним умовам в кожному конкретному місці створення або реорганізації таких об'єктів. Науковий підхід до проектування регіональних ландшафтних парків дозволяє ставити обґрунтовані цілі, що визначатимуть як результати проектної роботи, так і ефективність функціонування створюваного об'єкту.

Комплексний підхід до організації паркового середовища дозволяє дослідити і врахувати різноманітні фактори, що впливають на організацію паркової діяльності. Відповідно до комплексного підходу, до паркового середовища необхідно ставитись як до цілісної динамічної системи, що складається з багатьох елементів та просторових осередків, має звязки з міським оточенням і покликана вирішувати важливі соціальні проблеми.

Системність передбачає єдність змістовних, організаційних, соціально-економічних, адміністративних засобів впливу на відвідувачів парку у своїй послідовності та безперервності; багатство змісту, емоційну силу впливу. При цьому важливою є інтеграція всіх сторін та аспектів діяльності паркових організацій, установ у єдине ціле для досягнення основної мети: духовного

зростання, фізичного вдосконалення, гармонійного розвитку особистості.

Такою є стратегія діяльності більшості відомих парків.

Диференційований підхід передбачає врахування специфіки різних груп, верств населення, їх вікових, професійних та інших особливостей, запитів та інтересів. Рекреаційна діяльність як загальна соціальна проблема в зарубіжних країнах, як і в нас, тісно пов'язана зі станом економіки в суспільстві, рівнем освіти, організацією соціального життя, демографічною ситуацією, тобто з факторами, що впливають на структуру, зміст, інтенсивність, типи дозвіллевих уподобань, інтересів і захоплень. Інакше кажучи, диференціює за цими ознаками культурно-дозвіллеву діяльність загалом, у парках – зокрема. Освід сучасної зарубіжної паркової діяльності свідчить про посилення пошуку активних, розвивальних форм відпочинку, поглиблення диференціації паркової роботи з урахуванням інтересів і запитів різних соціально-вікових груп відвідувачів. [17]

За містобудівними та функціональними ознаками міські парки поділяються на дві основні групи: багатофункціональні і спеціалізовані (дитячі, спортивні, меморіальні, зоологічні, дендрологічні парки, ботанічні сади). Під час розміщення багатофункціональних парків потрібно враховувати як загальні вимоги, на яких ґрунтується створення будь-якого парку, так і специфічні особливості певних видів озелених територій.

Серед загальних вимог до паркових територій виділяють такі [13]:

- відповідність розмірів відведеної території потребам населеного пункту, що визначається згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» [32];

- можливість максимального використання існуючої рослинності, рельєфу, водоймищ;

- забезпечення приєднання інженерних мереж до відповідних мереж населеного пункту;

- можливість будівництва капітальних споруд в умовах даного рельєфу, ґрунту, ґрунтових вод тощо;

- наявність транспортних сполучень або можливість їх будівництва;

- віддаленість від промислових підприємств та великих магістралей.

Орієнтовний баланс території районного парку визначається: насаджень 65-80%, доріжок і майданчиків 20%, споруд 5-15%.

Територію парку треба поділяти на функціональні зони. Співвідношення функціональних зон території парку:

Функціональні зони	Площа зони, % від загальної площі
1. Культурно-масових заходів	15-30
2. Тихого відпочинку та прогулянок	15-45
3. Культурно-просвітніх заходів	5-35
4. Відпочинку дітей	0,5-1
5. Культурно-оздоровча	0,5-25
6. Господарська	0,5

На основі проведеного аналізу теоретичних робіт і практичного досвіду, сформульовано основні принципи планувальної організації регіонального ландшафтного парку:

- 1) **Раціональність розташування парку** в структурі міста із урахуванням площі та видів існуючих цінних ландшафтів, що потребують збереження;
- 2) **Наявність зручних транспортно-пішохідних зв'язків** із територією регіонального ландшафтного парку, які дозволять забезпечити його ефективне використання в якості рекреаційного і культурно-пізнавального простору для мешканців міста;
- 3) **Максимальне озеленення території**, що передбачає моніторинг стану існуючих рослин, із своєчасна санація або заміна, організація комплексу дій, орієнтованих на збереження та відтворення цінних видів;
- 4) **Достатня площа парку**, яка необхідна для того, щоб забезпечити сталий екологічний розвиток природних ареалів, створити достатні за розміром буферні зони між природоохоронною та рекреаційною зонами, створити

різноманітні громадські простори для відпочинку, які дозволять парку ефективно функціонувати.

2.2. Модель сучасного регіонального ландшафтного парку

Для впровадження вищеназваних принципів пропонується модель сучасної планувальної організації регіонального ландшафтного парку:

- До регіонального ландшафтного парку повинен бути забезпечений належний доступ транспортним засобам, для чого необхідно обладнувати паркувальні майданчики за розрахунками, що відповідають чинним містобудівним нормам і прийняти для кожного конкретного об'єкта рекреаційним навантаженням на ландшафт;
- В регіональних ландшафтних парках необхідно забезпечити різноманіття флори і фауни, сприяти збереженню і розвитку унікальних ландшафтних осередків, разом із тим в рекреаційній зоні під час розміщення зелених насаджень треба враховувати їх алергічні властивості та відстані від таких насаджень до місць скупчення людей;
-)
- Має бути передбачена туристична інфраструктура, зокрема будівлі громадського використання (вбиральні, родинні кімнати для догляду за немовлятами, точки прокату спортивного інвентаря, кафе та інші)
- Середовище парку має бути безпечим та доступним для відвідувачів, що стосується низки заходів, які треба передбачити: організація безбар'єрного простору; зручний доступ для пішоходів від житлових будинків і від зупинок громадського транспорту; зрозуміла система навігації територією парку; належне освітлення у темний період доби.

В структурі міста основні зони рекреаційних територій поділяють таким чином:

- I і II –зони забудови центрів періодичного, епізодичного і змішаного; обслуговування рекреаційних установ із приміщеннями повсякденного обслуговування;

- III –прогулянкова паркова зона;
- IV–зона лісо-, луго- і гідропарків;
- V–зона лісів, приміських парків та інших необмежених територій.

Послідовність розташування цих зон відповідає природній пішохідній дисперсії відпочивальників.

У вказаній послідовності знижується ступінь благоустрою зон, знімається обмеження свободи пересування, зменшується густота мережі доріг і стежок. Прогулянкові території III, IV і V зон прийняті із розрахунку рівномірного розподілу відвідувачів у зонах та подвоєння радіусу проглядності і прослуховуваності від 25 до 50 і 100 м і скорочення середньої щільності стежок, ураховуючи, що віддаль у 25 м при добре вираженій ярусності насаджень у парках забезпечує зорову і звукову ізоляцію відвідувачів.

Норма площі на відпочивальника прийнята 250 кв. м. У IV, V зонах площа на відпочивальника при подвоєному радіусі проглядності і прослуховуваності збільшується в чотири рази і становить 1000 кв.м, а щільність відвідувачів скорочується від 40 до 10 і 2,5 людини на 1 га території. Вільний прогулянковий відпочинок без помітної шкоди для лісових насаджень 1 лучного покриву може бути забезпечено у випадку, якщо на 1 га призначеної для цього території припадатиме не більше 15–20 відвідувачів.

Рекреаційні ландшафти, на відміну від садово-паркових, займають зазвичай великі території. При їхньому проектуванні використовують, як і в садово-паркових ландшафтах, численні планувально-композиційні принципи. Проте, це в основному стосується рівнів проектування нижче ландшафтно-планувального району, зокрема формування садово-паркових ландшафтів та пейзажних картин.

Уся територія рекреаційного комплексу – рекреаційна зона регіонального ландшафтного парку (а це рівень ландшафтно-планувального району) розробляється на рівні регіонального планування. Трансформація ландшафтів у лісопаркові має забезпечити рекреаційні запити населення – оздоровчі, пізнавальні й естетичні. [4]

Основними засобами формування лісопарку є природний ліс, вода, луки; але поєднання їх із різними елементами благоустрою – шляхами, стежками, містками, альтанками тощо – забезпечує правильну організацію території лісопарку створення в ньому садово-паркових ландшафтів.

Дотримуються трьох основних принципів формування лісопарку:

- єдність ансамблю;
- різноманітність у деталях при єдності замислу;
- дотримання дистанції.

Для регіонального ландшафтного парку характерний змішаний, або складний, стиль, коли створюються елементи ландшафтного і регулярного планування.

До засобів і матеріалів, які використовують належать:

- незалежні природні елементи: клімат, пора року, погода, години дня.

Усі вони залежать від людини, а тому в процесі проектування їх лише беруть до уваги;

- залежні природні елементи: територія, рослинність, вода, скелі;
- штучні елементи: будівлі, шляхи, стежки, мости, алеї, видові пункти, малі архітектурні форми.

Рекреаційній трансформації лісу в лісопарк піддається передусім територія, її поверхня, яка може бути опуклою, ввігнутою і рівною.

Основними ознаками для виділення таксономічних одиниць ландшафтів є:

- група ландшафтів – оглядовість ділянки, тобто дальність перспективи, проглядності;
- серія ландшафтів – визначається зімкнутістю крон деревного намету дерев на площі (рівномірний чи нерівномірний);
- типи ландшафтів – тип лісу і вік деревостану, від яких залежить мальовничість, розчленованість і контрастність ландшафтної ділянки.

Формування паркових ландшафтів здійснюється за допомогою створення ландшафтних культур і ведення ландшафтних рубок. [4]

Приблизно масив розподіляють за групами ландшафтів так:

ландшафти закритого простору – 30–35 %,

ландшафти напіввідкритих просторів – 40–50 %;

ландшафти відкритих просторів – 15–20 %.

2.3. Вимоги до організації основних функціональних зон регіональних ландшафтних парків

Організація основних функціональних зон:

– рекреативно-оздоровча, яка передбачає відтворення фізичних і психічних сил людини, підтримку та зміцнення її здоров'я. Для її реалізації в парках передбачені прогулянкові доріжки, пляжі, солярії, тенісні корти, басейни тощо. Реалізація цієї функції забезпечується різними засобами святковості в організації паркового простору;

– культурно-просвітницька, яка спрямована на організацію в парках різних видів культурної діяльності для відвідувачів, споживання духовних цінностей, збереження головної паркової функціональної спрямованості. Це функція різних видів культурної діяльності з використанням таких форм і методів, як презентації, виставки, лекції, доповіді, консультації, читальні, кіно, відеосалони й ін.;

– розважальна функція, що означає організацію розваг відвідувачів різних вікових категорій. Її реалізації служать численні заклади та такі пристрої на території парку, як атракціони, гральні автомати, ресторани, бари, більярдні й інші об'єкти дозвілля;

– комунікативна функція, яка спрямована на формування навичок і вмінь спілкування, що є обов'язковим компонентом соціалізації особистості. Як відомо, соціалізація особистості – це процес засвоєння людиною в практиці свого життя соціальних норм і культурних цінностей того суспільства, до якого вона належить.

Комунікативна функція парків спрямована на те, щоб різними засобами паркової роботи: участю в іграх, конкурсах, масових заходах, спостереженням і прослухуванням ведучих програм, акторів, організаторів дозвілля тощо – сприяти зростанню культури спілкування.

Екологічна функція спрямована на підвищення рівня екологічної культури населення в умовах парку у процесі організації рекреаційної діяльності через поєднання екологічного й естетичного виховання. Це потребує від паркоупорядників естетизації навколишнього середовища, розвитку садовопаркового мистецтва з метою задоволення та формування естетичних потреб людини, її духовного збагачення. [17]

Серед вимог до організації основних функціональних зон на території парку є наступні:

- Маршрутну схему парку треба розробляти так, щоб вона з'єднувала воедино у певному порядку головні зони і композиційні центри парку.
- покриття площ, вулиць, доріг, проїздів, алей, бульварів, тротуарів, пішохідних зон і доріжок;
- зелені насадження загального та обмеженого користування і спеціального призначення;
- будівлі та споруди системи вивезення побутових відходів;
- засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;
- споруди системи інженерного захисту території;
- комплекси та об'єкти монументального мистецтва;
- обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків,
- розміщених на територіях загального користування та інших об'єктах благоустрою;
- малі архітектурні форми;

Елементи благоустрою, визначені нормативно-правовими актами, обов'язково повинні включати стоянки міського транспорту та гостьові стоянки для автомобілів згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій».

Висновки до розділу 2

Теоретично обґрунтовано основні принципи планувальної організації регіонального ландшафтного парку:

- раціональність розташування парку;
- наявність зручних транспортно-пішохідних зв'язків;
- максимальне озеленення території;
- достатня площа парку.

Описано модель сучасної ландшафтно-організації регіонального парку, яка включає в себе сприятливе розташування парку, наявність рекреаційних зон притаманних парку, освітлення всієї території та інше.

Сформовані вимоги до основних функціональних зон на території парку, які рекомендуються проектувати в структурі регіональних ландшафтних парків.

РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М. КИЄВІ

3.1. Аналіз містобудівної ситуації у зоні впливу регіонального ландшафтного парку

Територія парку до 1970 року була повністю лісом. В 1936 рік район Дарниця був мало заселений (рис. 3.1.1.). В порівнянні з попередніми роками 1947 року територія є вже більш заселеною, але більшу частину забирає ліс (рис.3.1.2.). Здебільшого на картах позначали територію, яка мала тенденцію змінюватись, так як ліс залишався лісом довгий час, на картах позначали не часто. Після 1970 року ліс перетворювався на парк, де в безпеці можуть гуляти та відпочивати діти та дорослі. У 1978 році вже був розроблений проект по парку (рис.3.1.3.). Можна виділити три основні етапи формування розпланування (рис. 3.1.4.)

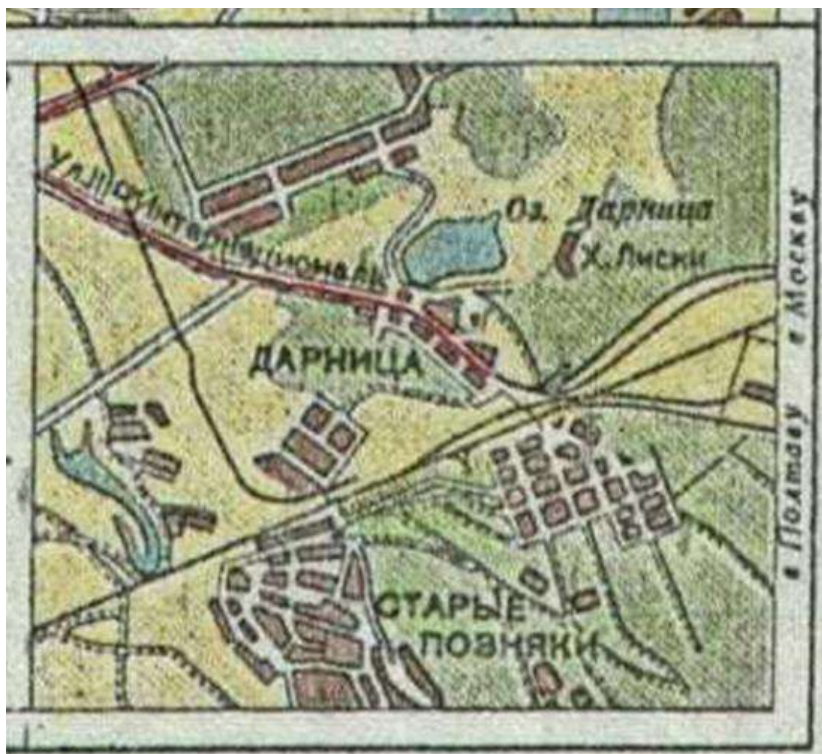

Рис. 3.1.1. Район Дарниця 1936 рік

Рис. 3.1.2. План парку «Партизанська слава» в 1978 році

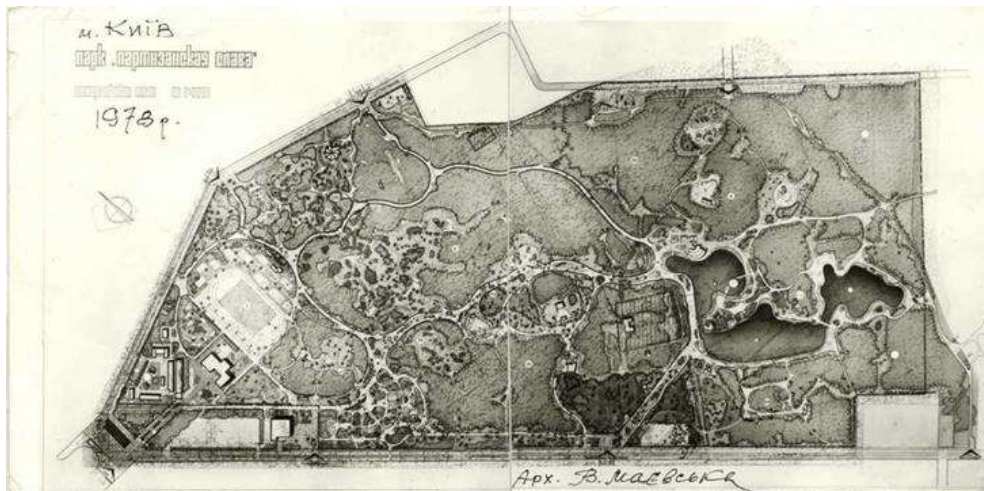

Рис. 3.1.3. План парку «Партизанська слава» в 1978 році

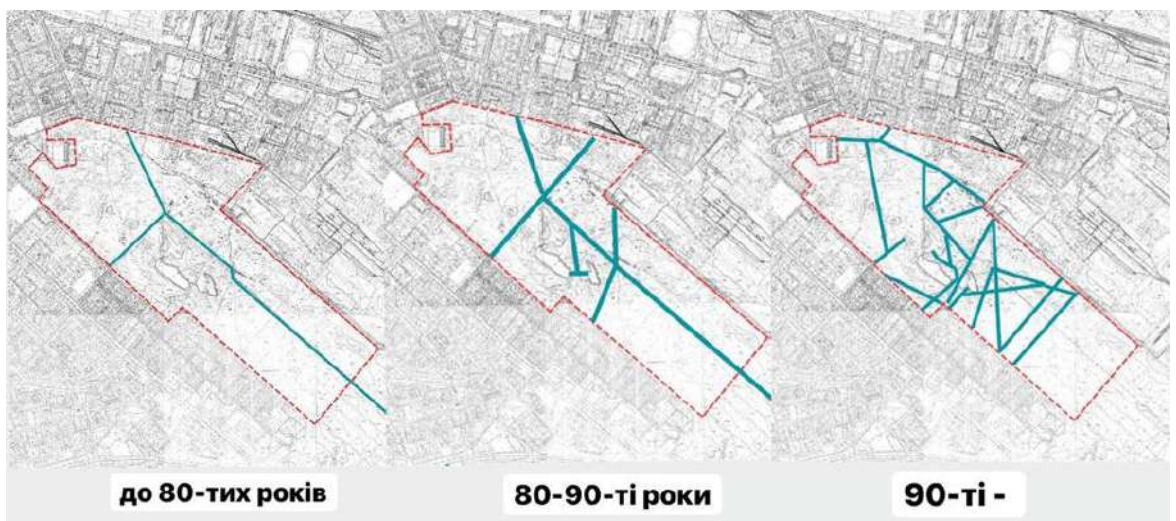

Рис. 3.1.4. Схема сталих закономірностей планувальної організації містобудівного об'єкту

Парк знаходиться у Дарницькому районі у місті Київ, загальною площею 111,97 га, який раніше був районним парком, але згодом до його меж була включена частина території Микільського лісового масиву.

Дарницький район — район міста Києва, розташований на лівому березі Дніпра. Історична місцевість, річка. В широкому розумінні Дарницею називають усю лівобережну частину Києва.

Так як, територія парку «Партизанської слави» розміщена на лівому березі Дніпра в межах високої заплави. Рельєф території плоскорівнинний, з абсолютними висотами від 101 до 117 м. Амплітуда висот становить 6 м. (рис. 1.3.5.)

При цьому поверхня парку загалом має увігнутий вигляд: периферійні частини лежать вище, а центральна в районі озер – найнижча. Загальний похил поверхні – зі сходу на захід, що загалом відповідає напрямку схилу у бік Дніпра.

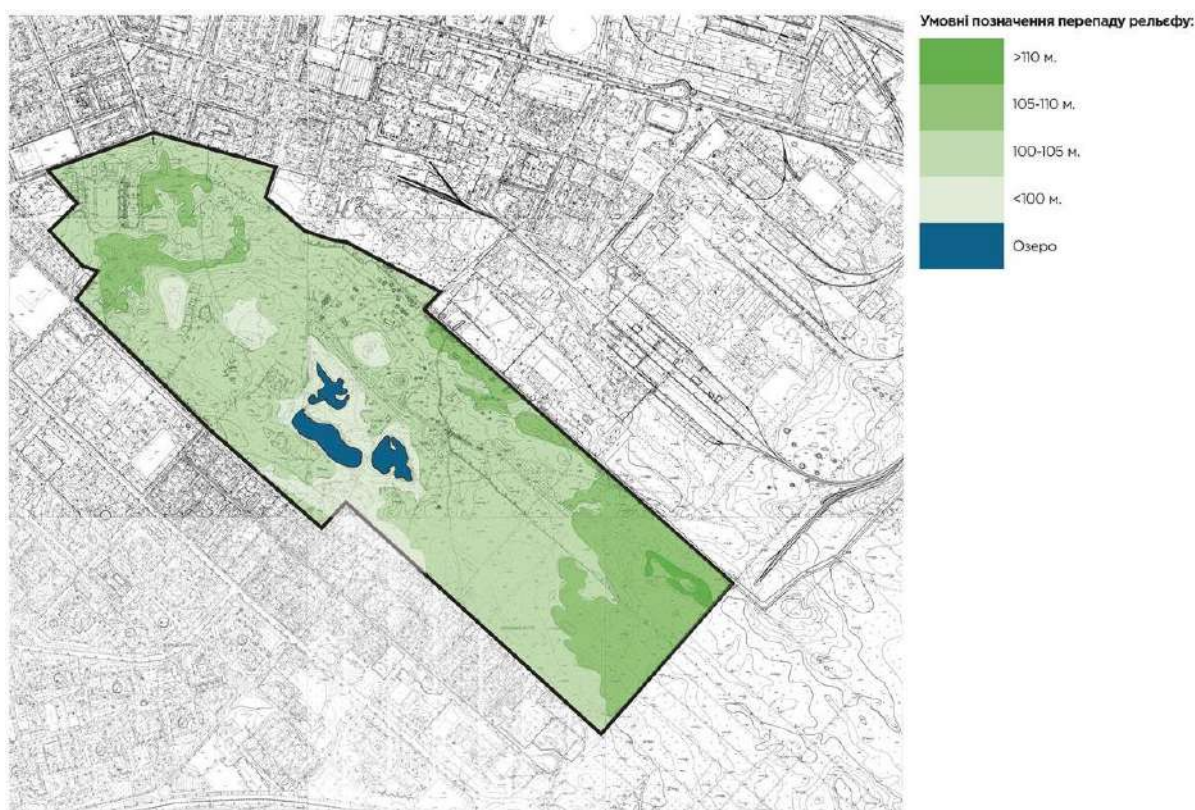

Рис. 1.3.5. Схема аналізу рельєфу

Виявлено ландшафтний потенціал берегової лінії. Вздовж берегу озера на ділянці проектування розташовані декілька композиційно активних видових точок, звідки відкривається вид на активні точки рельєфу протилежного берега.

Найбільшою за площею парку є господарська зона 61,587 га, що складає 64,84% від усієї території (табл. 3.1.6.)

Розподіл ЛРП за функціональними зонами

Назва ділянки РЛП	Разом, га	Заповідна		Регульовані рекреації		Стаціонарної рекреації		Господарська	
		га	%	га	%	га	%	га	%
Землі надані у постійне користування адміністрації парку									
Землі комунального призначення РЛП «Партизанська Слава»	94,987	0,2	0,21	33,2	34,95	-	-	61,587	64,84
Разом	94,987	0,2	0,21	33,2	34,95	-	-	61,587	64,84

Табл. 3.1.6. Розподіл площі парку «Партизанська Слава»

Прилеглим до його території є житлові комплекси такі, як «Вудсторія» та «Чарівне місто» (рис.3.1.7.).

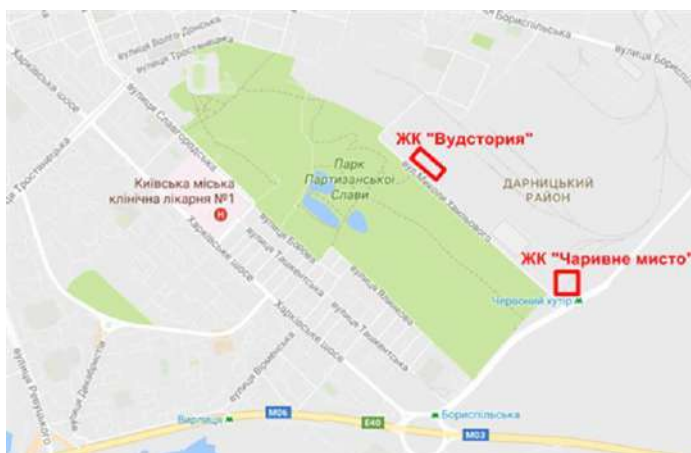

Рис.3.1.7. Місцезрештування парку «Партизанська Слава»

Бачимо, що напрямок тяжіння не змінився, але після глобальної перебудови у 80-х роках змінилась функція забудови. На зміну котеджному житлу прийшли багатоповерхівки і промисловість. (рис. 3.1.8.)

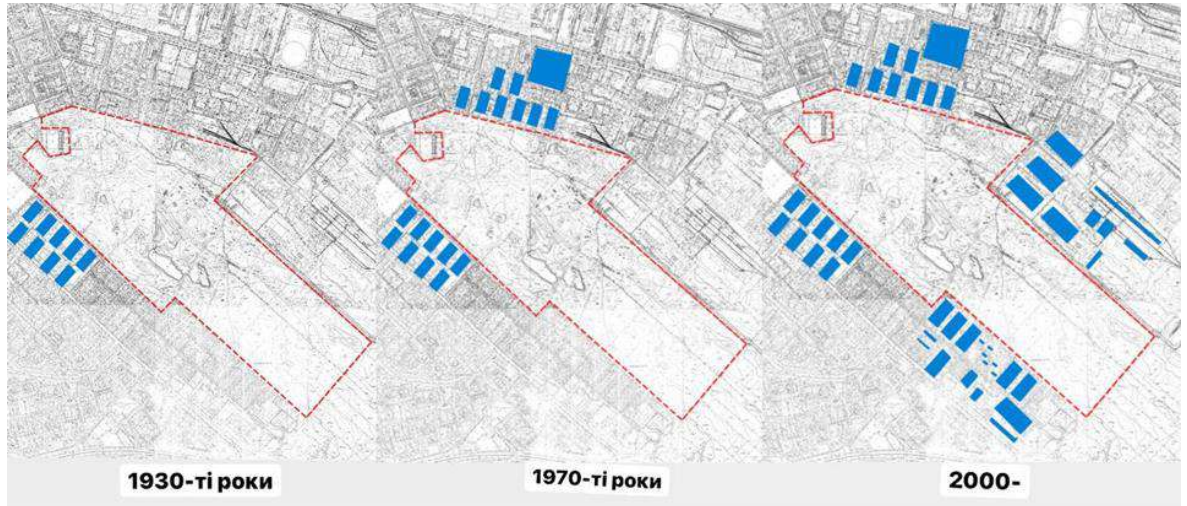

Рис. 3.1.8. Схема сталих закономірностей формоутворення існуючої забудови.

Наразі парк не в повній мірі ландшафтно збагачений та немає достатньої кількості модернізованих рекреаційних зон. Парк засаджений різними рослинами та деревами, але на жаль немає парко місць для залишання машини, щоб прогулятись у парку. Наразі існує проблема вирубки дерев через будівництва ресторану на території парку. Також у парку є не достатня кількість спеціальних обладнаних майданчиків для дітей, спеціалізованих велосипедних доріжок для прогулянки на велосипедах, бігових доріжок для занять спортом, атракціонів та бруківка для піших прогулянок у жахливому стані. Так як в парку наявна заповідна зона потрібно збільшити кількість тварин у ньому та створити належні умови для перебування. Існує проблема малої кількості урн на території парку та громадських вбиральнь.

3.2. Благоустрій регіонально ландшафтного парку «Партизанська Слава»

На сьогоднішній день є декілька плюсів, що зберіглося декілька елементів історичних пам'яток таких як: Музей партизанської слави, амфітеатр для проведення традиційних зустрічей колишніх бійців партизанських загонів і з'єднань, де проводяться мітинги та святкові ходи. В цій зоні організовані підзони — партизанський арсенал із землянками, партизанське вогнище тощо. Тут також встановлено пам'ятний знак на честь бойової співдружності партизанських бригад у роки Другої світової війни.

В межах парку поширені такі види відпочинку як спортивнооздоровчий, освітній, розважальний і самодіяльний. Основними об'єктами рекреації у парку «Партизанська Слава» є:

- церква Іоанна Кронштадтського (рис. 3.2.1.) на перехресті Славгородської та Крондштатської вулиць зі святинею церкви – Казанською іконою Божої Матері;

Рис. 3.2.1. Церква на території парку

- центральний вхід в парк (рис. 3.2.2.), являє собою широку алею з мармуровими дугами надписів на початку і квітковими клумбами. Алею вінчає фонтан, який був відкритий в 2011 році. На одній з мармурових дуг знаходиться вислів відомого українського письменника, режисера і

драматурга Олександра Довженка: «Партизани України – наша гордість і слава»;

Рис. 3.2.2. Арки з підсвіткою

- музей партизанської слави, відкритий в 2008 році. Його експозиція правдиво відображає реальні дії підпільно-партизанського руху в Україні, і зокрема, в Київській області. До експозиції музею увійшли цікаві архівні документи, нагороди, зброя, штабна землянка, партизанський віз, рибальський човен, на якому форсували р. Дніпро. Більшість експонатів були надані кіностудією імені О. Довженка;
- монумент на честь бойової спільноти радянських, польських і словацьких партизан (встановлений у 1978 році). Архітектором – К. Сидоров. Пам'ятник являє собою кам'яну брилу з табличкою із текстом;
- розважальна зона з атракціонами розташовується в західній частині парку. Атракціон «Чортове колесо» був побудований у 1972 році. Його висота – 28 м. З найвищої точки відкривається вид на сосновий ліс і висотні житлові будинки. Поряд із ним знаходиться дитячий атракціон «Ромашка». Атракціон «Луна-парк» працює лише в теплу пору року;
- сучасний дитячий майданчик (рис. 3.2.3.) з каруселями, гірками і гойдалками;

Рис. 3.2.3. Ігровий майданчик на території парку

- комплекс спортивних майданчиків для різноманітних командних ігор (футболу, міні-футболу, волейболу) знаходиться в північнозахідній частині парку. Тут часто проходять тренування любительських команд, а також їх змагання;
- дерев'яна сцена з декількома рядами лавочок для глядачів, розташована в середній частині парку. Сцена призначена для проведення урочистих подій, святкувань та зустрічей. Найбільш масштабними заходами, що тут проводяться є День Перемоги, а також Масляна; кленова алея, яка є одним з улюблених місць для прогулянок в парку. Особливістю алеї є те, що майже на всіх деревах тут розташовуються різнокольорові шпаківні;
- фонтан у вигляді великого струменя води, що б'є з середини басейну, розташований поблизу готельно-ресторанного комплексу «Мисливський Двір». Навколо цієї композиції розташовані альтанки для відвідувачів ресторану, а сам басейн прикрашений фігурками білих лебедів. Фонтан знаходиться в оточенні соснового бору;
- мотузковий парк пригод «Seiklar» (рис. 3.2.4.) розташований в центральній частині парку. Він включає комплекс мотузкових атракціонів

і переправ. Парк “Seiklar” пропонує 5 мотузкових маршрутів для дорослих і 2 для дітей. Відвідувачам надається необхідне спорядження: страхувальні системи, шоломи і рукавиці. На маршрутах працюють досвідчені гіді. Парк пригод розрахований як на підготовлених любителів екстремального відпочинку, так і на новачків в світі активних розваг;

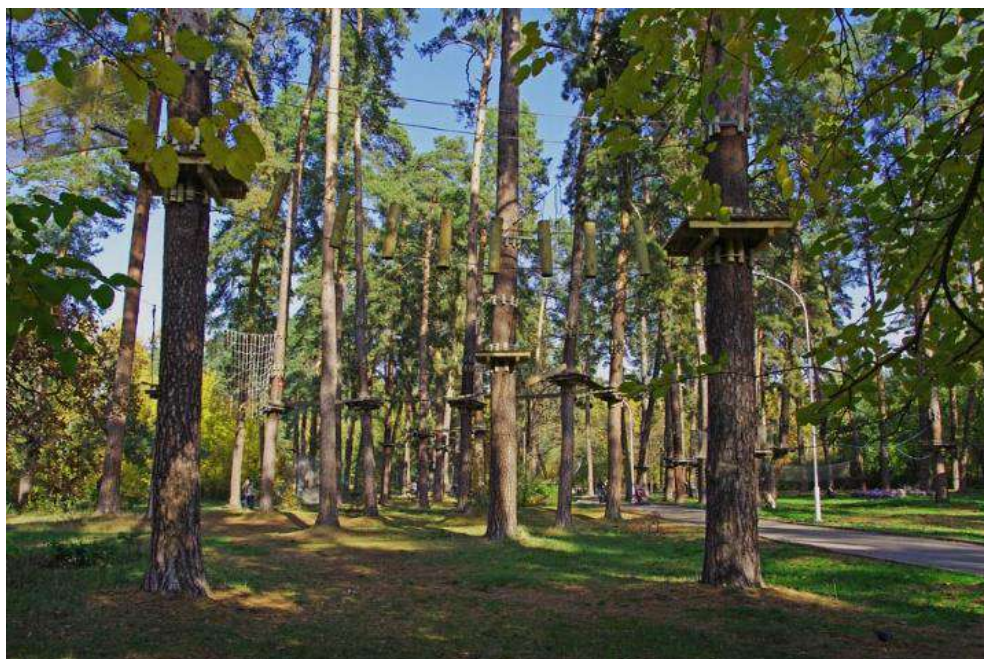

Рис. 3.2.4. Канатна доріжка

- три штучно створених мальовничих озера, розміщені в середній частині РЛП «Партизанська слава» (рис. 3.2.5). За своїм типом озера евтрофні, тобто неглибокі і багаті на органіку. Всі озера безстічні і не з'єднані між собою. Вода в озерах прісна, дно піщане. Навколо озер є широкі пляжні зони, де часто відпочивають відвідувачі парку;

Рис. 3.2.5. Озеро на території парку

- майданчик для дресування собак – є одним з цікавих для дітей елементів парку, оскільки на власні очі можна побачити підготовку собак.

Проектована територія була колись лісом з сотнями дерев. У сучасних реаліях із розвитком міст, ліс перетворили на парк. Наразі він є непоганим майданчиком для прогулянок та розваг для його відвідувачів. Через назву «Партизанська слава» у парку є декілька історичних згадок які відповідають його назві. Як на мене це добре, що не тільки назва навіює спогади, а ще й будівлі, які підтверджують ці події. Тому в основу проекту пропонується покласти концепцію реорганізації органічного поєднання художніх образів сивої давнини з футуристичними мареннями.

Проект території має вирішити декілька проблем специфічних для цієї ділянки.

Але наявні ще й мінуси, які потрібно реконструювати та модернізувати і навіть створити, наприклад: мешканцям та гостям Києва не вистачає парко місць та належних умов для активного відпочинку для дітей та населення. Пропонується створити комфортну територію для населення з усіма необхідними умовами для повноцінного та мальовничого відпочинку.

Питання функціонування тимчасових архітектурних споруд, порушення правил благоустрою прибережної зони, робота громадських туалетів, облаштування атракціонів, реконструкція спортивних об'єктів, функціонування закладів громадського харчування та ін.

Масштабний ремонт парку Партизанської слави розпочався на початку 2018 р.(рис. 3.2.6. та рис. 3.2.7.) За дорученням Київського міського голови Віталія Кличка, за проектом ТОВ «Трівіжи» на території мали облаштувати 7047 кв. м. пішохідних доріжок та алей із фібробетону, який витримує проїзд транспорту (рис. 3.2.9.). Головний вхід (рис. 3.2.8.) планувалося повністю переробити: замінити великий фонтан на п'ять арок-фонтанів, що символізують п'ять років партизанського руху під час Другої світової війни.

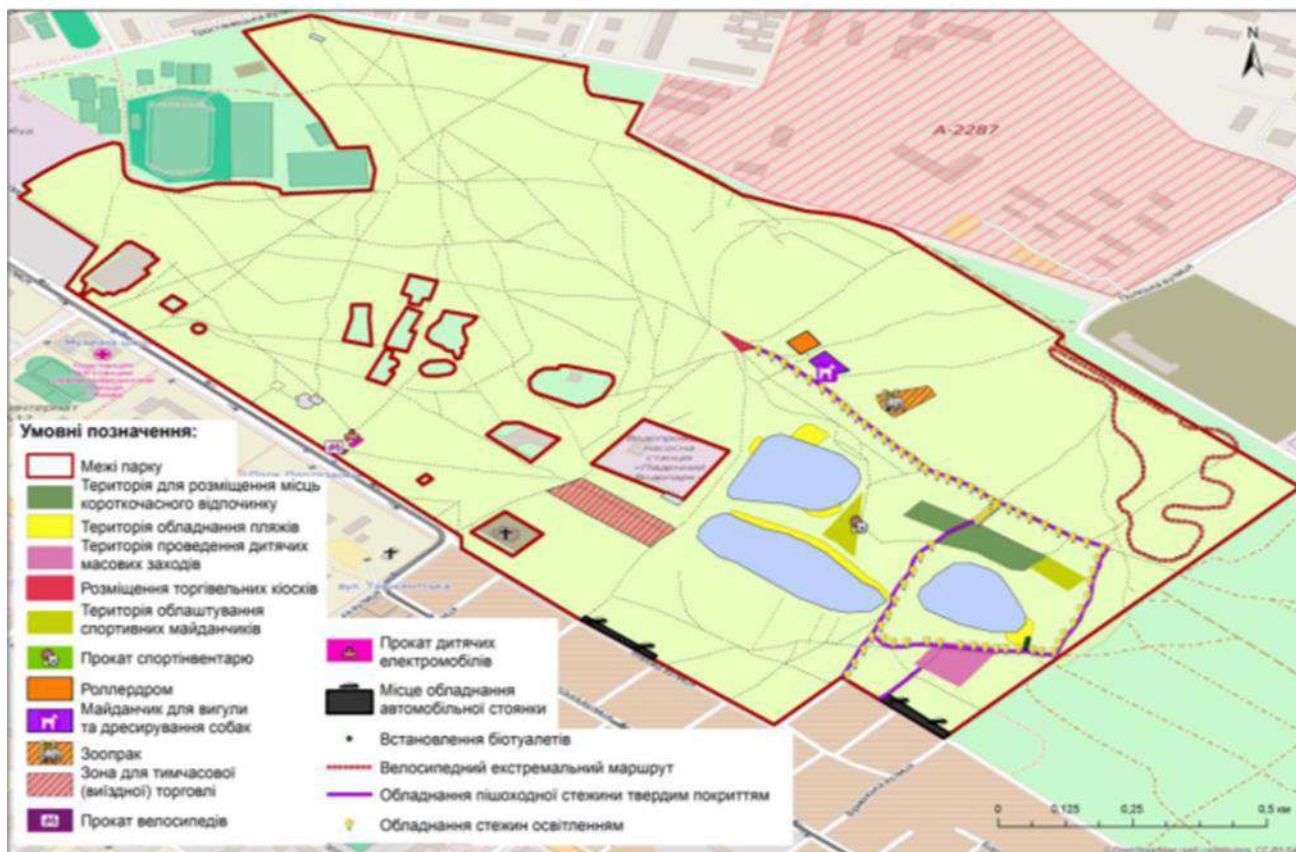
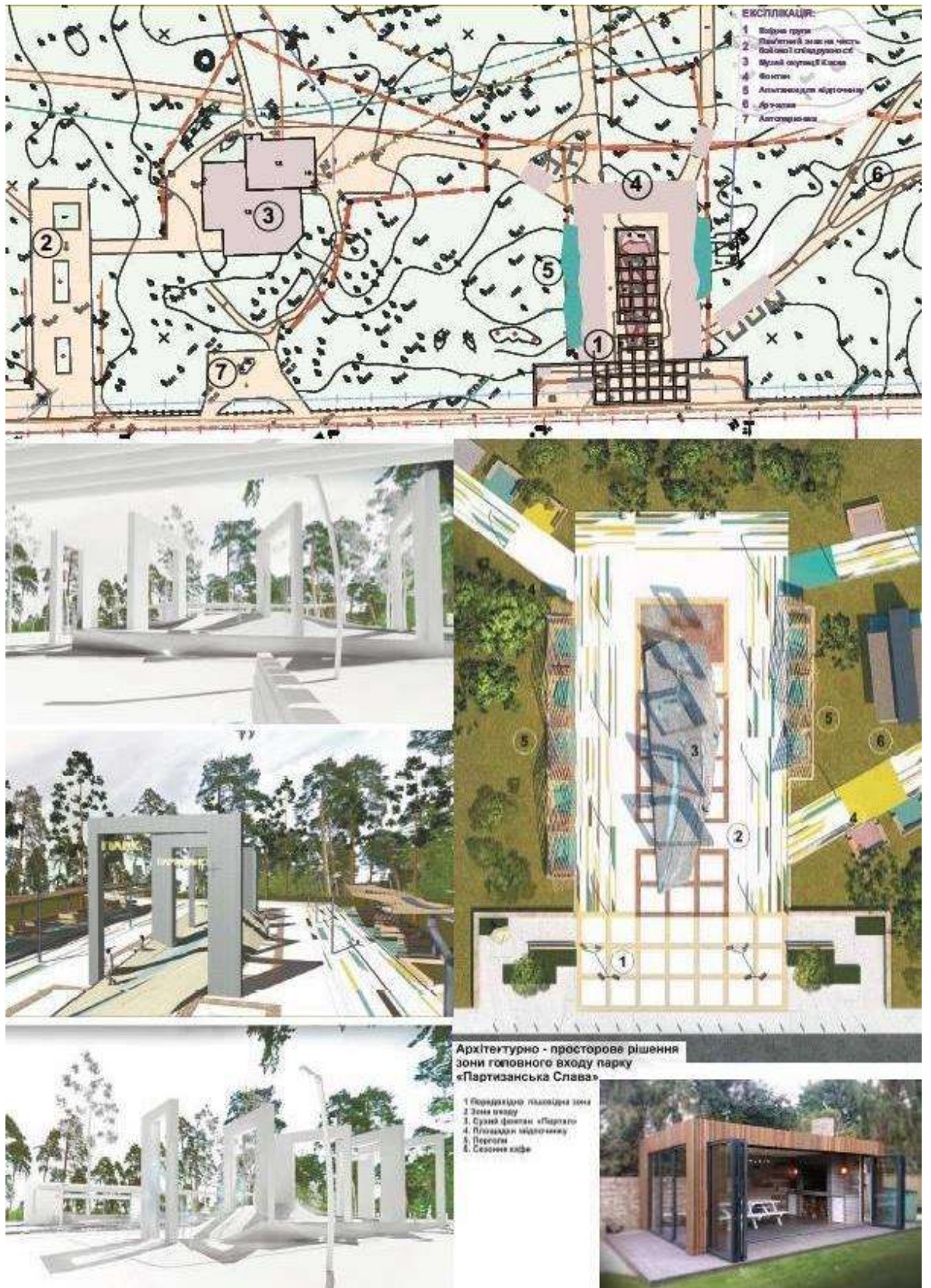

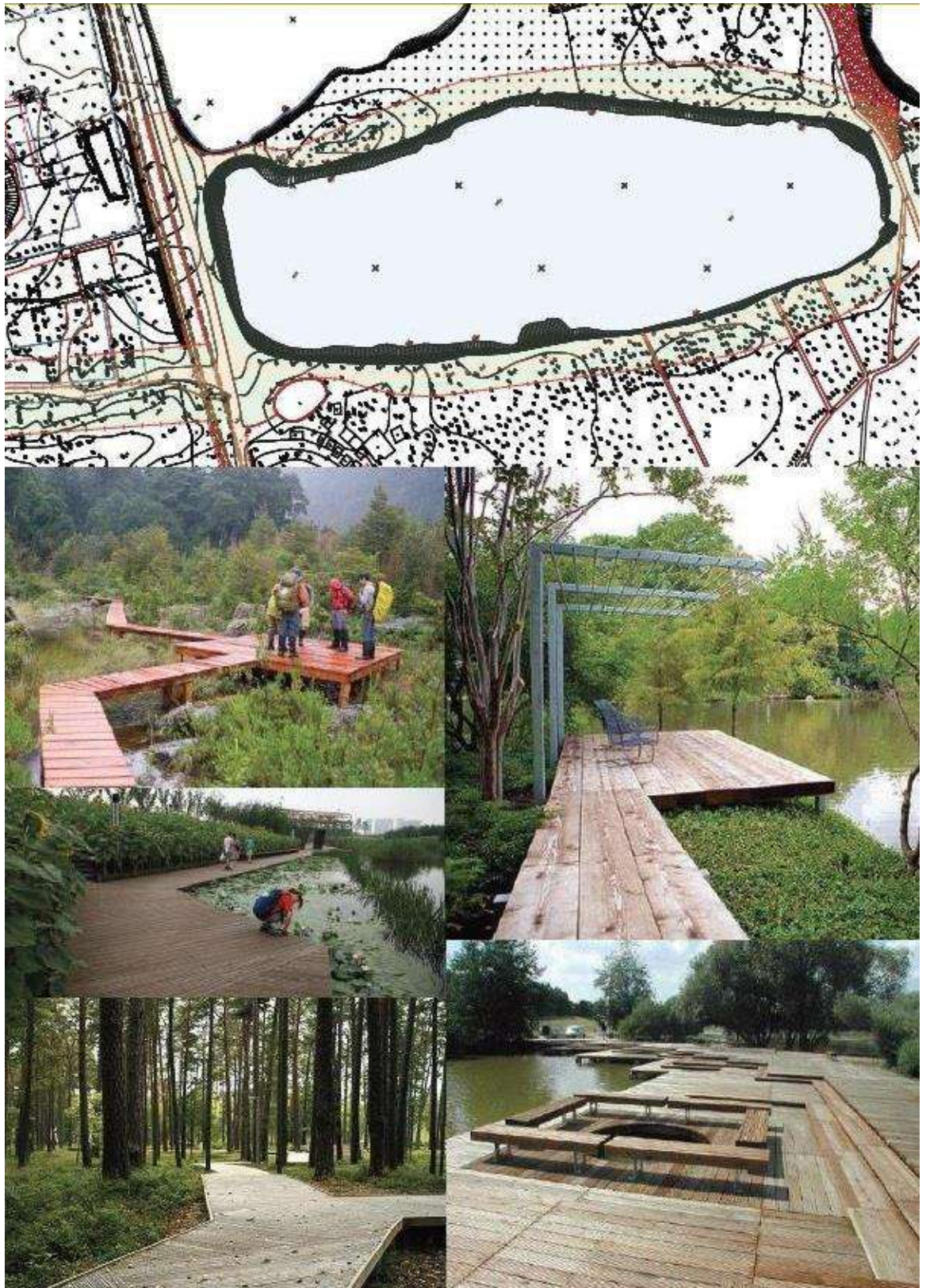
Рис.3.2.6. Реорганізація парку «Партизанська Слава» за проектом ТОВ «Трівіжи»

Рис. 3.2.7. План реконструкції парку за проектом ТОВ «Тривіжи»

3.2.8. Архітектурно-просторове рішення зони головного входу парку «Партизанська Слава» за проектом ТОВ «Трівіжі»

3.2.9. Реорганізація доріжок для піших прогулянок за проектом ТОВ «Трівіжи»

Наразі функціональне зонування парку «Партизанська Слава» - на ділянці в основному розташована рекреаційна зона. Також є частково побудована зона транспортних споруд та комунально-складська зона. Ділянка межує з виробничою та комунально-складськими зонами. На віддаленні від ділянки розташовані житлова та адміністративні зони. (рис. 3.2.10.)

Рис. 3.2.10. Схема зонування території

На схемі розташування об'єктів різного призначення (рис. 3.2.11.) видно, що ділянка має щільну, фрагментовану забудову. Безпосередньо поряд є промислові підприємства, склади, адміністративні споруди та житлові комплекси.

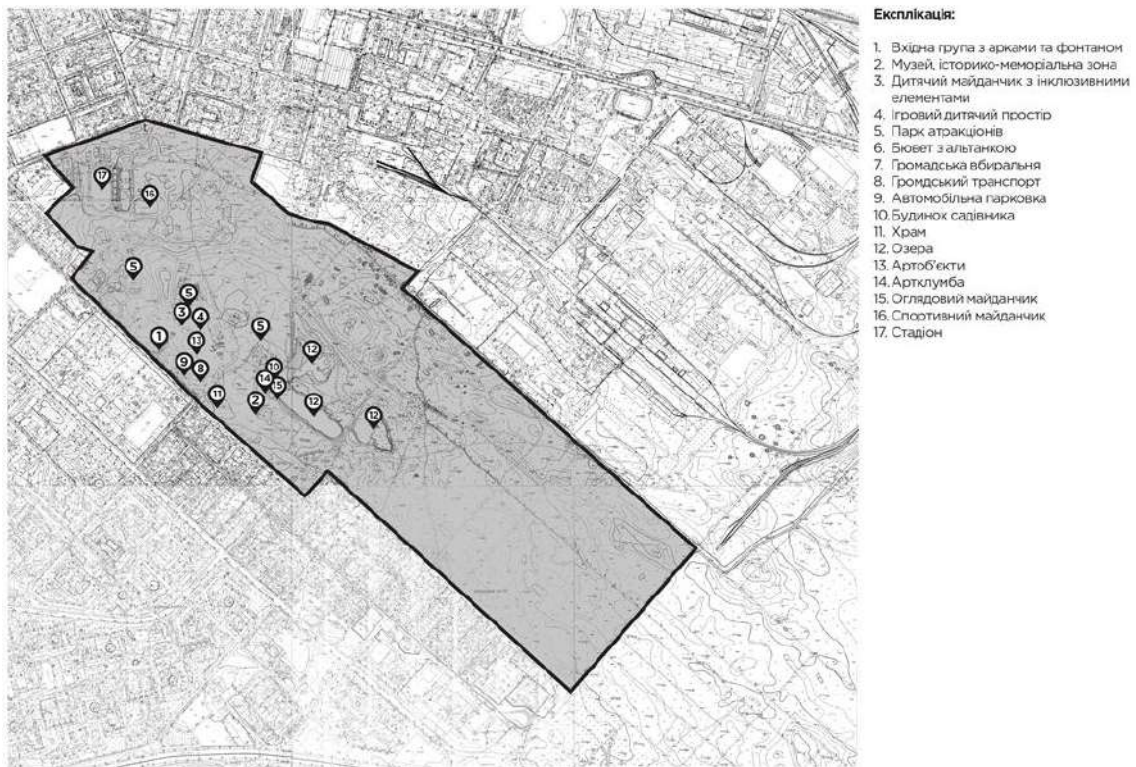

Рис. 3.2.11. Схема розташування об'єктів різного призначення

На схемі (рис. 3.2.12.) видно, що немає зручного пішоходного проходу у самому парку та за його межами, також незручно їхати машиною.

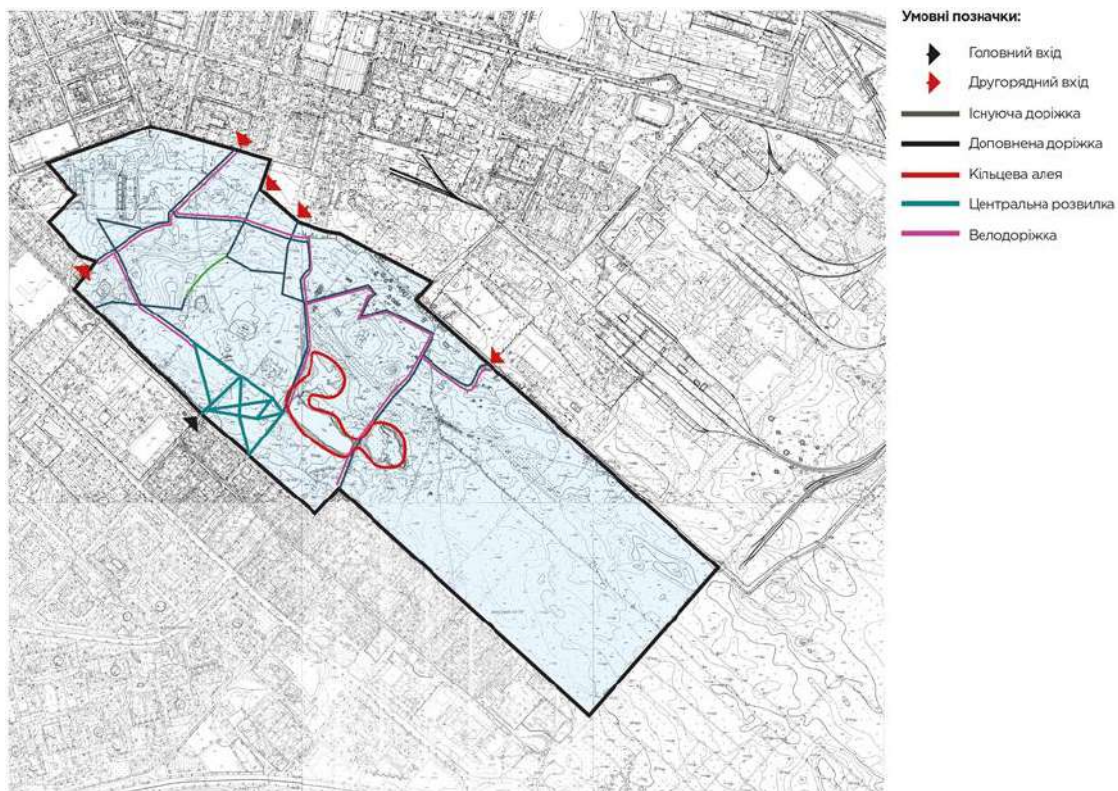

Рис. 3.2.12. Схема розташування маршрутів руху пішоходів і транспорту

Схема (рис. 3.2.13.) показує непослідовність та розбіжність ф. процесів.

Концентрація типових ситуацій доволі низька, оскільки ділянка є в основному незайнятою.

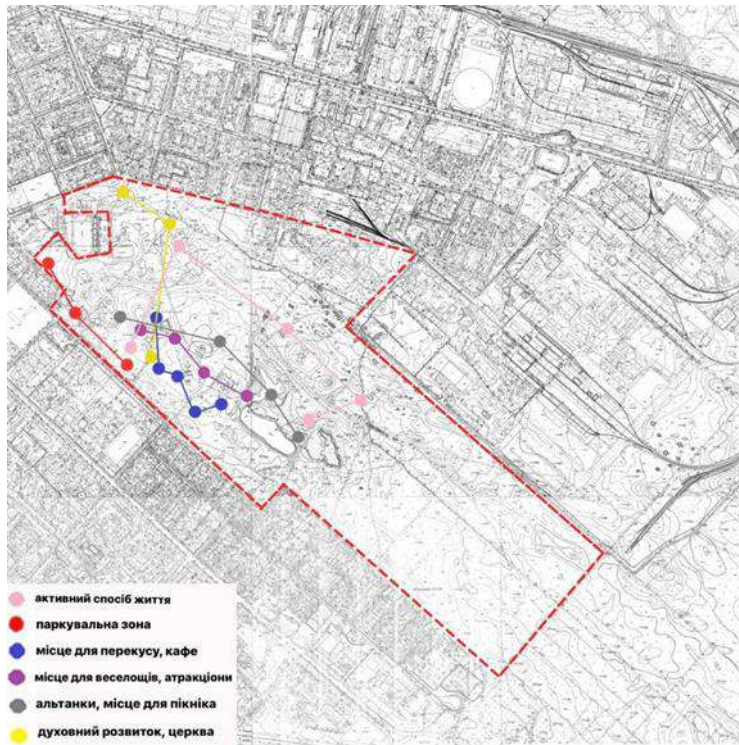

Рис.3.2.13. Схема розміщення типових ситуацій життєдіяльності

3.3. Озеленення території парку з урахуванням сучасних тенденцій ландшафтної організації

Згідно геоботанічного районування України РЛП «Партизанська слава» розташований у північній частині Лівобережнодніпровського округу липово-дубових, грабово-дубових, соснових лісів, луків, галофітної та болотної рослинності Української лісостепової підпровінції Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів остепнених луків та лучних степів (Національний атлас, 2008).

Переважаючим типом рослинності в межах парку є лісова, яка представлена ділянками звичайнососнового та дубово-соснового лісу. На менш порушених ділянках парку у складі соснових насаджень відмічені типові лісові види (мітлиця тонка, щитник чоловічий, осока шорстка та ін.) та деякі бур'янові

рослини (чистотіл великий, злинка канадська, гикавка сіра, кульбаба лікарська, пирій повзучий, стенактіс однорічний та ін.).

Усього в парку зростає 39 видів деревних рослин. Серед них у кількісному відношенні переважає сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), до якої домішується дуб звичайний (*Quercus robur* L.). Збереглись близько 200 екземплярів сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком понад 100-120 років (діаметр стовбура 70-80 см, висота 20-22 м) та близько 50 екз. дуба звичайного (*Quercus robur* L.) (діаметр стовбура 80-85 см, висота 16-19 м).

Звичайними видами дендрофлори парку є клени цукристий (*Acer saccharum* Marsh.) та госторлистий (*Acer platanoides* L. f. *globosa* Nichols.), робінія звичайна (*Robinia pseudoacacia*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*), береза повисла (*Betula pendula* Roth.), дуб червоний (*Quercus rubra*), липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), в'яз гладкий (*Ulmus laevis*), верба вавилонська (*Salix babylonica* Tortuosa), тополі чорна (*Populus nigra* L.) та біла (*Populus alba*), гіркокаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum*).

Рідкісними дендроекзотами парку є різновікові різновиди ялини колючої (ф. срібляста) (*Picea pungens* Engelm.), широкогілочнику східного (ф. куляста) (*Platyclusus orientalis* (L.) Franco.), туї західної (ф. колоновидна) (*Thuja occidentalis* Columna), а також вишня дрібнопильчата або сакура (*Prunus serrulata*) та ін. Чагарники парку представлені 19 видами.

Найчастіше у насадженнях парку трапляються аморфа кущова, бирючина звичайна, бузок звичайний, жимолость татарська, спірея Вангутта, скумпія звичайна, шипшина собача, які відмічені у складі живоплотів, поодиноких та групових насаджень.

Рідкісними кущами парку є барбарис Тунберга, форзиція проміжна. У складі флори квітників парку відмічені різновиди айстр, бегоній, лілійнику, гости, фіалки, шавлії, чорнобривців, хризантем та ін. Біля 9 га в парку займають галявини з розвинутими трав'янистими угрупованнями переважно пирійно-куничникові або пажитникові.

Лучні ділянки в межах парку зайняті пирійними, ситниковопажитниковими угрупованнями або осоковими ценозами. По берегам озер сформувались ценози прибережно-водної рослинності, де у якості домінантів відмічені очерет звичайний та рогози широколистий та вузьколистий. Асектаторами цих ценозів є представники родин частухові (частуха подорожникова), айстрові (череда трироздільна, лопух великий), осокові (осоки побережна та гостра) та ін.

Водна рослинність в межах парку поширена фрагментарно та представлена вкоріненими угрупованнями водопериці колосистої та куширу темно-зеленого.

Досить рідко в них відмічені представники родини ряскові (ряска мала та ін.), рдесникових (рдесник пронизанолистий) та деяких інших. Флора парку нараховує 368 видів судинних рослин [4].

Широко поширеними тут є представники родин айстрові, злакові, осокові та ін.

На території парку представлені ландшафти заплавної тераси лівого берега, що представлені Дарницьким лісовим масивом. Останній простягається від оз. Алмазне озера через Дарницький район до с. Бортничі. Частиною Микільського лісового масиву є і досліджувана територія парку, що представлена переважно сосново-дубовими насадженнями з безлісими лучними ділянками навколо озер та поблизу них.

Акваландшафти представлені трьома заплавними озерами невеликої площі, типовими для правобережної заплави Дніпра. Збережені ландшафти природного лісу доповнені антропогенними парковими елементами та спорудами.

Окрім зони урочисто-масових заходів, у парку є ще шість функціональних зон: видовищних та культурно-освітніх заходів, експозиційно-тематична, спортивна, відпочинку дітей, тихого відпочинку, господарська.

Тут збережені ландшафти природного лісу, доповнені парковими

елементами. Привертають увагу основні паркові дороги: велика соснова алея та велике прогулянкове кільце. На алеях встановлено тематичні скульптурні композиції з дерева. Є також містечко атракціонів, літній кінотеатр, футбольний стадіон, тропа здоров'я, канатні дороги, декоративний басейн, добре впорядковані лісові озера.

У парку представлені п'ять типів садово-паркових ландшафтів: лісовий, парковий, лучний, садовий, регулярний. [4]

- 90% території насаджень відносяться до лісового та паркового типів, які займають приблизно однакові площі (46 і 45 га).
- Лучний ландшафт представлений ділянками біля трьох озер (6,0 га).
- Незначні площі займають садовий (1,1 га) та регулярний (0,6 га) ландшафти.
- Значну частину парку (32 %території) вкриває рідколісся сосни звичайної. Під ним створені культури сосни звичайної і декоративні насадження різних видів.

Для показу композиційної цілісності обрано першу територію - зона відпочинку, де будуть лавки та пішохідні доріжки :

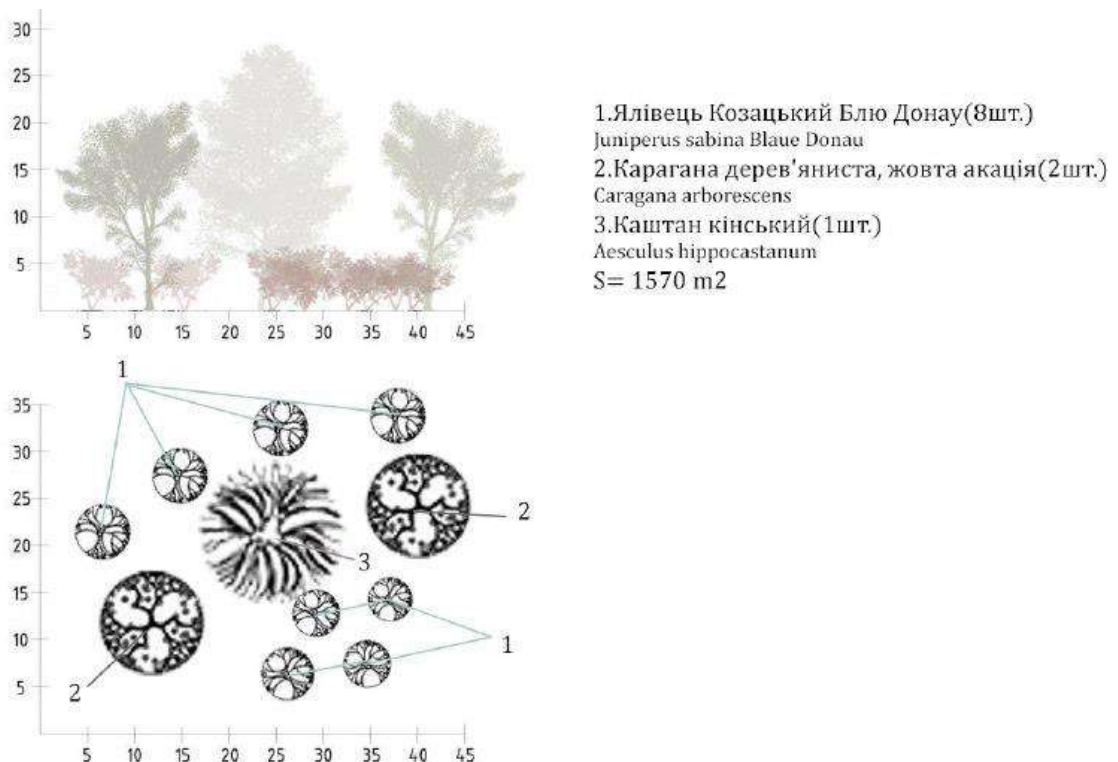

Рис. 3.3.2. Композиція зони відпочинку

Ялівець Козацький Блю Донау - Juniperus sabina Blaue Donau

Група рослин: хвойні

Походження: Північна Америка

Життєва форма: крона невисока, розлога, швидко ростуча, Максимальна висота у віці 10 років сягає 0,8-1 м Максимальний діаметр досягає 1,5 м.

Хвоя: лускоподібна біля основи крони голчата, зелено-блакитного кольору.

Плоди: соковита шишка. Вона має кулясту або кілька подовжену форму і в зрілому вигляді виглядає як ягода, яку в побуті називають шишкоягоди або навіть ялівцевою ягодою.

Період плодоношення: вересень.

Умови зростання: Дуже морозостійкий, добре росте на сонячних і напівтінистих місцях, стійкий до міських умов. Невимогливий, посухостійкий, зростає на всіх сухих або свіжих дренованих бідних ґрунтах, від кислих до лужних.

Примітки: Підвищують імунітет рослини і людини, яка регулярно дихає очищеним повітрям.

Використання: у великих садах, альпійських гірок та альпінаріїв, міського озеленення.

Рис. 3.3.3. Ялівець козацький Блю Донау

Карагана дерев'яниста, жовта акація - Caragana arborescens

Група рослин: листяні

Походження: Сибір

Життєва форма: кущ родини бобових 2-5 м заввишки, кора зеленувато-сіра, пагони тонкі, молоді, притиснуто запушені

Квіти: (18-20 мм завдовжки) численні, пазушні, зібрані в пучки по 2-5, часом поодинокі

Період цвітіння: червень-липень

Плоди: біб (3,5 — 6,5 см завдовжки) лінійно-циліндричний, голий, містить 5-8 насінин

Період плодоношення: вересень-жовтень

Листки: Листки (58 см завдовжки) чергові, парноперисті з 4-7 пар листочків. Окремі листочки (7-30 мм завдовжки, 4-15 мм завширшки) видовжено-овальні або еліптичні, тупі, з вістрям, більш-менш запушені. Листки з шилоподібними прилистками, які звичайно опадають, рідко лишаються і дерев'яніють

Умови зростання: дуже витривалий (-40 ° C), стійкий до складних умов і пристосований на бідних і сухих ґрунтах, навіть вапнякових

Примітки: досить вузький, дуже колючий прямостоячий чагарник, який часто використовують для створення захисних живоплотів. Особливо цікаве в пермакультурі, горохове дерево дозволяє поліпшити структуру ґрунту, обмежити ерозію його кореневою системою, закріпити азот, залучити бджіл, комах-запилювачів та птахів

Використання: вирощують як захисну живопліт, вітрозахисну огорожу чи чагарникове грядку.

Рис. 3.3.4. Жовта акація

Каштан кінський - Aesculus hippocastanum

Група рослин: листяні

Походження: Європа, Азія, Північна Америка

Життєва форма: листопадне дерево, що досягає 25 м висоти з густою округлою або пірамідальною кроною.

Квіти: дзвіночки білі або блідо-рожеві, зібрані в пірамідальні прямостоячі суцвіття - кисті

Період цвітіння: травень - червень

Плоди: округла шипувата зелена коробочка до 5-6см в діаметрі, при дозріванні розкривається трьома стулками.

Період плодоношення: серпень.

Листки: велике, складне, віялоподібне, складаються з п'яти або семи довгастих листочків. Утворюють щільну крону.

Умови зростання: добре росте на сонячних місцях, але виносить півтінь, вологолюбна і вважає за краще суглинні ґрунти, що містять вапно, досить зимостійкий.

Примітки: в перші роки росте повільно.

Використання: використовується поодиноким, групами і в композиціях, придатний для алейної посадки.

Рис. 3.3.5. Каштан кінський

Друга територія – біля озер:

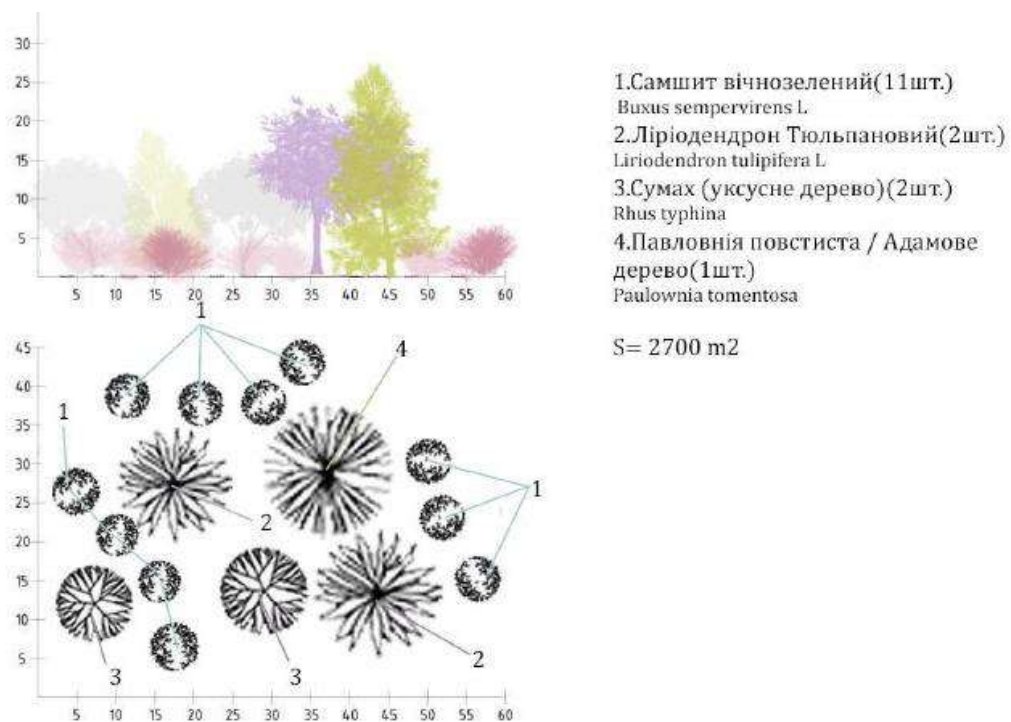

Рис. 3.3.6. Композиція біля озер

Самшит вічнозелений - *Buxus sempervirens* L.

Група рослин: листяні

Походження: Алжир, частина Іспанії і Франції до Швейцарської Юри та Ельзасу, від Істрії і Македонії через Північну Грецію до Малої Азії

Життєва форма: вічнозелений розлогий кущ (до 1 м в діаметрі) чи невелике деревце до 10 м заввишки, з густою кроною

Квіти: досить непримітні, зеленувато-жовтого кольору, в коротких пазушних китиця

Період цвітіння: березень - квітень

Плоди: тригранна коробочка, яйцеподібно-кулястої форми, 7–10 мм завдовжки і 5–6 мм завширшки, з ріжками до 2 мм

Листя: прості, з обох боків гладкі, зверху темно-зелені, шкірясті, блискучі, знизу світло- або жовтувато-зелені, переважно широкоовальні, рідше еліптичні, довгасті або обернено-яйцеподібні, завдовжки 1,5–2,5 см (іноді до 3,0 см) і 0,7–1,2 см (1,4 см) шириною, цілокраї, з притупленою або зрізаною верхівкою

Умови зростання: тіньовитривала, теплолюбива, не вибаглива до ґрунту, морозостійка

Примітки: отруйна рослина (особливо листя)

Використання: оформлення низьких і середньої висоти бордюрів, живоплотів, низьких вічнозелених килимових малюнків, для складної фігурної формовки, а також для солітерів і груп і, нарешті, для контейнерного озеленення.

Рис. 3.3.7. Самшит вічнозелений

Ліриодендрон Тюльпановий - Liriodendron tulipifera L.

Група рослин: листяні

Походження: Північна Америка

Життєва форма: дерево висотою до 25 м, 3,5 м в діаметрі. Стовбур прямий зі світло-сірою, гладкою корою. Крона у молодих і середньовікових екземплярів широкопірамідальна, у старих овально-продовгувата або округло-шатроподібна діаметром до 15м

Квіти: тюльпаноподібні, слабо духмяні, до 6 см в діаметрі, чашолистки донизу відгинаються, пелюстки зеленувато-жовті, з помаранчевими плямами всередині

Період цвітіння: травень - червень

Плоди: крилатка 3,4 см довжиною

Період плодоносіння: жовтень

Листя: 4–6 лопатеві, ліроподібні 14–15 см довжиною і 14–15 см шириною, на довгих черешках. Основа листка майже пряма або серцеподібна. Зверху поверхня листка гладка, забарвлення блакитнувато-зелене, знизу блідо-зелене або сизе. Восени листки забарвлюються в розкішний золотистий колір.

Умови зростання: вибагливий до ґрунту, дуже вимогливий до світла, морозостійкий, стійкий проти шкідників і хвороб

Примітки: добре розвинена коренева система з міцним стрижневим коренем, тому він є вітровитривалим і довговічним

Використання: у солітерних та групових посадках, де створює центральний акцент завдяки своїм розмірам і красі крони. Також в алейних і рядових вуличних посадках.

Рис. 3.3.8. Цвіт Ліріодендрона Тюльпанового
Сумах (уксусне дерево) - *Rhus typhina*

Група рослин: листяні

Походження: східні райони Канади та США.

Життєва форма: невелике дерево (9-12 м заввишки).

Квіти: маточкові квітки зеленувато-жовті, в густих волотях, завдовжки 10–20 см, тичинкові — у більших, але менш густих волотях, червоного кольору.

Період цвітіння: цвіте в червні-липні.

Плоди: кулясті кістянки, густо покриті червоними волосками.

Період плодоношення: серпні-вересні.

Листки: листки темно-зеленого кольору. Розташування листків почергове, довжина до 50–60 см; непарноперисті — складаються з 10–30 листочків, продовгувато-лацентної форми, до верху загострені, по краю дрібнопильчаті, розташовані на коротких опушених черешках.

Умови зростання: росте тільки в піщаних, піщано-кам'янистих, піщано-глинистих ґрунтах. Сумах віддає перевагу сухим і пухкі садові ґрунту, не виносить високого залягання ґрунтових вод і заболочування, щільних ґрунтів, але може витримати середневлажніє і вологі дренажних типи ґрунту.

Примітки: пагони світло-бурого кольору, товсті, пориті густими м'якими червонуватими залозками.

Використання: дерево вирощують як декоративну рослину. Культивують у садах і парках. Деревина щільна, з гарним малюнком, іде на столярні і токарні вироби. Плоди раніше використовувались для підкислення виноградного оцту (звідки і назва дерева); використовують для виготовлення напоїв. У листках і корі містяться таніни.

Рис. 3.3.9. Сумах

Павловнія повстиста / Адамове дерево - Paulownia tomentosa

Група рослин: листяні

Походження: Китай

Життєва форма: Величне дерево з розлогою округлою кроною. Обхват стовбура становить 80см, кора тонка, сірого кольору, з поздовжніми борознами. Поверхнева мичкувата коренева система. Росте дуже швидко і досягає 15-20 м.

Квіти: Великі шириною до 6 см, запашні, що видають ванільний, злегка мигдальний аромат, фіолетово-блакитного кольору, всередині з жовтою смужкою, чашечка дзвіночкоподібної форми. Квіти зібрані в суцвіття-волоті довжиною до 30см.

Період цвітіння: квітень - травень.

Плоди: Зелені коробочки широкояйцевидної форми, довжиною 30-45 мм,

містять безліч крилатого насіння, при дозріванні у вересні-жовтні місяці стають коричневими і залишаються висіти на дереві всю зиму.

Плодоношення починається з 5-6 років.

Період плодоношення: серпень.

Листки: Темно-зеленого кольору, великих розмірів в діаметрі близько 70 см, оксамитові, на довгих черешках.

Умови зростання: не любить посуху і перезволоження. Невибаглива рослина, прекрасно росте на родючих глинистих, добре дренованих ґрунтах.

На бідних ґрунтах сповільнюється зростання.

Примітки: довгожитель, тривалість життя становить близько 100 років.

Використання: в міському озелененні парків, скверів та інших зон відпочинку.

Рис. 3.3.10. Павловнія повстиста

Озеленення слугує не тільки, як окраса території, але й покращує екологію в місті від шкідливих відходів та вихлопних газів.

При проектуванні ландшафту парку, у ньому виділяються поляни. Вони можуть мати різну конфігурацію та розмір. Одна найбільша поляна виконує роль композиційного вузла. При проектуванні рослинності потрібно створювати єдину цілісну композицію. Слід враховувати період росту рослин. Парк повинен мати завершений вигляд відразу після закінчення усіх робіт. Тому спочатку частково можна використовувати швидкорослі деревні породи,

посадки великих дерев, чагарників і багаторічники, що створюють швидкий ефект. При використанні крупних дерев потрібно узгоджувати їх висоту з оточуючими посадками. Вони не повинні височіти серед низькорослої рослинності.

Одна з головних умов проектування парку – створення кожного сезону своєї палітри та флори. Зміна сезонних картин, на жаль, дуже рідко береться до уваги. Необхідно прагнути того, щоб парк був красивий та своєрідний в усі пори року.

Другий напрям передбачає зміну кольорових ефектів у пейзажних картинах шляхом створення на певній ділянці постійно квітучих рослин. При такому рішенні також потрібно формувати квітучі рослини у групи. Крім того слід враховувати періоди декоративності тих чи інших рослин. Тоді вони по черзі будуть створювати фон або виходити на передній план.

Особливу увагу варто приділяти весняній флорі, оскільки в цей період парк найменше вкритий зеленню. І перші квіти є гарною прикрасою ландшафтів.

1 гектар листяних порід може затримати до 100 тонн пилу, а хвойних близько 40 тонн. Крім того, крона дерева, поглинаючи вуглекислий газ шляхом фотосинтезу, виробляє чистий кисень. Середнього розміру дерево очищує за добу таку кількість кисню, якою можуть дихати три людини.

Такими властивостями володіє бузок, шипшина, акація. Вони очищають повітря від промислових і вихлопних газів. Тополя краще за інші дерева впорається з вихлопними газами і викидами в атмосферу промислових підприємств. Уздовж жвавих магістралей можна садити тую, ялицю, ялину, ялівець і бузок. Саме вони «люблять» пил.

Середземноморські рослини хлорофітум і мирт чудово очищають повітря від патогенів. Фітонциди, що знищують віруси, можуть поставляти звичні для наших вулиць береза, дуб, тополя, верба. Сосни і ялини подбають про чистоту повітря впродовж усього року. Горіх чудово росте в умовах тепла і вологи.

Горобина буде тішити своєю красою цілий рік. [15] Тому саме такі дерева необхідно висадити у регіонально ландшафтному парку «Партизанська Слава».

Висновки до розділу 3

Основні теоретичні висновки магістерської роботи використано сучасні тенденції ландшафтної реорганізації регіональних парків. Особливості її застосування продемонстровано на прикладі проектування парку «Партизанська Слава» у місті Києві.

Виконано аналіз мітобудівної ситуації і зроблено висновок, що парк зберіг свою початкову форму. Аналіз показав, що забудова даної території розпочалась у 70-80-тих роках. У 1965 році для організації районного парку культури і відпочинку «Партизанська слава» до меж Дарницького району міста була включена частина Микільського лісового масиву. Парк створено у 1970 році. У 1994 році рішенням Київської міської ради йому надано статус природоохоронної території.

Виявлено декілька конфліктів пішохідно-транспортного типу:

- Наразі є дуже мала кількість пішохідних доріжок в середині парку, що не дає вільно рухатись по ньому;
- Відсутні велодоріжки;
- Схрещення пішохідних і транспортних потоків вздовж вулиці.

Також існує конфлікт функцій : ландшафтно-рекреаційної та комунальної. Закрита комунальна зона перекриває прохід до ландшафтних об'єктів. Комунально складська зона розташована занадто близько до житлового комплексу.

Для поліпшення ситуації поставлені і виконані в проекті наступні задачі з реорганізації території: 1) удосконалення пішохідної та велосипедної мережі парку; 2) впорядкування функціональної організації, створення певного композиційно-просторового сценарію; 3) проектування необхідних майданчиків для відпочинку та інфраструктури (урни, громадські вбиральні тощо); 4) забезпечення необхідною кількістю паркувальних майданчиків; 5)

належна організація заповідної зони парку, створення належних умов для тваринного та рослинного світу і, разом із тим, оглядових маршрутів для спостереження за живою природою для відвідувачів.

РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ

4.1. Художня концепція парку «Партизанська Слава»

Проектована територія була колись лісом з сотнями дерев. У сучасних реаліях із розвитком міст, ліс перетворили на парк. Наразі він є непоганим майданчиком для прогулянок та розваг для його відвідувачів. Через назву «Партизанська слава» у парку є декілька історичних згадок які відповідають його назві. Як на мене це добре, що не тільки назва навіює спогади, а ще й будівлі, які підтверджують ці події. Тому в основу проекту пропонується покласти концепцію реорганізації органічного поєднання художніх образів сивої давнини з футуристичними мареннями.

Проект території має вирішити декілька проблем специфічних для цієї ділянки.

Питання функціонування тимчасових архітектурних споруд, порушення правил благоустрою прибережної зони, робота громадських туалетів, облаштування атракціонів, реконструкція спортивних об'єктів, функціонування закладів громадського харчування та ін.

Художня концепція включатиме у себе як історичні образи, так і концептуальні рішення.

Для розкриття головної ідеї проекту обрано низку історичних образів.

Перший образ – це партизани (рис. 4.1.1.). Цей образ можна використати у зони інформаційній та історичній, що повністю розкриває назву парку.

Рис. 4.1.1. Партизани

Також не слід забувати про грамотне використання штучних водойм.

Наприклад, взимку частини озера можна використовувати як ковзанку.

Другим образом може бути велосипед. Він може зайняти особливе місце в житті людей на цій ділянці для прогулянок. Частиною цього образу може стати спортивна зона парку, де присутня канатна доріжка і «стежка здоров'я». (рис. 4.1.2)

Рис.4.1.2. «Стежка здоров'я»

4.2. Енерго-інформаційне моделювання парку «Партизанська Слава»

На схемі тематичного зонування (рис. 4.2.1.) зони згруповані за тематикою: історичні теми зустрічатимуться у парку, оскільки минуле ділянки було нерозривно пов'язане з природою. Футуристична тематика буде застосована частково у спортивній зоні, зоні відпочинку. Характеристичною буде модернізована «стежка здоров'я» та канатна дорога.

Також у екстрім-парку буде тематика, пов'язана з екстремальними видами спорту.

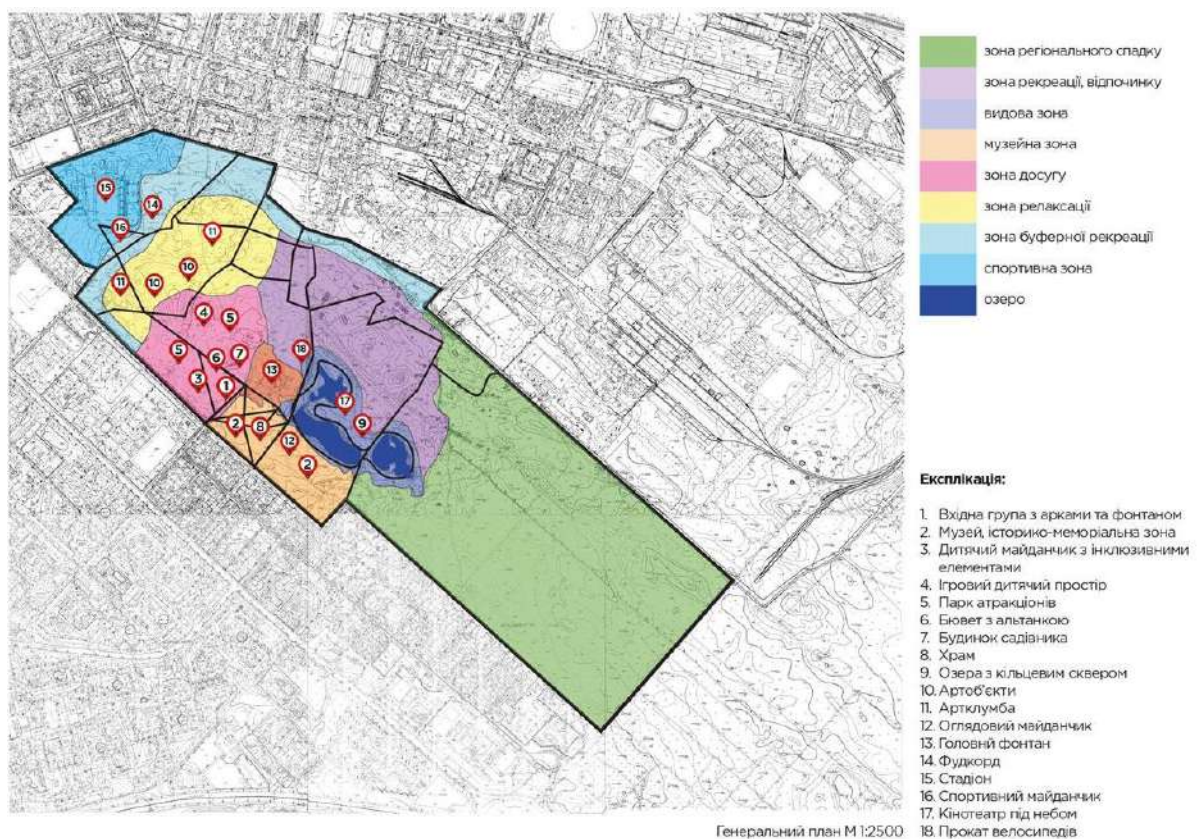

Рис.4.2.1. Схема тематичного зонування території (проектна)

Оскільки проектується територія з високою насиченістю функцій, то важливо групувати подібні функції між собою та чітко розмежовувати функціональні зони між собою (рис.4.2.2.).

До громадської зони входить вхідна зона та зони відпочинку.

Рекреаційні зони будуть розподілені по всій території парку: місце для пікніку, біля озер.

Історична зона буде у вигляді музею та місце пам'ятника.

Спортивна зона буде на «Стежці здоров'я» та канатної доріжки.

Рис.4.2.2. Схема функціонального зонування території (проектна)

Загалом відвідувачів можна буде поділити на дві категорії: ті хто хочуть дізнатись історію парку, ті хто хочуть відпочити.

Основні потоки відвідувачів будуть спрямовані на зону відпочинку у вигляді місця для пікніку, канатної доріжки, «Стежки здоров'я» для катання на велосипеді, ігрових майданчиків для дітей та зону історичну у вигляді музею та інформаційної зони, де можна буде дізнатись саму історію парку та її назви (рис. 4.2.3.).

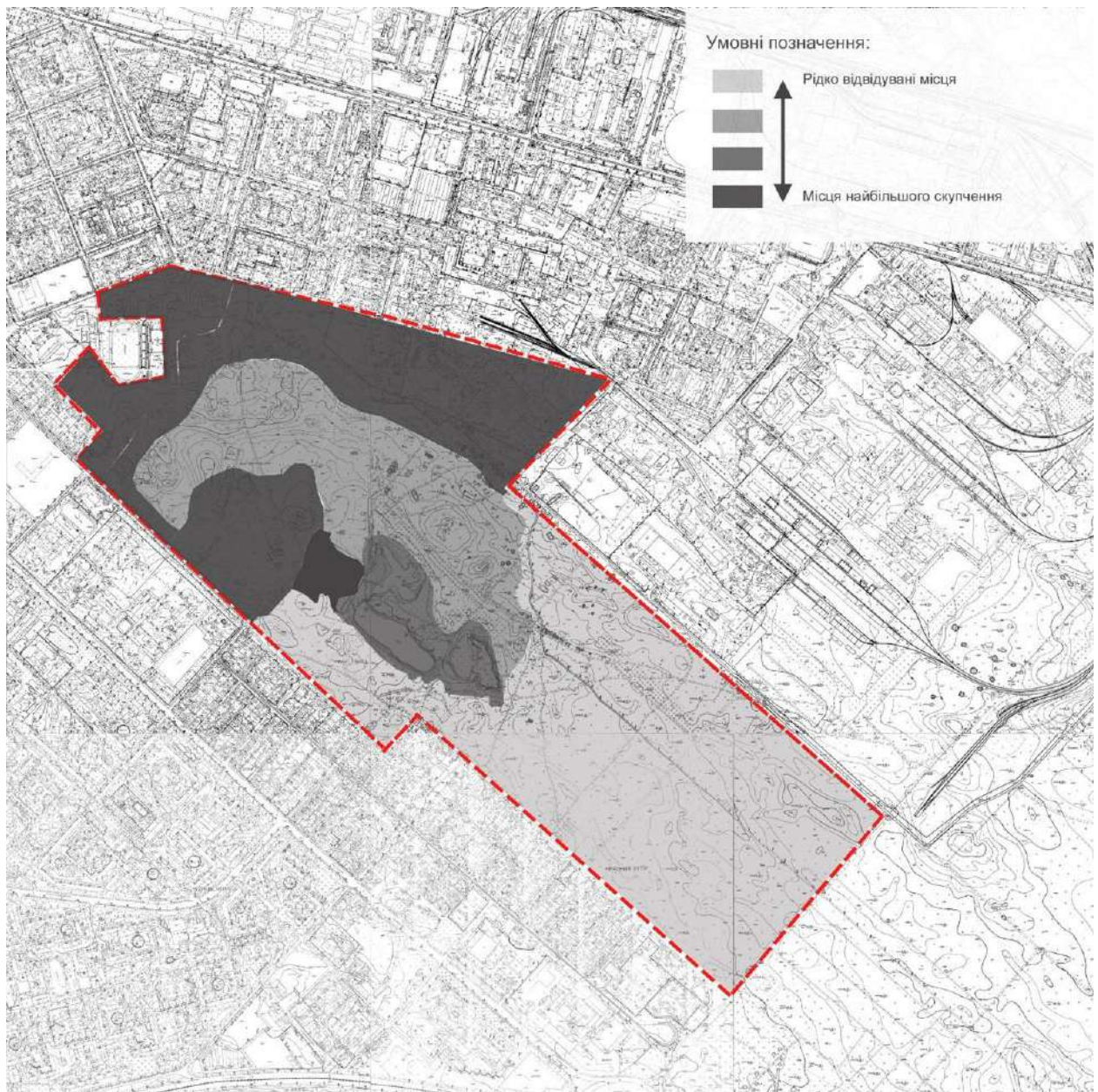

Рис. 4.2.3. Частота відвідувань зон

Коли відвідувач буде перебувати на вході до парку його буде вражати вхідна зона парку у вигляді арок з підсвіткою та фонтаном. Захоплення будуть відчувати на «Стежці здоров'я» керуючи велосипедом та канатної доріжки. (рис. 4.2.4.)

Під час прогулянки у парку людину будуть переповнювати різні емоції від радощів до співчуття, від екстриму до спокою. Прогулюючись на свіжому повітрі скрізь числену кількість дерев та лісових звірів людина буде відпочивати душою, що є притаманним для прогулянок у парку.

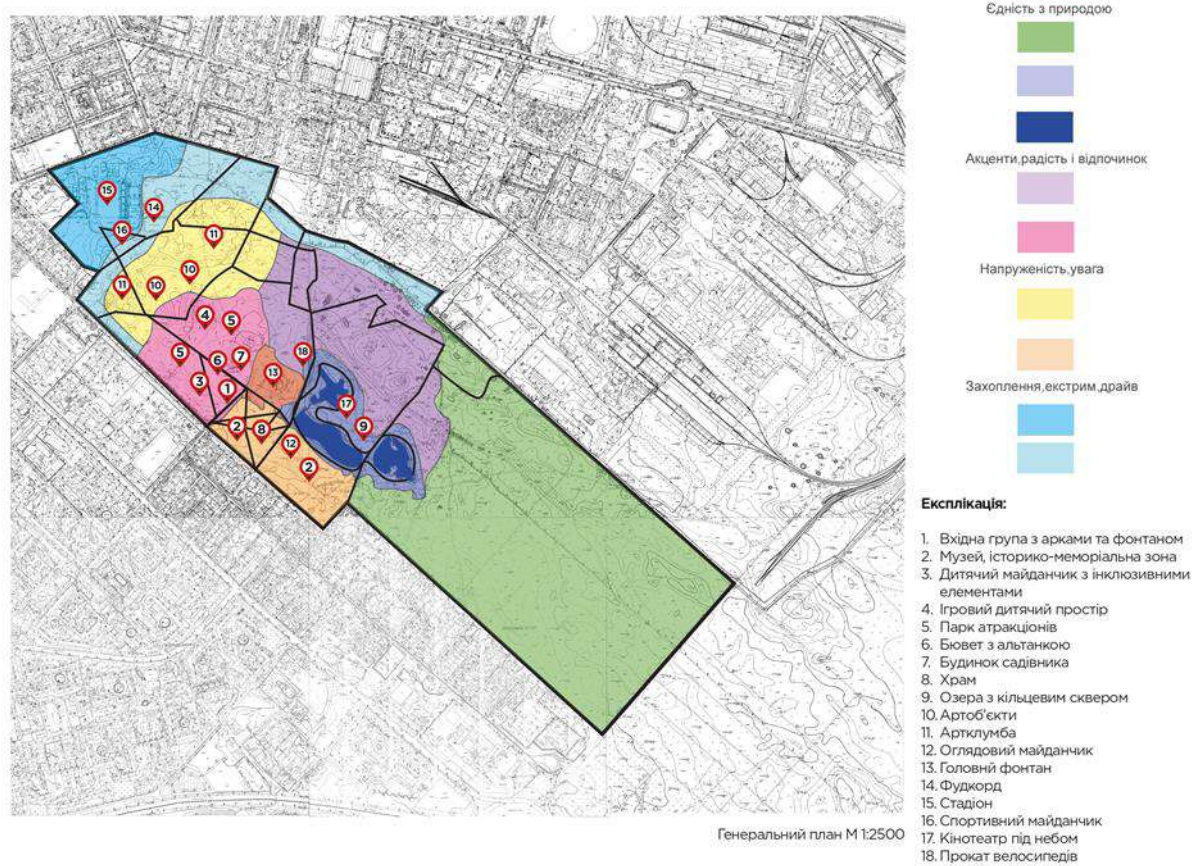

Рис. 4.2.4. Схема сценарного моделювання урбанізованого середовища

4.3. Просторово-часове моделювання парку «Партизанська Слава»

В залежності від пори року та години, буде дещо змінюватися специфіка використання територій.

Наприклад, у теплий сезон будуть більше використовуватися рекреаційні території, ніж у зимовий період. Але можливе використання водойми як ковзанки взимку (рис.4.3.1).

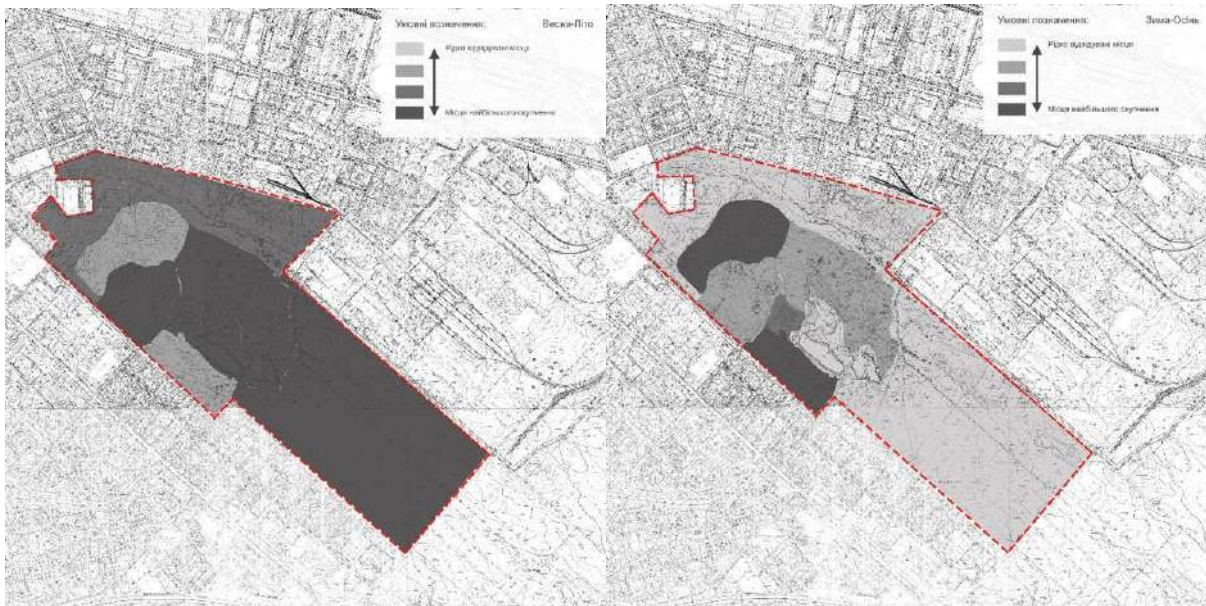

Рис. 4.3.1. Схема інтенсивності використання територій в залежності від пори року

В залежності від часу доби також буде різна інтенсивність відвідування. Зранку буде більш задіяна спортивна зона, в обідній час буде задіяна зона ігрових майданчиків, а ось ввечері буде задіяна більша частина всіх зон, так як саме ввечері люди ходять на відпочинок та прогулянку у парк. (рис. 4.3.2.)

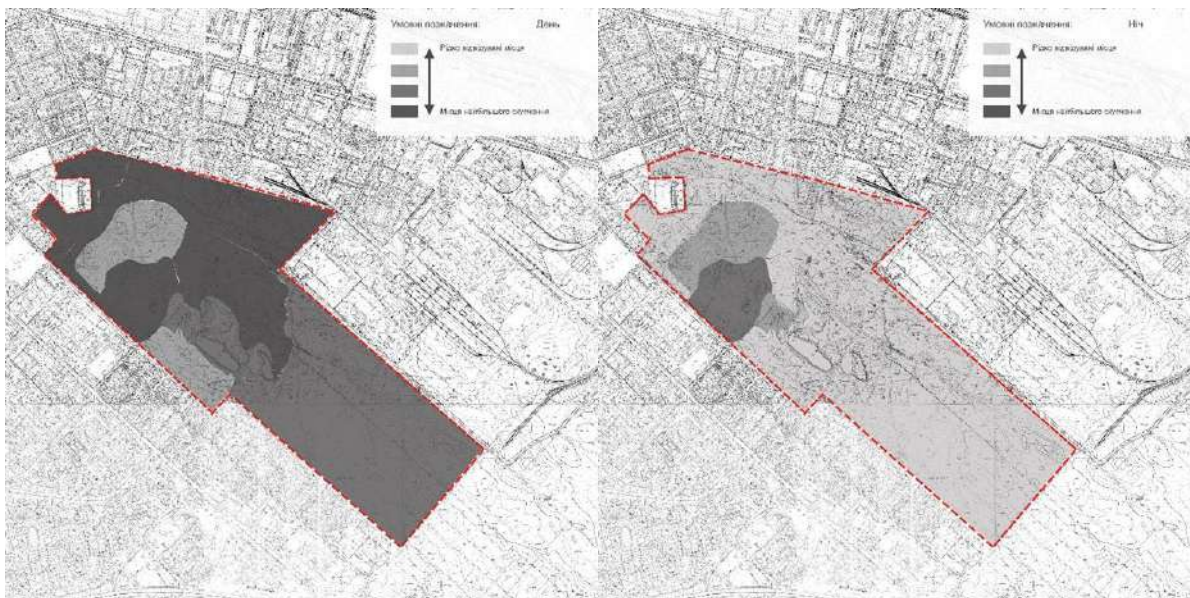

Рис. 4.3.2. Схема інтенсивності використання територій в залежності від часу доби

Для об'ємно-просторової організації території (рис.4.3.3.) було прийнято модуль Н, що дорівнює 200 метрів. Головні осі проходять вздовж основних вулиць. Головні композиційні вузли розташовуються на перетинах головних осей. Там буде розміщено знакові об'єкти для даної території.

У вузлах другого рангу буде розташовано другорядні висотні об'єкти, ці точки замикатимуть візуальні осі. Вузли третього рангу – це перехрестя другорядних вулиць, де розташуються акцентні будівлі місцевого значення.

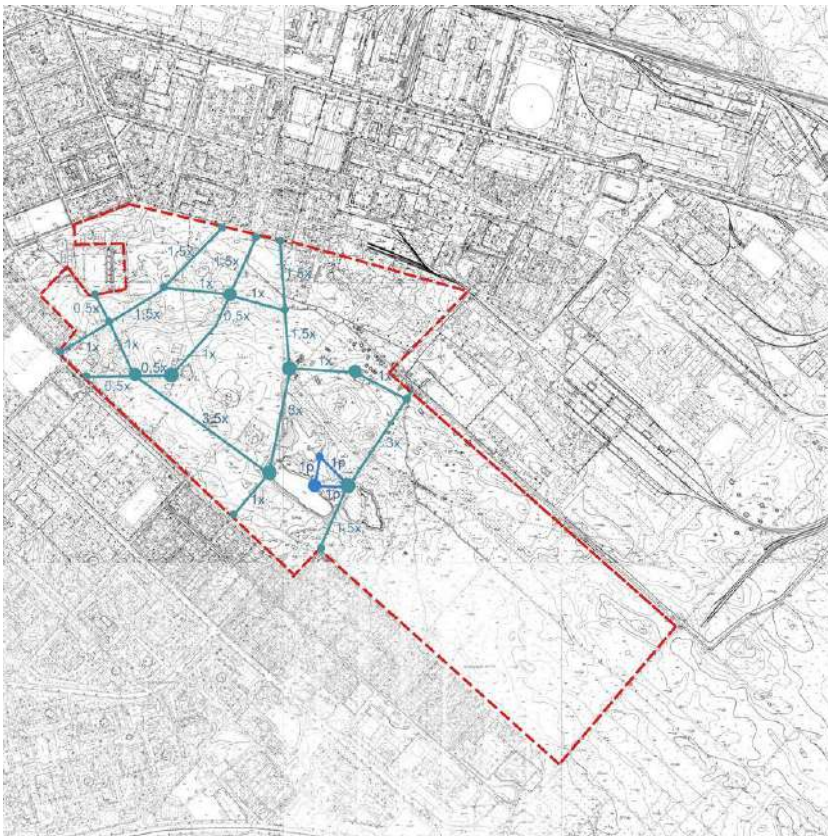

Рис. 4.3.3. Схема об'ємно-просторової композиції містобудівного об'єкта

Засоби виразності підібрані на схемі (рис.4.3.4.) на основі багатостороннього аналізу території. У рекреаційній зоні можна буде відпочити з друзями, подивитись концерт, дізнатись історію, відпочити та насолодитись моментом відпочинку. Біля трьох озер можна буде помилуватись заходом сонця та половити рибу.

Рис.4.3.4. Схема об'ємно-просторової композиції містобудівного об'єкта

У історичній зоні можливо буде повернутися в минуле, дізнаючись історію. Там будуть скульптурні композиції, які візуально описуватимуть історію ділянки.

Висновки до розділу 4

Після проведення естетичних досліджень, можна зробити такі висновки:

- територія є історичною пам'яткою та має історико-культурну цінність;
- на території парку присутня мала кількість тротуарів та велодоріжок;
- існує конфлікт функцій: ландшафтно-рекреаційної та комунальної;
- територія майже повністю має природній ландшафт, також функціонує три гідрологічні об'єкти – три озера (Велике, Блакитне, Рибальське), що формують декілька цікавих видових точок;

- забудова даної території розпочалась у 70-80-тих роках. У 1965 році для організації районного парку культури і відпочинку «Партизанська слава» до меж Дарницького району міста була включена частина Микільського лісового масиву. Парк створено у 1970 році;
- хоча території і бракує насичення функцією, окремі ділянки можуть генерувати потужні асоціації. В основному відчуття позитивні, але в деяких людей у певних зонах можуть виникнути інші асоціації; Територія потребує реструктуризації та, частково, ревіталізації та відновлення втрачених функцій;
- у теплий сезон будуть більше використовуватися рекреаційні території, ніж у зимовий період. Але можливе використання водойми як ковзанки взимку;
- До громадської зони входить вхідна зона та зони відпочинку. Рекреаційні зони будуть розподілені по всій території парку: місце для пікніку, біля озер; історична зона буде у вигляді музею та місце пам'ятника; спортивна зона буде на «Стежці здоров'я» та канатної доріжки;
- Під час прогулянки у парку людину будуть переповнювати різні емоції від радощів до співчуття, від екстриму до спокою;
- Зранку буде більш задіяна спортивна зона, в обідній час буде задіяна зона ігрових майданчиків, а ось ввечері буде задіяна більша частина всіх зон, так як саме ввечері люди ходять на відпочинок та прогулянку у парк;
- У рекреаційній зоні можна буде відпочити з друзями, подивитись концерт, дізнатись історію, відпочити та насолодитись моментом відпочинку. Біля трьох озер можна буде помилуватись заходом сонця та половити рибу. Історична зона стане пізнавальною.

РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Загальні поняття про цивільний захист України

Цивільний захист України — є державною системою органів управління, сил і засобів, що створюється для організації і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Об'єкт господарської діяльності — це підприємства (державні і приватні), установи і організації, навчальні заклади та інші. На всіх об'єктах Цивільний захист організовується з метою завчасної підготовки їх до захисту від наслідків надзвичайних ситуацій, зниження втрат, створення умов для підвищення стійкості роботи об'єктів та своєчасного проведення рятувальних та інших невідкладних робіт (РІНР). Відповідальність за організацію та стан Цивільного захисту, за постійну готовність сил і засобів до проведення РІНР несе начальник цивільного захисту (НЦЗ) об'єкта — керівник підприємства, установи та організації.

На об'єктах господарської діяльності задіяні досить багато людей та використовується величезна кількість різноманітного обладнання, тому питання організації цивільного захисту на таких об'єктах є досить важливим моментом в загальному обсязі питань захисту працівників об'єкта.

Цивільний захист об'єкта - система організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідеміологічних та інших заходів, що здійснюються керівництвом об'єкта господарської діяльності з метою запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю людей у мирний та воєнний час. Цивільний захист об'єкта здійснюється відповідно до Конституції України, з вимогами Кодексу Цивільний захисту України, забезпечується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про основи національної безпеки України", іншими законами та нормативно – правовими актами КМ України, Державної служби надзвичайних ситуацій (ДСНС), територіальних управлінь надзвичайних ситуацій, наказами та розпорядженнями керівника об'єкта. [21]

Основні завдання цивільного захисту

Основними завданнями цивільного захисту об'єкту є:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного походження, запровадження заходів щодо зменшення збитків та втрат у разі аварій, катастроф, вибухів, пожеж та стихійного лиха;
- оперативне оповіщення працівників про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації, своєчасне достовірне інформування про обстановку, яка складається, та заходи, що вживаються для запобігання надзвичайним ситуаціям та подолання їх наслідків;
- організація захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, надання невідкладної психологічної, медичної та іншої допомоги потерпілим;
- проведення невідкладних робіт із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та організація життєзабезпечення постраждалого населення;
- забезпечення постійної готовності сил і засобів цивільного захисту до запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків;
- навчання населення способам захисту в разі виникнення надзвичайних, несприятливих побутових або нестандартних ситуацій та організація тренувань;
- створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям;
- забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- організація та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна суб'єкта господарювання;
- створення об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до Кодексу Цивільного Захисту, інших законодавчих актів, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;

- проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, здійснення заходів щодо неперевикнення прийнятних рівнів таких ризиків;
- проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту.

Надзвичайна ситуація (НС) – обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Основними причинами виникнення надзвичайних ситуацій в Україні є:

- надзвичайне техногенне навантаження території;
- значний моральний та фізичний знос основних виробничих фондів більшості підприємств України;
- погіршення матеріально-технічного забезпечення, зниження виробничої і технологічної дисципліни;
- незадовільний стан збереження, утилізації та захоронення високотоксичних, радіоактивних та побутових відходів;
- ігнорування економічних факторів, вимог, стандартів;
- недостатня увага керівників відповідних органів державного управління до проведення комплексу заходів, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру та зниження їх наслідків;
- відсутність сучасних систем управління небезпечними процесами;
- низька професійна підготовка персоналу та населення до дій в екстремальних умовах;
- дефіцит кваліфікованих кадрів;

– низький рівень застосування прогресивних ресурсозберігаючих і екологічнобезпечних технологій.

Класифікація надзвичайних ситуацій.

Класифікація здійснюється на підставі «Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій», затверджених наказом МНС України від 22 квітня 2003 року за № 119, Державного класифікатору надзвичайних ситуацій ДК 019-2010 та «Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 року за № 368. Залежно від причин походження подій, що зумовили або можуть зумовити виникнення НС на території України, розрізняють надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, а в залежності від обсягів заподіяних наслідків, технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації надзвичайні ситуації класифікуються як державного, регіонального, місцевого та об'єктового рівня.

[21]

Складається з трьох етапів:

- 1) віднесення події за пороговим значенням до НС;
 - 2) класифікація НС за походженням;
 - 3) класифікація НС за рівнем.
- 1) Для віднесення надзвичайної події до НС необхідно порівняти фактичні наслідки події (кількість загиблих людей, масштаби порушення життєдіяльності населення, функціонування транспорту, об'єктів виробничої сфери, забруднення навколишнього середовища та ін.) з пороговими значеннями показників ознак НС, які затверджені наказом МНС України від 12 грудня 2012 року № 1400 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій». При перевищенні фактичними показниками негативних наслідків події порогових значень надзвичайна подія вважається НС.

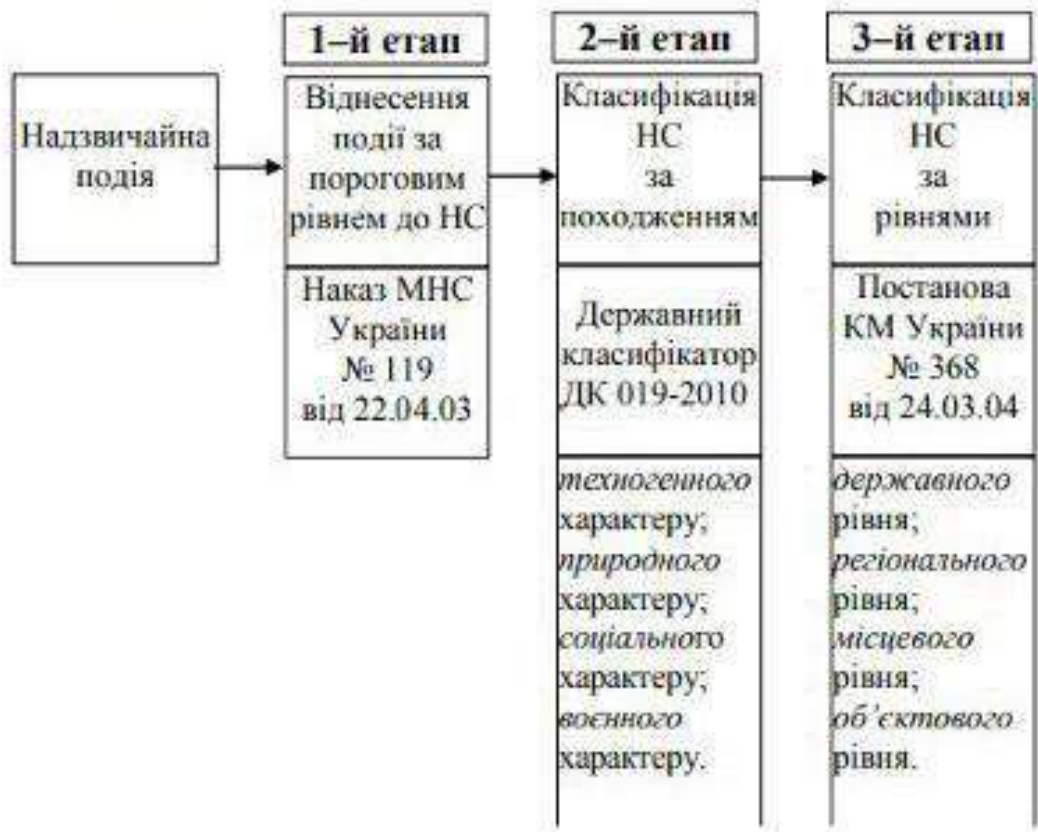

Табл. 5. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій

2) Класифікація НС за походженням

Надзвичайна ситуація техногенного характеру – порушення

нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті унаслідок транспортної аварії (катастрофи), пожежі, вибуху, аварії з викиданням (загрозою викидання) небезпечних хімічних, радіоактивних і біологічно небезпечних речовин, раптового руйнування споруд; аварії в електроенергетичних системах, системах життєзабезпечення, системах телекомунікацій, на очисних спорудах, у системах нафтогазового промислового комплексу, гідродинамічних аварій тощо.

Уражальні чинники джерел НС техногенного характеру класифікують за генезисом (походженням) та механізмом впливу.

Уражальні чинники джерел НС техногенного характеру за генезисом розділяють на фактори: прямої дії або первинні; побічної дії або вторинні. Первинні уражальні чинники безпосередньо викликаються виникненням джерела НС техногенного характеру.

Уражальні чинники джерел НС техногенного характеру за механізмом впливу розділяють на фактори: фізичного впливу та хімічного впливу.

До уражальних чинників фізичного впливу відносять:

- повітряну ударну хвилю;
- хвилю стиснення в ґрунті;
- сейсмовибухову хвилю;
- хвилю прориву гідротехнічних споруд;
- уламки та осколки;
- екстремальне нагрівання середовища;
- теплове випромінювання;
- іонізуюче випромінювання.

До уражальних чинників хімічної дії відносять токсичну дію небезпечних хімічних речовин.

Надзвичайна ситуація природного характеру – порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, пов'язане з небезпечним геофізичним, геологічним, метеорологічним або гідрологічним явищем, деградацією ґрунтів чи надр, пожежею у природних екологічних системах, зміною стану повітряного басейну, інфекційною захворюваністю та отруєнням людей, інфекційним захворюванням свійських тварин, масовою загибеллю диких тварин, ураженням сільськогосподарських рослин хворобами та шкідниками тощо.

Надзвичайна ситуація соціального характеру – порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування, або пов'язане із зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо.

Надзвичайна ситуація воєнного характеру – порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене застосуванням звичайної зброї або зброї масового ураження, під час якого виникають вторинні чинники ураження населення, що

її визначають в окремих нормативних документах. У класифікаторі НС воєнного характеру не подано в подробицях.

3) Класифікація надзвичайних ситуацій за рівнями.

Для визначення рівня надзвичайної ситуації встановлюються такі критерії:

- 1) територіальне поширення та обсяги технічних і матеріальних ресурсів, що необхідні для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- 2) кількість людей, які внаслідок дії уражальних чинників джерела надзвичайної ситуації загинули або постраждали, або нормальні умови життєдіяльності яких порушено;
- 3) розмір збитків, завданих уражальними чинниками джерела надзвичайної ситуації, розраховується відповідно до Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175. [21]

Рівень НС	Загибло, осіб	Постраждало, осіб	Порушено умови житт-сті (> 3 доби), осіб	Збитки, мрзп
ДЕРЖАВНИЙ	> 10	> 300	> 50 000	> 150 000
	> 5*	> 100*	> 10 000*	> 25 000
	НС поширилась або може поширитися на територію інших держав			
РЕГІОНАЛЬНИЙ	НС поширилась на територію 2-х та більше регіонів, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих регіонів, але не менше 1% видатків їх бюджетів			
	Збитки склали 15 001 – 150 000 мрзп			
	3–5*	50–100*	1 000 – 10 000*	> 5 000
МІСЦЕВИЙ	НС поширилась на територію 2-х та більше районів, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих регіонів, але не менше 1% видатків їх бюджетів			
	Збитки склали 2 001 – 15 000 мрзп			
	1–2*	20–49*	100– 999*	> 500
ОБ'ЄКТОВИЙ	НС поширилась за територію ПНО, загрожує довкіллю, спорудам, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цього об'єкта			
ОБ'ЄКТОВИЙ	Критерії НС не досягають зазначених показників			

* Критерії обов'язково розглядаються з урахуванням збитків.

Табл 5.1. для визначення рівнів надзвичайних ситуацій за пороговими значеннями критеріїв надзвичайних ситуацій при класифікації за рівнями [21]

5.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт

Ділянка, що розглядається для реорганзації знаходиться у Дарницькому районі міста Києва, який розташований на Лівому березі Дніпра. Дарницький район безпосередньо межує з Голосіївським і Дніпровським районами Києва.

Всього налічується 7 станцій метро зеленої гілки МЗ:

- Славутич
- Осокорки
- Позняки
- Харківська
- Вирлиця
- Бориспільська
- Червоний хутір

До складу Дарницького району входять:

- Нова Дарниця
- Позняки
- Осокорки
- Харківський масив
- село Шевченка
- Рембаза
- Червоний хутір
- Бортничі
- Нова Дарниця

Парк «Партизанська Слава» межує з східної частини з Рембазою, яка раніше представляла собою суцільну військову частину. Території мікрорайону належать Київському казенному механічному заводу, призначеному для ремонту бронетехніки.

На сьогоднішній день – це знамените Київське танкове кладовище.

Кладовищем його називають через велику кількість на території іржавої військової техніки.

Безліч різних моделей танків, які виглядають як після масштабних військових дій, і не менша кількість іншої військової техніки створюють ілюзію присутності на полі бою.

Із заходу - мікрорайон примикає до Нової Дарниці

на сході - знаходиться Шлакоблок,

а з півдня мікрорайон - оточують ліси.

Промзона – основна частина місцевості, житловий масив розташований між вулицями Бориспільська і Поліська. Найближчі станції метро Бортничі і Червоний Хутір.

Спільною бідою для всього Дарницького району є Бортницька станція аерації та сміттєспалювальний завод “Енергія” які забруднюють повітря.

Також населення Дарницького району періодично страждає від неприємного запаху з боку Бортничів, що створює додаткові побутові незручності.

Територія реорганізації парку межує з:

- З півночі – школою №291 з поглибленим вивченням іноземної мови, автомийкою Traffic, мотошколою.
- З півдня – вулицею Старобориспільська, ЖК «Чарівне Місто»
- З заходу – вулицею Ялинкова та низкою багатоповерхівок
- Зі сходу – вулицею Миколи Хвильового, електродепо «Харківське», кінний клуб «Марія», СТО, Торгова компанія хім торг, ЖК «Вудсторія»

Територія парку «Партизанської слави» розміщена на лівому березі Дніпра в межах високої заплави. Рельєф території плоскорівнинний, з абсолютними висотами від 101 до 117 м. Амплітуда висот становить 6 м. При цьому поверхня парку загалом має увігнутий вигляд: периферійні частини лежать вище, а центральна в районі озер – найнижча. Загальний похил поверхні – зі сходу на захід, що загалом відповідає напрямку схилу у бік Дніпра.

В межах заплави лівого берега формуються алювіальні (заплавні) ґрунти. Вони відносяться до інтразональних ґрунтів, оскільки розташовуються в заплавах річок, де вплив річкових вод в значній мірі

нівелює дію зональних факторів ґрунтоутворення. За типом водного режиму алювіальні ґрунти відносяться до ґрунтів періодичного затоплення. Тому їх формування відбувається під дією двох процесів: алювіального (відкладення родючого мулу) і заплавного (затоплення під час повеней). Важливе значення у формуванні алювіальних ґрунтів мають також ґрунтові води, а також води поверхневого стоку зі схилів річкової долини. Таким чином, алювіальні ґрунти утворюються в умовах переважної акумуляції речовин.

Загалом дернові алювіальні ґрунти сформувалися під рослинністю, представленою збідненими ксерофільними, часто псамофітними луками і чагарниками (верболози). Ґрунти формуються на найбільш високих елементах рельєфу центральної заплави, на тонких алювіальних відкладах, що осаджуються зі спокійно текучих вод. Профіль власне алювіальних дернових ґрунтів складається з добре вираженого гумусового горизонту A1, що досягає іноді значної потужності (до 60 см) і містить понад 3 % гумусу, зернистого, темно-сірого забарвлення; горизонту B, перехідного, прогумуфікованого, іноді зі слабкими ознаками оглеювання, і горизонту CD, відмінного від попереднього дуже слабкою залишковою гумуфікованістю.

На відміну від прируслової заплави, у центральній частині поряд з піщаними наносами відбувалося відкладання тонкого мулуватого матеріалу, багатого органічними речовинами. На зволжених рівнинних ділянках заплави ґрунти представлені головним чином свіжими вологими лучними супіщаними чи суглинистими ґрунтами. Такі ж ґрунти поширені на схилах підвищень та пасом. На території парку «Партизанської слави» функціонує три гідрологічні об'єкти – три озера (Велике, Блакитне і Рибальське) загальною площею 3,4 га (1,6, 0,8 та 0,7 га кожне). Площа прибережної території кожного озера становить відповідно 1,8, 1,7 та 1,1 га. Озера антропогенного походження (Дмитрук, Денисова, 2012) розміщені компактно.

Два озера мають округлу конфігурацію, а третє (Велике) – витягнуту з

північного заходу на південний схід. За своїм типом озера евтрофні, тобто неглибокі і багаті на органіку. Всі озера безстічні і не з'єднані між собою. Вода в озерах прісна, дно піщане. Навколо озер є широкі пляжні зони, де часто відпочивають відвідувачі парку. Розміщення озер в межах високої заплави Дніпра спричинює залежність коливання рівня води в них від коливання рівня води в руслі. До створення водосховищ максимальна амплітуда коливання води у Дніпрі становила 9 м, тепер же це лише 5 м (Вишневський, 2005). Втім, виник новий тип коливання рівня води – добовий. Він пов'язаний з накопиченням ГЕС води вночі та її спуском вдень. Таким чином, живлення озера відбувається за рахунок ґрунтових вод, а також атмосферних опадів.

Наразі Київ розташований у зоні помірно-континентального, м'якого та достатньо вологого клімату. Взимку у місті, як і на всій території України, переважають холодні і сухі вітри східних та південно-східних напрямків завдяки впливу відрогів Сибірського антициклону. З червня до вересня тут чітко виражений вплив Азорського максимуму і переважають західні та північно-західні вітри, що несуть насичені вологою повітряні маси з Атлантики.

Середньорічна температура повітря у Києві становить $+7,7^{\circ}\text{C}$. Середня температура повітря найтеплішого місяця – липня, становить $+19,5^{\circ}\text{C}$, найхолоднішого, січня – $-5,8^{\circ}\text{C}$. Абсолютний максимум за час, коли ведуться спостереження, для Києва становить майже $+40^{\circ}\text{C}$, а мінімум – -34°C . Тривалість сонячного сяйва становить у середньому 1714 год і досягає максимуму у липні. Сонячна радіація: пряма – 6410 Вт/м^2 (загальна за добу); розсіяна – 1502 Вт/м^2 (загальна за добу); радіаційний баланс – 40 Ккал/см^2 , радіаційний баланс: влітку 800 Ккал/см^2 , взимку 50 Ккал/см^2 (Клімат Києва, 2010). Особливістю кліматичних умов є те, що внаслідок запиленості атмосфери та великої вологості повітря показники інтенсивності сонячної радіації значно послаблюються. Явище, яке мало розвиток на території Києва порівняно нещодавно, є властивий великому місту парниковий ефект.

Температура у ньому на $0,5-1,5^{\circ}\text{C}$ вища, ніж на околицях. Окрім того, суттєвий вплив на сучасний клімат Києва, зокрема, вологість повітря, справляє

наявність водосховищ на Дніпрі. Територія міста порівняно багата на опади, їх випадає понад 600 мм. Кількість днів з опадами становить 160. Середня тривалість снігового покриву – 106 днів. Сніг випадає найчастіше у середині листопада, хоча середня дата утворення стійкого снігового покриву – тільки 10 грудня, і тане у кінці березня. Річний хід хмарності загалом протилежний ходу сонячної радіації з максимумом у грудні (83 %) і мінімумом у серпні-вересні (50 %). Відносна вологість повітря максимального значення у річному ході досягає у грудні (89 %), а мінімального – у травні (63 %). Тобто коливання середньорічних значень становить 26 %. Середня річна кількість опадів становить понад 600 мм. За характером їх річного ходу Київ належить до континентального типу.

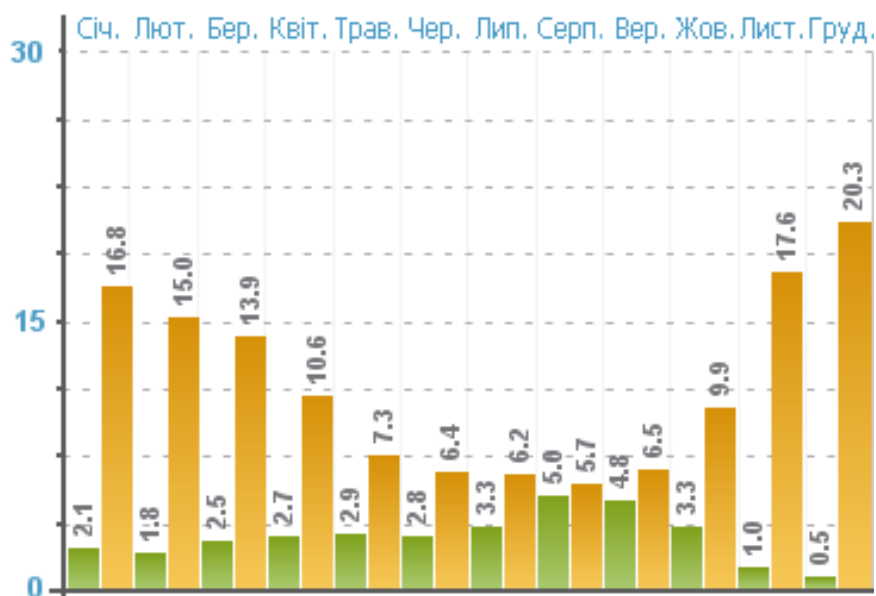

Рис. 5.1.1. Середньомісячна та річна температура повітря [22]

Напрям вітру перемінний, в залежності від місяця року, та в середньому змінюється від західного та північно-західного до південно східного протягом року починаючи від січня місяця (рис.5.1.1.2). Середня швидкість вітру становить 2-3 м/с, максимальна 23-24м/с (рис.5.1.1.3).

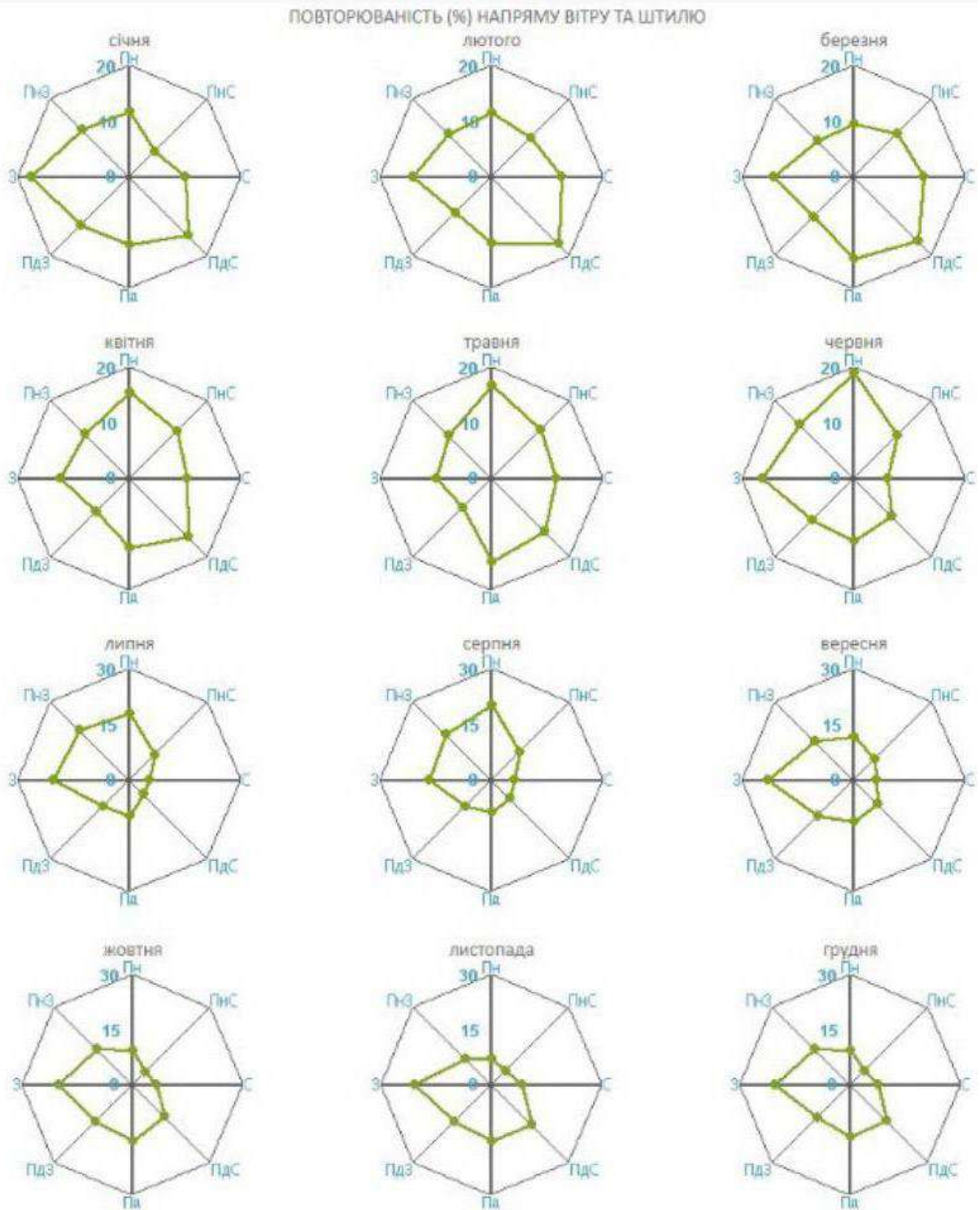

Рис. 5.1.1.2. Роза вітрів по місяцях [22]

Рис. 5.1.1.3. Середня та максимальна швидкість вітру по місяцях [22]

Ділянку проектування із західної та східною сторони оточують 2 – 10 поверхові будинки переважно житлові комплекси, складські об'єкти, будівлі обслуговування.

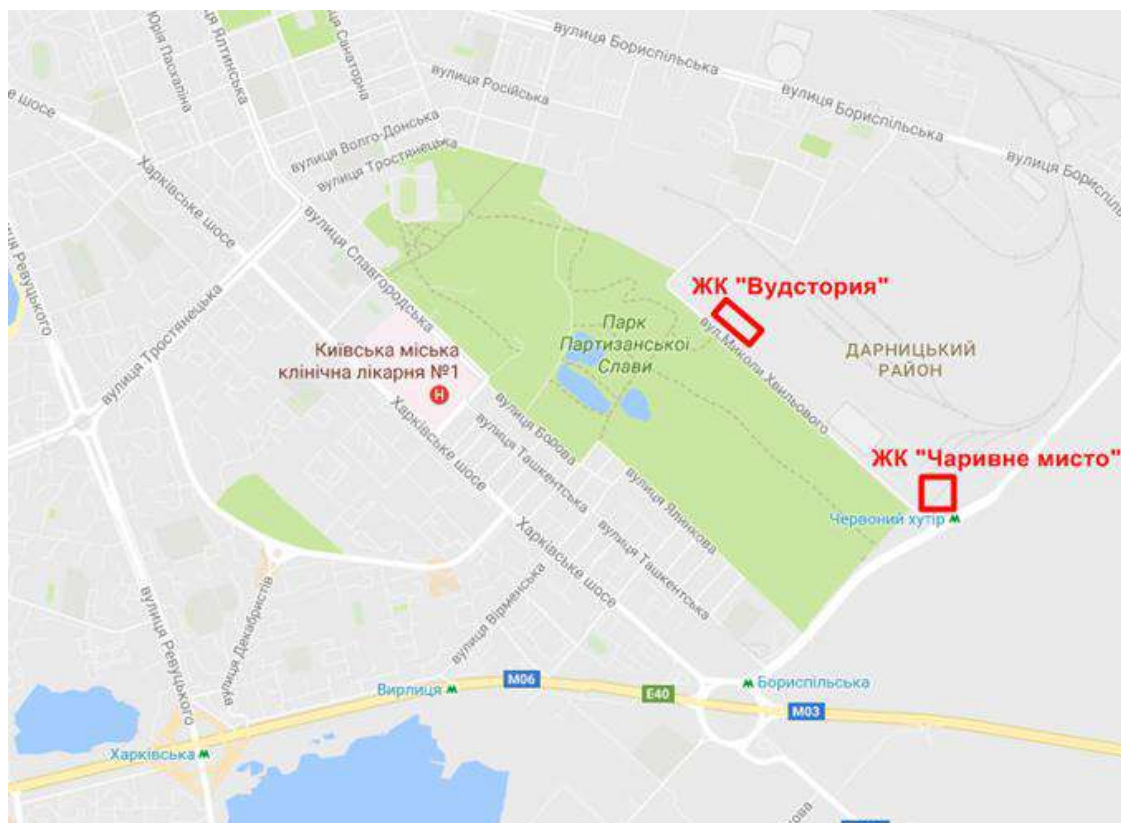

Рис. 5.1.1.4. Оточення ділянки проектування

Загальна площа парку — 111,97 га:

- насадженнями зайнято понад 100 га території парку,
- стежковою мережею — 7,0 га,

- водоймами — 3,4 га,
- будівлями — 0,3 га.

На території парку передбачається реорганізація та модернізація існуючих утворень. Середня щоденна кількість людей на території передбачена в межах 11 000 чоловік. Парк здебільшого буде використовуватись в денний час з 6:00 до 00:00 години, інколи можливе використання цілодобово.

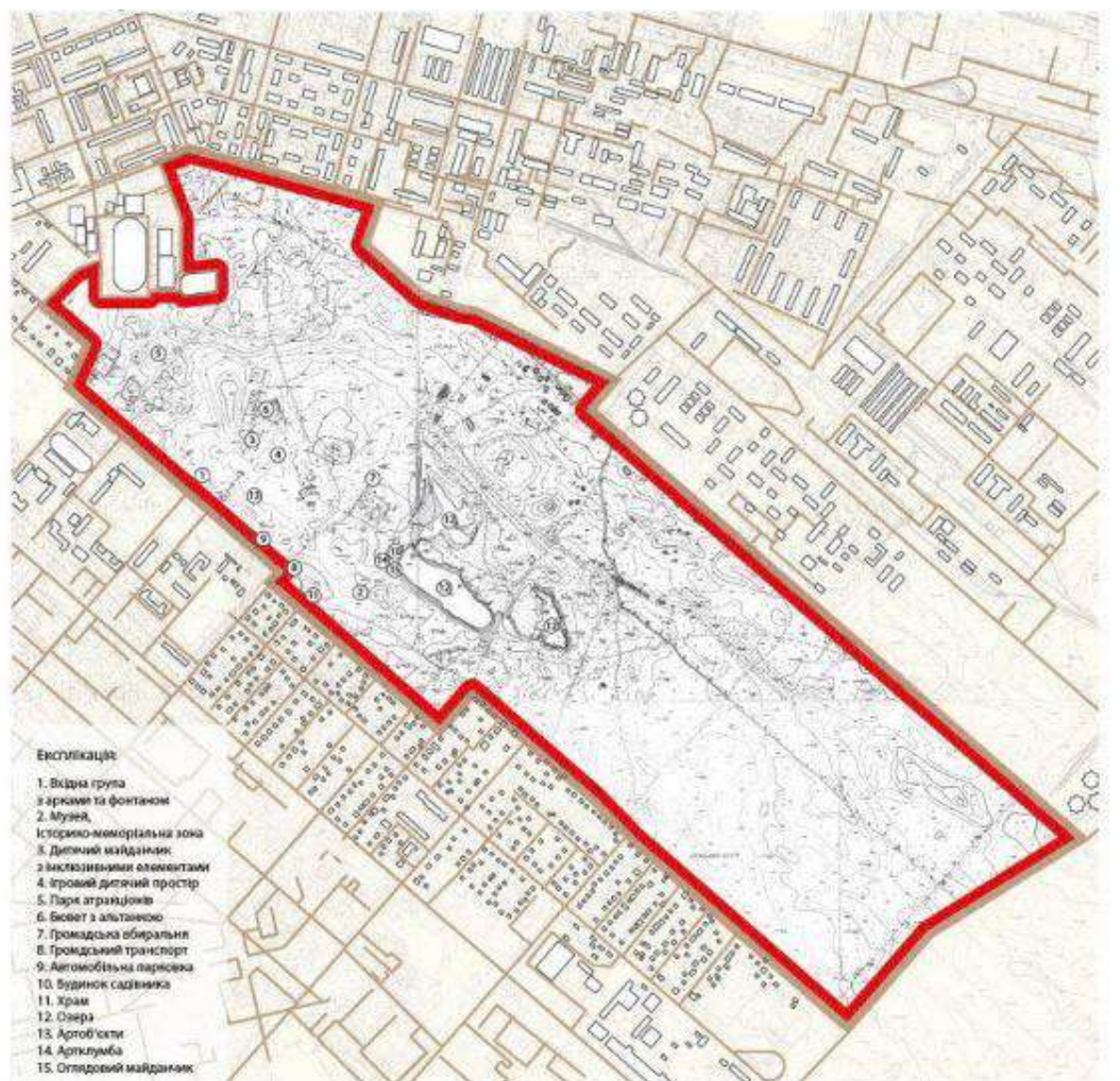

Рис. 5.1.1.5. Генеральний план парку «Партизанська Слава»

5.2. Характеристика об'єкту проектування

Проаналізувавши потенційно небезпечні об'єкти в районі проектувальної території парку, було визначено низку таких споруд:

№	Назва потенційного небезпечного об'єкту Дарницькому районі	Назва небезпеки	Назва промисловості
1.	Рембаза	Екологічна небезпека	Склад іржавої техніки
2.	Філія "Завод "Енергія" ПАТ "Київенерго"	Екологічна небезпека	Термічне знешкодження твердих побутових та промислових відходів
3.	ТОВ "Євро-Реконструкція"	Екологічна небезпека	Виробництво теплової та електричної енергії для потреб м.Києва
4.	Бортницька станція аерації	Екологічна небезпека	Очищення стічних вод Києва від забруднювальних речовин та обробки затриманих механічних решток (сміття)

Екологічна небезпека — наявність дій та процесів, що можуть впливати на стан навколишнього природного середовища, яке внаслідок надмірного забруднення обмежує або виключає можливість життєдіяльності людини та впровадження господарської діяльності в цих умовах.

Класифікація екологічної небезпеки:

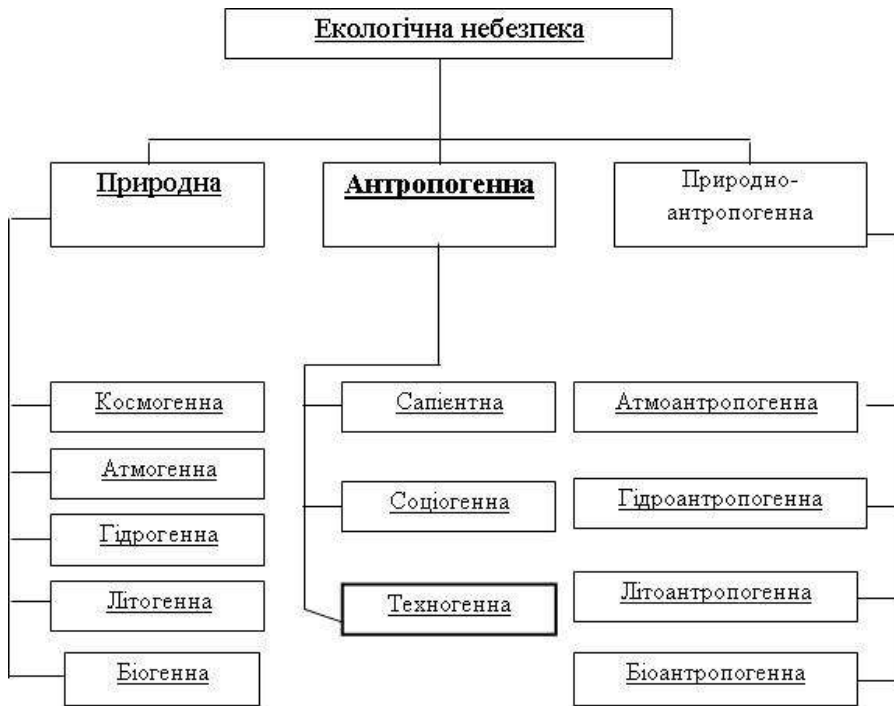

Рис. 5.2.1. Класифікація екологічної небезпеки

Значні аварії та стихійні лиха можуть призвести до екологічної катастрофи, так як парк – є місцем відпочинку, це питання є дуже важливим, задля протидії таким обставинам, адже вони спричиняють забруднення атмосферного повітря та повністю навколишнього середовища. Небезпечні речовини можуть згубно впливати на здоров'я відпочиваючих, проживаючих тварин у парку та рослин.

На схемі зображено розташування потенційно небезпечних об'єктів, які знаходяться на Дарницькому районі, поблизу парку «Партизанська Слава».

(рис. 5.2.2.)

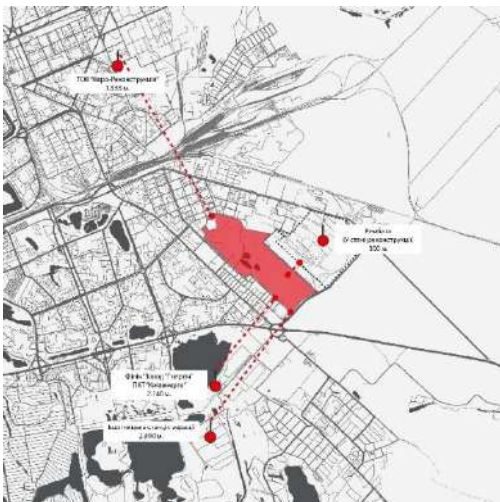

Рис. 5.2.2. Відстань до найбільш небезпечних об'єктів

Найбільш небезпечні об'єкти позначені ближче до парку.

5.3. Розрахунок заходу Цивільного захисту

Основні заходи цивільного захисту населення передбачають у собі на самперед проектування захисних споруд. Захисні споруди повинні бути розташовані дотримуючись нормативних вимог та стандартів передбачених ДБН В.2.2-5-97.

Захисні споруди цивільного захисту - інженерні споруди, призначені для захисту населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій та терористичних актів.

Захисні споруди цивільного захисту можуть використовуватися у мирний час для господарських, культурних і побутових потреб у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України.

До захисних споруд цивільного захисту належать:

- сховище - герметична споруда для захисту населення, у якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок надзвичайної ситуації, воєнних (бойових) дій та терористичних актів;
- протирадіаційне укриття - негерметична споруда для захисту населення, у якій створюються умови, що виключають вплив на нього іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості;
- швидкосторуджувана захисна споруда цивільного захисту - захисна споруда, що зводиться із спеціальних конструкцій протягом певного часу, для захисту населення від дії засобів ураження в особливий період.

Для захисту населення від деяких факторів небезпек, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій у мирний час та дії засобів ураження в особливий період, також використовуються споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Споруда подвійного призначення - наземна або підземна споруда, яка може бути використана як за основним функціональним призначенням, так і для захисту населення.

Найпростіше укриття - фортифікаційні споруди, цокольні та підвальні

приміщення, які знижують комбіноване ураження населення від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Проектування, будівництво, пристосування і розміщення захисних споруд та об'єктів подвійного призначення здійснюються згідно з нормами, які розробляються відповідно до Закону України "Про будівельні норми". Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд визначаються центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

В сховищах передбачаються захисні входи і виходи. Норма площі полу основних приміщень для одної людини складає не менше 0,4-0,5 м², а використання сховищ в мирний час для виробничих потреб повинна складати не більш 40% загальної площі сховища. Об'єм приміщень на одну людину повинний бути не менш як 1,5 м³. Приміщення для укриття людей обладнуються нарами для сидіння (розміром 0,45 x 0,45 м, для лежання 0,55 x 1,8 м – на одну людину), ширина проходу між нарами повинна бути 0,7-0,85 м, а ширина прохідного проходу в сховищі повинна мати наступні розміри 0,9-1,2 м.

Захист входів та інших отворів в сховищах виконується шляхом встановлення типових захисних герметичних і герметичних дверей, воріт і ставень.

Входи в сховища і аварійні виходи. Вхід складається з спуску сходів або пандусу, переднього тамбуру, тамбуру (тамбур шлюзу) і вхідних отворів з дверми. Кількість входів залежить від місткості сховищ і кількості людей, що приходяться на один вхід. При місткості сховища до 300 чоловік допускається робити один вхід і аварійний евакуаційний вихід з висотою двері 1,8 м. Для забезпечення пропуску людей після сигналу цивільного захисту на закриття дверей при входах в сховище створюються одно- або двокамерні тамбури-шлюзи.

Герметизація і гідроізоляція. Герметизація сховищ виконується для виключення проникнення всередину сховищ отруйних речовин, радіоактивної

пилі, біологічних аерозолів, газоподібних продуктів горіння при пожежах і затікання повітряної ударної хвилі, а гідроізоляція - для виключення проникнення ґрунтових і поверхневих вод.

Вентиляція і опалення. В приміщеннях, які пристосовуються під сховища при режимі фільтровентиляції, повинен забезпечуватися експлуатаційний підпір повітря не менше 5 кгс/см². Розміри приміщення для фільтровентиляційного обладнання визначається його габаритами і площею, необхідною для його обслуговування.

Сховища обладнуються механічними системами припливної і припливно-витяжної вентиляції для підтримання допустимих теплових і вологих та газових параметрів повітря на протязі всього часу перебування в них людей. Система вентиляції сховищ повинна забезпечувати нормальну її роботу в режимі чистої вентиляції на протязі 48 годин і в режимі фільтровентиляції 12 годин.

В сховищах, що розташовані в зонах можливих масових пожеж або сильної загазованості території шкідливими речовинами від вторинних факторів, передбачається режим повної ізоляції з регенерацією внутрішнього повітря з розрахунковою тривалістю режиму на протязі 6 годин.

В систему вентиляції входять окремі забірні канали повітря для різних режимів, противибухові устрої з розширювальними камерами, що встановлюються на забірних і витяжних каналах, фільтри проти пилу, фільтри-поглиначі, вентилятори, розвідна система, герметичні клапани, витяжний канал (в сховищах, які обладнані для роботи в режимі повної ізоляції, окрім того засоби регенерації) і теплоємний фільтр.

Сховища обладнуються центральним опаленням в вигляді самостійного відгалуження від загальної опалювальної мережі об'єкта або будинків і споруд.

Водозабезпечення і каналізація. Для забезпечення водою сховище обладнується підключеним до зовнішньої водопровідної мережі водопроводом.

На вводі водопровідної мережі встановлюється запірна арматура. На випадок виходу із ладу зовнішніх водопровідних мереж передбачаються ємності для аварійного запасу води.

В сховищах встановлюються промивні туалети з відводом стічних вод в зовнішню каналізаційну мережу через самостійні випуски (самопливом або шляхом перекачування) з встановленням засувки в середині сховища і аварійного резервуару для збору фекалій.

Санітарні вузли: для чоловіків – 1 очко і 1 пісуар на 150 чоловік; для жінок – 1 очко на 75 чоловік; один умивальник на кожні 200 чоловік, але не менше одного на санітарний вузол.

Електрозабезпечення і зв'язок. Електрозабезпечення сховища виконується від зовнішньої мережі міста або суб'єкта господарської діяльності. В сховищах великої місткості або на групу близько розташованих сховищ монтується захисна дизельна електростанція (ДЕС) на випадок виходу із ладу зовнішнього джерела електрозабезпечення. ДЕС розташовується біля зовнішньої стіни сховища відділяється від інших приміщень негорючою стіною з величиною вогнестійкості, яка дорівнює 1 годині. Вхід у ДЕС з сховища обладнується тамбуром з двома герметичними дверима, що відкриваються в сторону сховища.

В сховищах без ДЕС використовуються місцеві джерела освітлення. Сховища повинні мати телефонний ввід і радіотрансляційну точку.

Утримання захисних споруд цивільного захисту у готовності до використання за призначенням здійснюється суб'єктами господарювання, на балансі яких вони перебувають (у тому числі споруд, що не увійшли до їх статутних капіталів у процесі приватизації (корпоратизації), за рахунок власних коштів.

У разі використання однієї захисної споруди кількома суб'єктами господарювання вони беруть участь в утриманні споруди відповідно до укладених між ними договорів.

Захисні споруди цивільного захисту можуть використовуватися у мирний час для господарських, культурних і побутових потреб у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

З моменту виключення захисної споруди із фонду споруд цивільного

захисту вона втрачає статус захисної споруди цивільного захисту. Володіння, користування та розпорядження спорудами, які втратили статус захисних споруд цивільного захисту, здійснюється відповідно до закону.

Захисні споруди цивільного захисту державної та комунальної власності не підлягають приватизації (відчуженню).

Захисні споруди у мирний час можуть передаватися в оренду для задоволення господарських, культурних та побутових потреб із збереженням цільового призначення таких споруд, **крім тих, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням, а саме:**

1. В яких розташовані пункти управління.
2. Призначених для укриття працівників суб'єктів господарювання, що мають об'єкти підвищеної небезпеки.
3. Розташованих у зонах спостереження атомних електростанцій та призначених для укриття населення під час радіаційних аварій.

Особливості оренди захисних споруд визначаються типовим договором оренди, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Контроль за готовністю захисних споруд цивільного захисту до використання за призначенням забезпечує центральний орган виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки, спільно з відповідними органами та підрозділами цивільного захисту, місцевими державними адміністраціями.

Якщо не можливе використання захисних споруд у разі надзвичайних випадків передбачається проведення евакуації, що являє собою процес контрольованого та упорядкованого виведення людей з небезпечних зон об'єктів чи населених пунктів. Евакуація має на меті забезпечення безпеки кожної людини.

Висновки до розділу 5

Цивільний захист – важлива складова при проектуванні об’єктів у місті. Дотримання та виконання вимог ЦЗ комплексно доповнить та завершить архітектурно-функціональну складову проектованої території та забезпечить спокійне та безпечне перебування у парку.

Дивлячись на парк «Партизанська слава», який знаходиться поблизу таких об’єктів, як : Рембаза, Філія "Завод "Енергія", ПАТ "Київенерго", ТОВ "Євро-Реконструкція" та Бортницька станція аерації, що є екологічно потенційно небезпечними. Тому створення сховища є необхідним, у мирний час сховище може використовуватись у вигляді складу або для повсякдених потреб парку. Також налагоджені шляхи евакуації населення необхідні, щоб при можливості провести відвідувачів у більш безпечніше місце у Дарницькому районі.

ВИСНОВКИ

1. Теоретично обґрунтовано основні принципи багатofункціональних парків: раціональність розташування парку, наявність чіткого транспортно-пішохідного зв'язку, максимальне засадження території, відповідна площа парку. Описано модель сучасного ландшафтного парку, яка включає в себе сприятливе розташування парку, наявність рекреаційних зон притаманних парку, освітлення всієї території та інше. Сформовані чіткі вимоги до організації основних функціональних зон на території регіональних ландшафтних парків, які на мою думку, є обов'язковими для виконання під час ландшафтної реорганізації, які поєднують в собі елементи благоустрою.
2. На основі принципів ландшафтної реорганізації багатofункціональних парків розроблено проект парку «Партизанська Слава». Об'єктами детальної розробки стали (благоустрій). Сформовані чіткі вимоги до основних функціональних зон на території парку, які на мою думку, є обов'язковими для виконання під час ландшафтної організації, які поєднують в собі елементи благоустрою.
3. Результатом аналізу містобудівної ситуації виявлено, що парк зберіг свою початкову форму з 1970 року, від початку заснування парку. Було сформовано декілька конфліктів пішохідно-транспортного типу. Наявний конфлікт функцій: ландшафтно-рекреаційної та комунальної. Щодо аналізу ландшафтної реорганізації парку, стало зрозуміло, що територія парку засаджена, але через незаконне вирублення лісу, потрібно оновити та збільшити кількість дерев. Рекреаційні зони потребують оновлення та збільшення їх кількості. Розроблено план висадки дерев у певних зонах, в яких буде найбільше скупчення людей, задля гармонійного ландшафтного бачення.
4. Після проведення естетичних досліджень: територія є історичної пам'яткою; у парку недостатня кількість пішохідних доріжок та

відсутність велосипедних доріжок; на території є три гідрологічних об'єкта у вигляді озер; територія потребує реструктуризації та відновлення втрачених функцій; розподіл рекреаційних зон буде розподілено по всій території парку; емоційний стан людини буде різнитись у різних зонах парку; протягом дня у різний час задіюватиметься різна зона парку. У рекреаційних зонах буде змога весело провести час з друзями, а біля трьох озер помилуватись заходом сонця, дізнатись більше про історію можна буде у пізнавальній зоні.

5. Цивільний захист парку «Партизанська слава» складатиме створене сховище задля безпеки громадян Дарницького району та відвідувачів парку, так як парк розташований поблизу таких об'єктів, як: Рембаза, Філія "Завод "Енергія", ПАТ "Київенерго", ТОВ "Євро-Реконструкція" та Бортницька станція аерації, що є екологічно потенційно небезпечними. Для повсякденного використання у мирний час сховище може слугувати для потреб парку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тимофієнко В. І. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття / Академія мистецтв України; Інститут проблем сучасного мистецтва. — К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2002. — 472 с.
2. В. М. ДУДАРЕЦЬ — ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА І МОРФОЛОГІЯ, Культура України. Випуск 30. 2010.- 4с.
3. Закон України Про внесення змін до закону України «Про природно-заповідний фонд України» частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI від 21.01.2010.
[Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1826-17#Text>
- 4.ПРОЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА», ОХОРОНИ, ВІДТВОРЕННЯ ТА РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА ОБ'ЄКТІВ [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса:
<https://darn.kyivcity.gov.ua/files/2015/12/24/proekt.pdf>
5. Панченко Т. Ф. Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови / Т.Ф. Панченко., А.А. Голуб, Л.І. Рубан – Київ: КНУБА (НДР), 2014. – 285-289 с.
6. Крижановска Н.Я. Підручник Основи ландшафтної архітектури та дизайну/ Н.Я. Крижановска., М.А. Вотінов., О.В. Смірнова – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 18с.
7. «Про заходи подальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні», щодо виконання закону України від 21.09.2000 р. № 1989-III. [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1989-14#Text>
8. Положення про парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення парк «Партизанської Слави» [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса:
http://idak.vn.ua/images/PDF/zela_bud/Landscape.pdf

10. Журнал. Ландшафтна архітектура. Из-во: Landscape Architecture., 2015. –136 стр.
11. Царик П. Л., Царик Л. П. Регіональний ландшафтний парк «Загребелля» у системі рекреаційного і заповідного природокористування. — Тернопіль : Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. — 186 с.,
12. Ковальський В.П. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ САДОВО-ПАРКОВИХ ОБ’ЄКТІВ / Ковальський В.П. Вітюк І.В. НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ЖУРНАЛ “СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ, МАТЕРІАЛИ І КОНСТРУКЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ” – 69 с. . [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса:
<http://kovalskiy.vk.vntu.edu.ua/file/bdc76684d4c36df688b5931b33d69461.pdf>
13. Голуб А.А. Зарубіжний та вітчизняний досвід формування національних природних парків / Голуб А.А. Сучасні проблеми архітектури та містобудування . Випуск 35.2014 – 225-230 с.
14. Какула Р. Роль парків у структурі міста – 169-171 с.
15. Які дерева краще садити у місті. [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса: <http://city-blooms.com.ua/yaki-dereva-krashhe-sadyty-v-misti/>
16. КОПІЄВСЬКА О.Р. Паркова індустрія. Підручник – 6-32 с. [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса:
https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/Kopievska_Pidruchnyk_Parkova_industriya.pdf
17. ДІДУР І. М. РЕКРЕАЦІЙНЕ САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО Навчальний посібник - 103-105 с. [Електроний ресурс] // режим доступу до ресурса: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27704.pdf>
18. Голуб А. А. Зарубіжний та вітчизняний досвід формування національних природних парків / А. А. Голуб // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2014. - Вип. 35. - С. 225-231. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2014_35_34.

19. Панченко Т. Ф. Пропозиції щодо архітектурно-ландшафтного благоустрою елементів міської забудови / Т.Ф. Панченко., А.А. Голуб, Л.І. Рубан – Київ: КНУБА (НДР), 2014. – 60 с.
20. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.
21. Г. В. Фесенко, В. І. Д'яконов КУРС ЛЕКЦІЙ з дисципліни “ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ” Харків ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015 – 4-20 с. - Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/33758653.pdf>
22. Український гідрометеорологічний центр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://meteo.gov.ua/ua/33345/climate/climate_stations/
23. Legislation and regulations affecting scenic overflights above national parks: Hearing before the subcomm. on aviation of the Comm. on publ. works a. transportation. House of representatives, 103d Congr., 2d sess., July 27, 1994. - Washington: Gov. print. off., 1994. 641p.
24. Копієвська О.Р. Соціально-культурні аспекти організації діяльності парків в країнах зарубіжжя. Дис. канд. пед. наук / КНУКіМ. 1999. 175 с.
25. Ландшафтний регіональний парк - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA
26. Природно-заповідний фонд - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
27. ПЛАНУВАННЯ І БЛАГОУСТРІЙ МІСТ. Навчальний посібник. О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черноносова, Харків 2011 р., - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/11328791.pdf>
28. Велодоріжки - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0>

[%B8%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0 %D0%B4%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B6%D0%BA%D0%B0](#)

29. Закон України Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України «Про заходи подальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні», щодо виконання закону України від 21.09.2000 р. № 1989-III. - [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1989-14#Text>

30. Петиція №22/019945-еп Збереження паркових зон. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://petition.president.gov.ua/petition/19945>

31. Копієвська О.Р. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля». К., 2004.

Використання сучасних рекреаційних технологій у парковій індустрії

[Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://tourlib.net/statti_ukr/kopievvska.htm

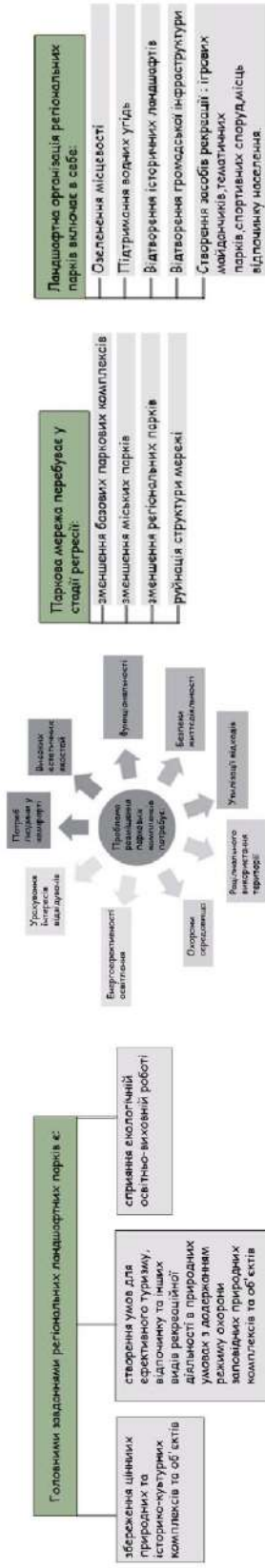
32. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-](https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf)

[2019.pdf](https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf)

ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛАНДШАФТНИХ ПАРКІВ

1.1. Теоретичні передумови ландшафтної організації регіональних парків

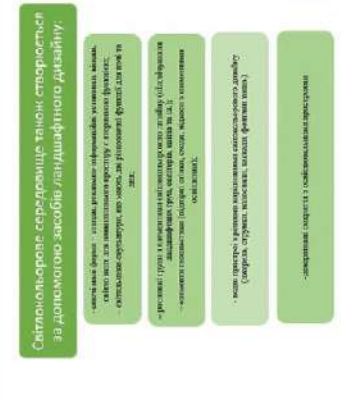
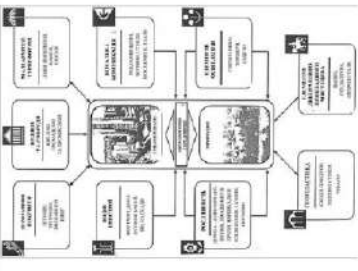
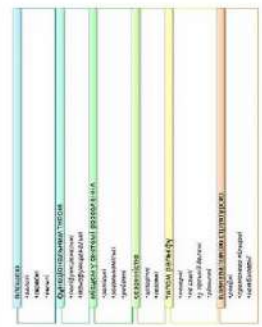
1 РОЗДІЛ

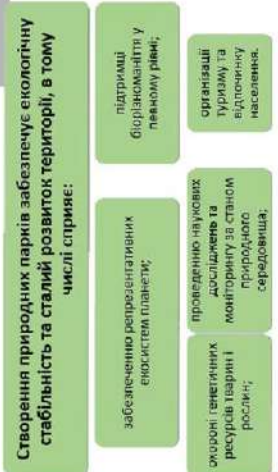
Ковальський В.П. «Ефектори що впливають на формування та розширення садово-паркових об'єктів»

Крижанівська Н.Я. «Основи ландшафтної архітектури та дизайну»

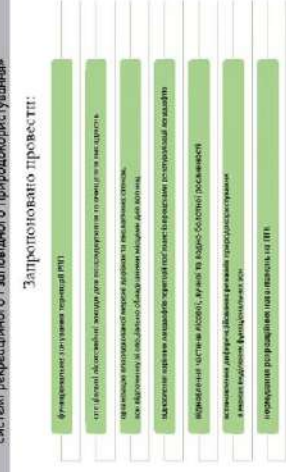
Козула Р. «Еголь парків у структурі міста»

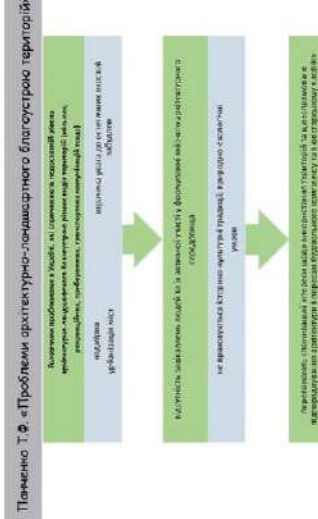
Голуб А.А. «Зорубський та вітчанський досвід формування національних природних парків»

Умови створення природних парків

Царик Л.П. «Регіональний ландшафтний парк «Загір'я» у системі рекреаційного і запобіжного природоохоронного району»

Головні проблеми в Україні архітектурно-ландшафтного благоустрою

1.2

Досвід проектування міських парків

Центральний парк Нью-Йорк Сті: парк

Парк виконаний у англійському стилі. Найпопулярніша перевага парку — велика кількість дерев (26 тисяч), які майже повністю покривають муніципальні будівлі. Парк приваблює з ландшафтної точки зору для відпочинку і хендів спорту. Є прові майданчики для дітей.

Park Bavarian Forest

Парк поділяється на три функціональні зони. Перша зона (25% всієї території) передбачена для інтенсивних відвідувань туристами. Друга зона (40% всієї території) передбачається тільки для пішого туризму, альпінізму і обмеженим числом сплячок і під'їзда. Третя зона — резерват (35% всієї території)

Парк Стрей (Stowe Landscape Gardens)

Одна з головних особливостей парку — злиття з навколишнім ландшафтом. Відкриті паркові простори переходять в сільські поля і луки, а види спрямовані на архітектурні споруди, розміщені за межами паркової території. Вода також отримує раціональні рішення — у вигляді світлого відкритого дзеркала перед полицам або замкненого підступальності.

Регіональний ландшафтний парк «Загребля»

Організований без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їхніх власників або користувачів. Дорожки, рекреаційні та інші об'єкти, що входять у територію парку, необхідно утримувати у вартісвому стані.

Парк «Сорбіака»

Площа парку сягає 180 гектарів. Парк розташований на околиці сировинного міста Умані Черкаської області. Нині «Сорбіака» — найбільший центр з інтродукції та акліматизації рослин. Правобережного лісоствелу України, де нараховується понад 3

1.3

Фактори і умови проектування сучасних ландшафтних регіоньних парків

Естетичні та художньо-композиційні:

- психологічний та естетичний комфорт
- атрактивність паркового середовища
- виявленість історико-культурних особливостей
- наявність художнього образу (композиція простору)
- дизайн штучних елементів середовища
- раціональне колористичне рішення усіх елементів середовища
- наявність світокольорових ефектів

Вирішення комунікацій:

- Засобів зв'язків між елементами системи

Охорона природи:

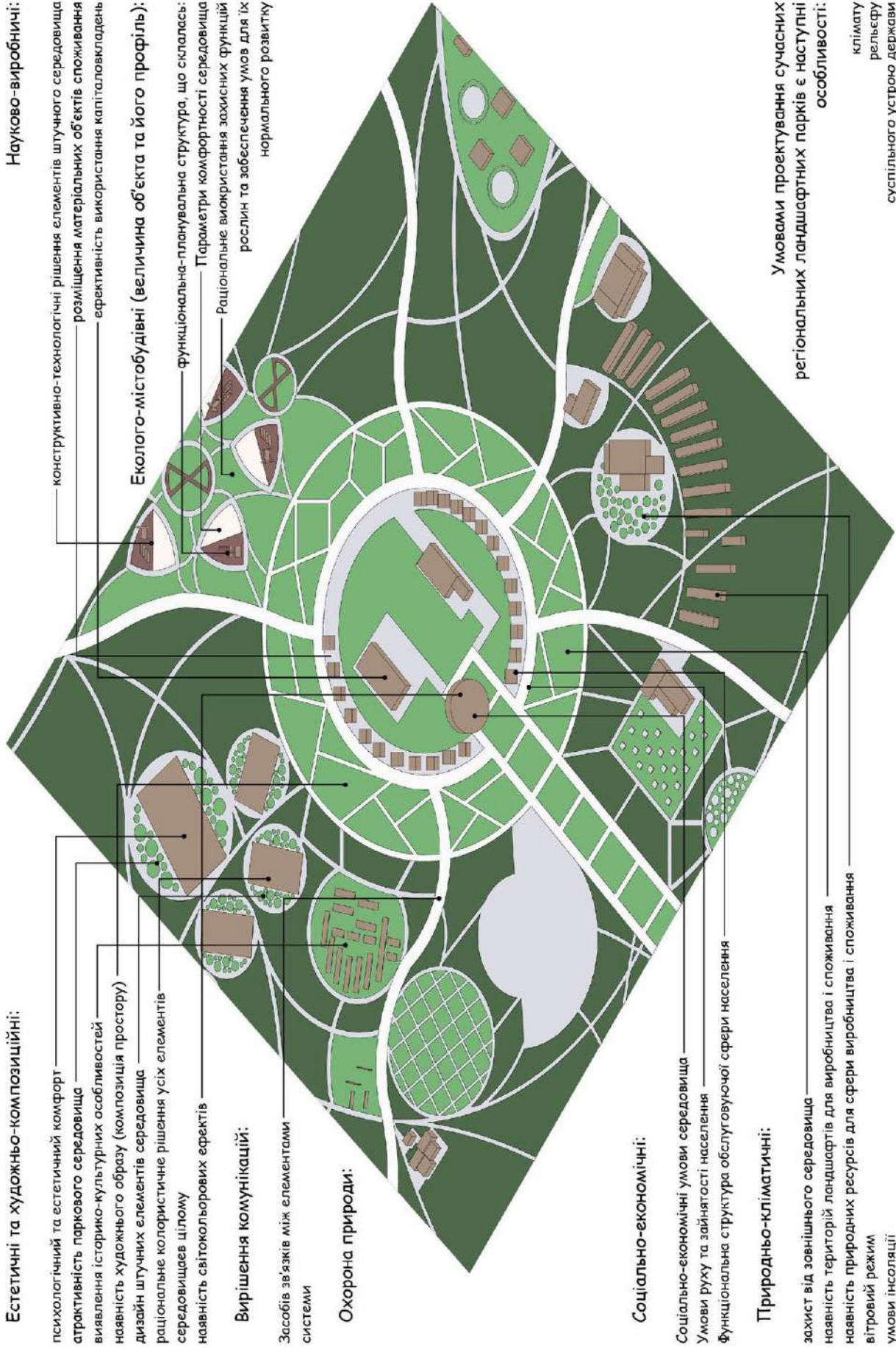
- конструктивно-технологічні рішення елементів штучного середовища
- розміщення матеріальних об'єктів споживання ефективною використання капіталовкладень

Еколого-містобудівні (величина об'єкта та його профіль):

- функціонально-планувальна структура, що склалась:
- Параметри комфортності середовища
- Рациональне використання захисних функцій рослин та забезпечення умов для їх нормального розвитку

Науково-виробничі:

- конструктивно-технологічні рішення елементів штучного середовища
- розміщення матеріальних об'єктів споживання ефективною використання капіталовкладень

Соціально-економічні:

- Соціально-економічні умови середовища
- Умови руху та зайнятості населення
- Функціональна структура обслуговуючої сфери населення

Природно-кліматичні:

- захист від зовнішнього середовища
- наявність територій ландшафтів для виробництва і споживання
- наявність природних ресурсів для сфери виробництва і споживання
- вітровий режим
- умови інсоляції

Умовами проектування сучасних регіональних ландшафтних парків є наступні особливості:

- клімату
- рельєфу
- суспільного устрою держави

2 Розділ

2 ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛАНДШАФТНОЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ 2.1. Принципи організації багатофункціональних парків

Розподіл функціональних блоків на зони

Зона культурно-просвітних заходів

Читальні
Лекторії
Виставки
Відкриті театри
Атракціони,
Ресторани
Кафе
Стадіони

Зона відпочинку дітей

Майданчики
Пісочниці
Майданчики технічного моделювання
Площі катання на автомобілях, велосипедах, самокатах, роликах і картингу
Тригонічні майданчики
Казкові містечка і багато інших пристроїв для рухливих ігор.

Зона масових заходів

Атракціони
Майданчики і галереї для ігор, танців

Зона фізкультурно-оздоровчих заходів

Площі розважальних спортивних ігор
Площі тренувальних вправ
Площі прогулянок на велосипедах, човнах, лижах.
Бігові доріжки
Майданчики для легкої атлетики.

Прогулянкова зона (зона тихого відпочинку)

Марковані прогулянкові маршрути
Велосипедні доріжки
Доріжки для прогулянок на конях
Прогулянкові маршрути прокладають по найбільш характерним для парку ділянках зі створенням полян для відпочинку, обладнаних садово-паркової меблями
Поляни відпочинку трав'яного покриття

Господарська зона і зона обслуговування

Адміністративні будівлі
Точки харчування
Господарські двори

Враховання природних особливостей місцевості

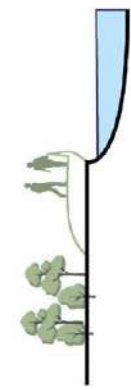
Річки

Озера

Лісовий масив

Водойми

Рельєф

Поляни трав'яного покриття

Ураховання містобудівної ситуації та взаємозв'язок з людьми

Житлова зона

Громадська зона

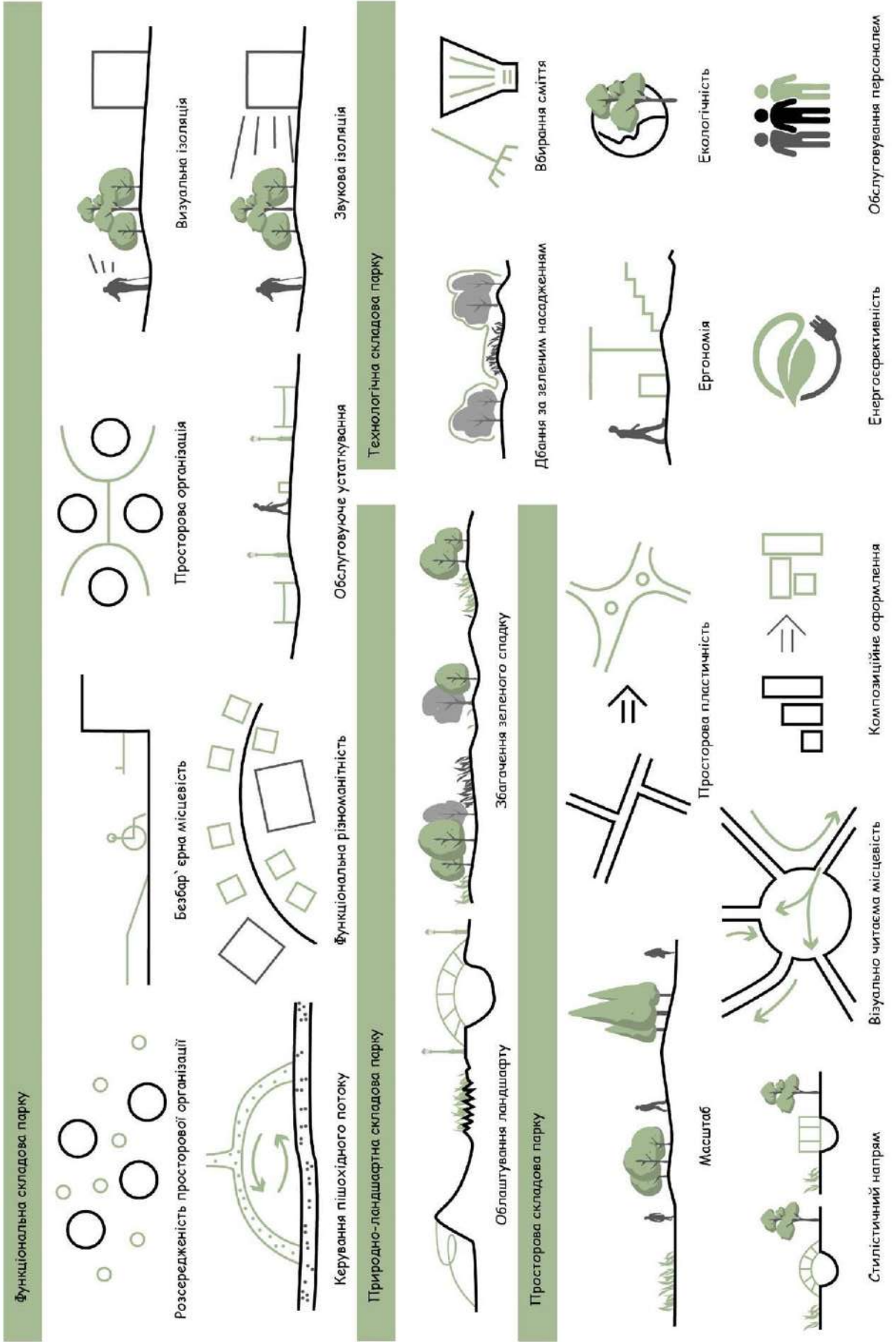

Промислова зона

Обслуговування потреб людини

- Задовільненість естетичності паркового середовища;
- Кваліфікований персонал і відповідну якість роботи;
- Єдність усіх елементів паркової території (природи, споруд, екскурсійних стежок, тематичних зон, дизайну, торговельних центрів) та їх підпорядкованість одній меті;
- Впорядкованість поточності людей
- Організацію дозвілля сім'ї, а не лише окремих її членів;
- Суворе дотримання правил поведінки в парку (заборона палити, вживати алкогольні напої, прогулюватися без взуття, мати неохайний зовнішній вигляд тощо);
- Оновлення тематичних заходів і вистав.

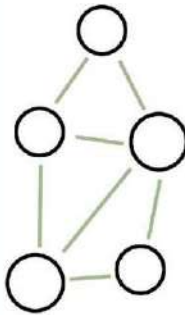
2.2 Модель сучасного ландшафтного парку

2.3

Вимоги до організації основних функціональних зон регіональних ландшафтних парків

Зона масових заходів

Організація центрів щільності (принцип гром. центрів)

Зона фізкультурно-оздоровчих заходів

Природне освітлення для відкритих майданчиків

Зона культурно-просвітніх заходів

Зв'язок з загальноміським транспортом

Зона культурно-просвітніх заходів

Зв'язок з загальноміським транспортом

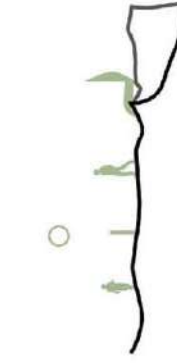
Проголянкова зона (зона тихого відпочинку)

Маркування прогулянкового маршруту для людей, велосипедів, тощо

Сприйняття великого потоку людей

Приспособлення пруду

Використання вікритих участків для культурних виставкових потреб

Господарська зона

Віддалення від масових заходів

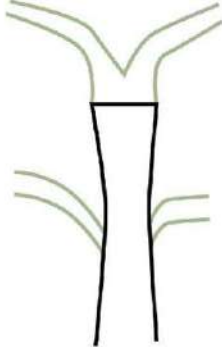
Організація човнової станції для водейм

Обладнання садово-парковим устаткуванням

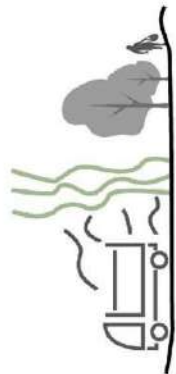
Належний трав'яний покрив на галявині

Присутність головної алеї як засіб просторового орієнтування

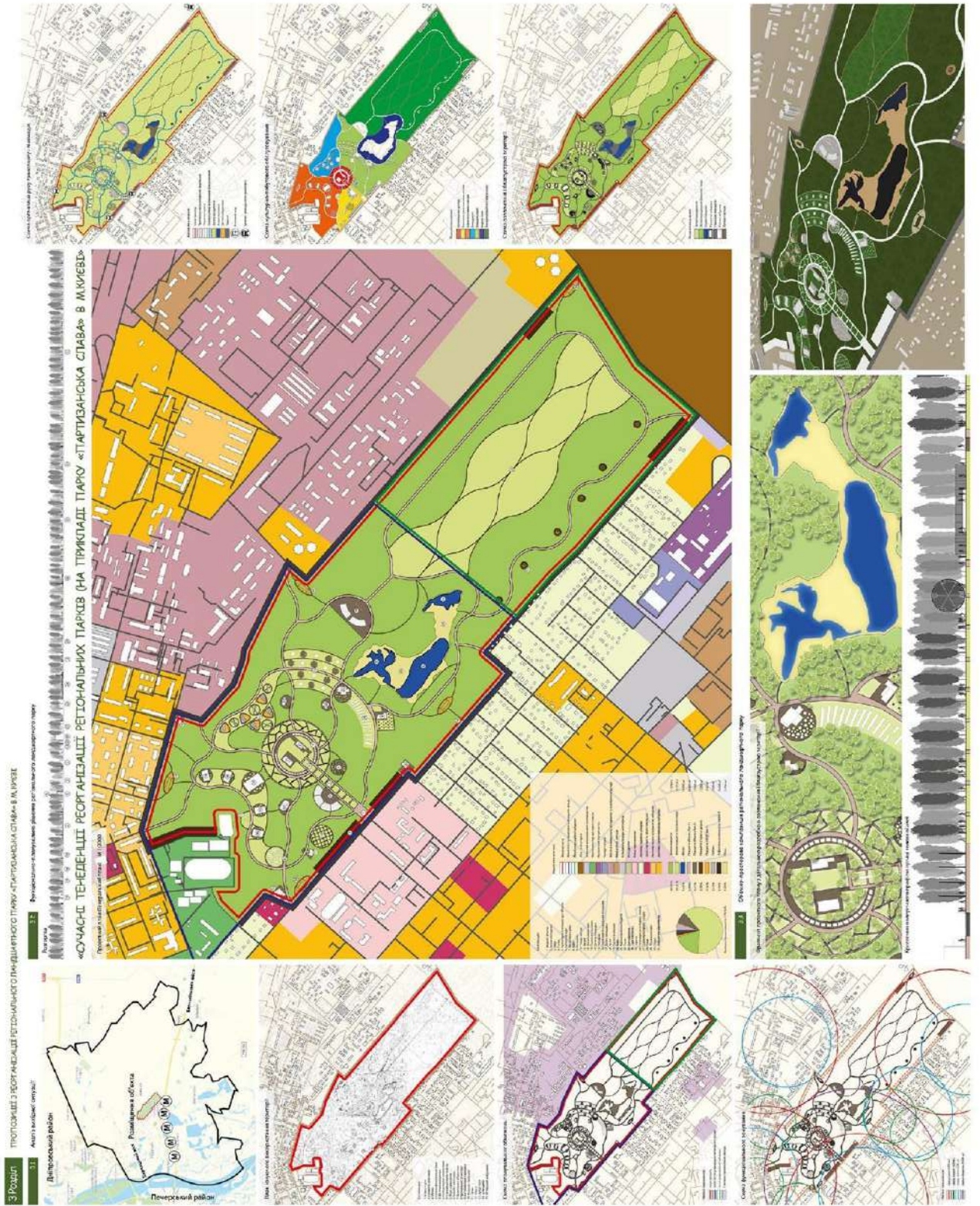
Розміщення біля меж парку задля жилих районів

Ізоляція від усіх зон парку

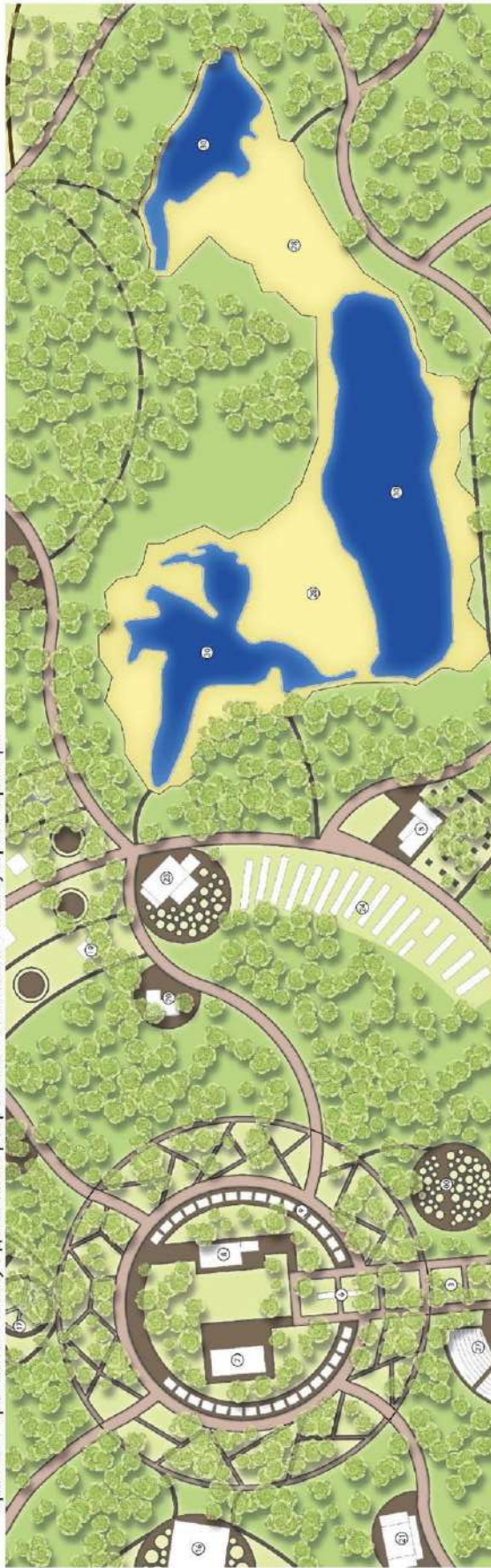
Візуальна та звукоізоляція

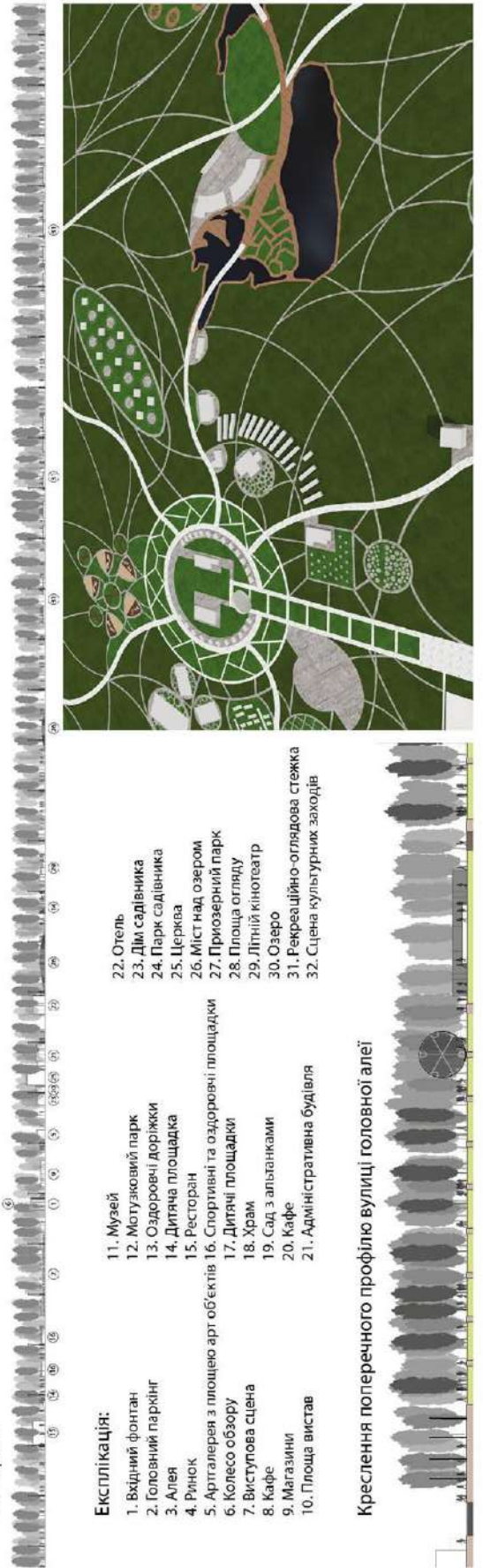
3.3

Об'ємно-просторова композиція регіонального ландшафтної парку

Фрагмент проектного плану з детальною розробкою озеленення і благоустрою території

Розгортка

Експлікація:

1. Вхідний фонтан	11. Музей	22. ОТЕЛЬ
2. Головний паркінг	12. Мотузковий парк	23. Дім садівника
3. Алея	13. Оздоровчі доріжки	24. Парк садівника
4. Ринок	14. Дитяча площадка	25. Церква
5. Артгалерея з площею арт-об'єктів	15. Ресторан	26. Міст над озером
6. Колесо обозору	16. Спортивні та оздоровчі площадки	27. Приозерний парк
7. Виступова сцена	17. Дитячі площадки	28. Площа огляду
8. Кафе	18. Храм	29. Літній кінотеатр
9. Магазили	19. Сад з апланками	30. Озеро
10. Площа вистав	20. Кафе	31. Рекреаційно-оглядова стежка
	21. Адміністративна будівля	32. Сцена культурних заходів

Креслення поперечного профілю вулиці головної алеї

